

Expositio dñi Egidij Romani in Ar-
tem ueterem: uidelicet In uniuersa
libus: Predicamentis: Post
predicamentis: Sex princi-
pūs ⁊ Periermenias.

Ioānes Campagna Pedemontanus: Artium doctor: Magnifico iuueni
Marcoantonio Contareno Caroli filio. S.D.



Loriae nomen nec deos recusasse Plato testatur Marceantoni Magnifice: quū ignauos uel plurimum sentiat eos: qui nullam subsequētis tēporis curam habeant: qui uel nihil curent: quæ sit de ipsis futura opinio: contra uero probatissimos esse dixit: qui in futuris sæculis bene de se loquentes homines audiant: quod etiā quotidiana lectio nobis testatum reliquit: quū tot summorum uiroꝝ laudes obici soleāt: qui tñ elaborādo enixi sunt: ut aliqd ad posteros relinquāt: a quibus & laus & uita celebret: In quo numero facile Aegidium Romanū inter Latinos recēsebimus: modo scriptoꝝ copiam: & quidem grauissimam: quæ nobis assidue suggeritur: cōtemplemur: cuius doctrinam: summumq; ingenium: ac pene diuinum satis mirari nemo poterit: tanta peritiæ maiestas inde deprehēditur: ut nō tñ latinis & nostratibus expositoribus cōferri possit: sed mirabili rerum cognitione græcos oēs iure merito equare uideatur: Hocq; præsertim: hæreditariū opus attestatur: quod in ueterem Aristotelis logicam lucubratissime cōposuit. quod si quandoq; (quū dabitur otium) examinaueris: autorem cum iudicabis: quem fundatissimum posteritas nūcupauit. Vidimus uniuersum opus: in quo dempsimus: quod scriptorum incuria fuerat deprauatum: quædam mæcha: ac negligentia sublata apposuimus: Multa quoq; ordinauimus: in quo legendo meum studium explere nō poteram. Quod cum laudatissimū sit: ne laudes uel la ex parte deesse possint: tuo nomini dicaui: cuius opera ac doctrina: summisq; uirtutibus illustretur: teq; autore tutius sibi & honos: & laus merita decernat. Satisfecero præterea incredibili desiderio: ut quum de me tanto tēpore benemeritus sis (quod omnes uel plane norunt) hoc labore pro te meo: intelligas q; nulla unq; tuorum erga me meritorū delebit obliuio: & quod nullo unq; tēpore satisfieri poterit: id uelim existimes in animo nobis adeo fixum esse: ut tādū me tibi debere intelligā: quādiu uitæ pars ulla superesse poterit. Vale. Ioānemq; tuum (quod facis) foueas: ac suscipias plurimum rogo.

Ioānes Petrus Feretrius Rhauēnas pro
Cāpagna suo ad. M. A. Cōtarenum.

Aegide fulgenti egreditur rutilantior astris
Aegidius: seruans cum grauitate fidem.
Cor acuit: mentem: ingenium sale: lance gubernat:
Præsens philosophis est medicina bonis.
Hic non desunt: Academia quæq; remordet.
Hic Stagyritei Chromata Aristotelis:
Campagnæ officio debent tua sæcula Marces:
Debent & genio posteriora sacro.
Producent tetricæ longissima stamina uitæ:
Liber & a stygiis fluctibus unus erit:
Leniet implicitas studiorum pectore curas:
Sedulus angusto calle docebit iter.
Sic uiues felix animi ambitione remota:
Suauia caliculis ocia tutus ages.

EXPOSITIO DOMINI EGIDII ROMANI SVPER ARTEM VETEREM.



Icitur dicit Philo:

Philosophus in primo de anima. Intellectus noster privatus est quolibet intelligibili in actu: sed est in potentia passiva ad intelligendum quodlibet intelligibile. Et hoc potest sic declarari. Nam intellectus noster per idem...

ferentiam se habet ad quodlibet intelligibile: et neutrum sibi determinat. Quare: quod quod ratione unum determinat: eadem ratione omnia alia: quod est impossibile. Patet ergo quod intellectus privatus quolibet intelligibili actu, sed in potentia passiva ad intelligendum quodlibet intelligibile: ut patet per ipsum philosophum in 3o de anima. dicentem: quod anima in prima sui creatione est tanquam tabula rasa: in qua nihil est depictum. Unde sicut tabula rasa depingitur: et est in potentia ad recipiendam qualibet picturam: ita intellectus noster est in potentia passiva ad intelligendum quodlibet intelligibile: et sic est prima propositio declarata. Ad accipio aliam propositioem datam ab eodem 3o de anima dicentem: quod frustra est potentia: nisi reducat ad actum. Tertio accipio aliam propositioem. scilicet quod potentia passiva non vadit de se ad actum. Istud dicit philosophus in 9o meta. ubi dicit: quod materia est principium transmutationis ab alio: videlicet ab agente. Similiter patet per philosophum in meteororum ubi dicit quod terra et unumquodque elementorum est in potentia ad formam alteri elementum: que potentia non reducit ad actum nisi in virtute corporis celestis agentis transmutationem in istis corporibus inferioribus. Et sic patet quod potentia passiva de se non vadit ad actum. Ad arguo ex istis propositioibus declaratis. Intellectus noster est in potentia ad intelligendum quodlibet intelligibile: ut dicit prima propositio: sed frustra est potentia que non reducit ad actum: ut dicit secunda propositio: ideo oportet quod reducat ad actum: sed per se non potest reduci (ut dicit tertia propositio.) ergo est dare aliquid agens quo mediante ista potentia reducat ad actum. Istud autem agens est deus gloriosissimus et subtilissimus: qui est actus purus: cui non est admixtum aliquid non purum: et quod ipse sit illud quo mediante intellectus sit actu intelligens: patet. Nam intellectus noster intelligit per phantasmas: ut patet 3o de anima. Phantasma autem apprehendit per sensum communem: et sensus communis per sensum particularem: sensus particularis per res extrinsecas multiplicatas suas species usque ad sensum. Et tunc cum esse ipsarum rerum dependeat ab ipso deo tanquam a primo et principali principio: per quod omnia sunt producta: ab eodem poterunt intelligi et cognosci: quod patet per philosophum in 2o meta. dicentem. sicut se habet res ad esse: ita ad intelligi et cognosci. Et tunc cum ipsa prima causa sit illud quo mediante intellectus sit actu intelligens: ad ipsum in principio recurrere dignum duxi: ut ipse per suam bonitatem: ineffabilis pietate et infinita potentia meo ad sit principio: et processum dirigat in medio: et ad finem cepti operis laudabiliter me producat. Nam sicut dicitur 9o meta. ipse est quo omnia indigent: ipse tamen nullo indiget. Unde dicit Plato in Timaeo: Si in parvis et minimis dei auxilio indigemus: multo fortius in magnis et arduis: cuius auxilium invocemus. Ipse enim est causa omnium non causata: Dux sapiensissimus: incoprehensibilis et eternus: qui omnia ex nihilo creavit. quod in eius enarratione deficiunt omnes lingue (ut dicit Auctor de causis) ideo de eius laudibus timemus deficere: super se deo

quo ad primum. Cuius ergo propria causa sit illud quo mediante intellectus noster sit actu intelligens: modo de ipso fine per quem scientia est appetibilis aliquid videamus. Est enim unum finis principalis. scilicet perfectio intellectus tam speculativi quam practici. Speculativi per scientias speculativas. Practici per morales. Sunt autem alij fines intermediij in acquisitione scientie qui sunt tres. scilicet evitatio servitutis: adeptio dominatiois: et acquisitio dilectionis dei. De primis duobus dicit philosophus in politicis quod homines intellectu vigentes: sunt aliorum naturaliter domini et rectores. homines autem robusti corpore et intellectu deficientes aliorum dicuntur naturaliter esse servi. Unde dicit et Ptholomeus in ceterologo: quod anima sapiens dominabitur astris. De 3o dicit philosophus in 10o ethicorum. quod homines bene dispositi per intellectum sunt deo amatissimi: isti tres sunt fines intermediij. Sed finis (ut dictum est) principalis est perfectio intellectus. Unde sicut dicit philosophus in 16o de animalibus. homo qui est animal regni et honoris cupidus in prima sui creatioe: duplici est oppositus imperfectione. scilicet a parte anime: et quantum ad hanc proficit scientijs liberalibus. et a parte corporis: et quantum ad hanc proficit per scientias mechanicas. Et sicut isti sunt fines per quos est ipsa scientia appetibilis: ita per oppositum sunt quedam nos retrahentia ab introitu scientie. Et impedimenta sunt principaliter tria. Primum est inordinatus appetitus mundanorum. Unde homines qui delectantur mundanis fordidis: excecantur istam perfectionem acquirere nequeunt. Unde legitur de Socrate quod peccat merces in mare ne appetit inordinatus mundanorum impediret acquisitionem huius perfectionis. Unde Aristoteles super cetero qui Ptholomei inquit: propter solitudinem mundanorum retrahit anima a multorum futurorum cognitioe. Secundum retrahens est superbia. Averrois: qui dicit quod homines studentes in disciplinis philosophie credunt esse meliores et phantastici ab hominibus primum. Et tales dicuntur inimici artis: de quibus dicitur in 10o ethicorum. quod ars non habet inimicum nisi ignorantem. Et ideo qui sic contententur istam perfectionem despiciunt. Sed contra istos invenitur commentator Averrois dicens. Ubi vobis brutales homines: qui computati estis in numero bestiarum servientes fuitate reciproca. Exceptis quibusdam viris venerandis: qui philosophie studio adhererunt. Tertium retrahens est difficultas scientie. nam ipsi de illud: quod est difficile impossibile reputat: quod est falsum. Et ideo timentes quod non possint proficere hoc dimittunt. His visis ad aliqualem scientie cognitionem accedamus. Primo est sciendum (ut dicit Boetius in commento super libro predicamentorum) quod unumquodque incomplexum duplici via cognoscitur. scilicet diffinitiva et divisiva. Et ideo cum philosophia sit quoddam incomplexum potest cognosci hac duplici via. scilicet diffinitiva et divisiva. Primo ergo de eius diffinitionibus aliquid videamus. Diffinitiones autem eius quedam sunt ponentes altera nomina: que non sunt proprie diffinitiones: sed dicuntur etymologie: quedam alie sunt diffinitiones. Sed nota quod diffinitio aliquando datur sub nomine scientie: aliquando sub nomine sapientie: aliquando sub nomine philosophie: aliquando sub nomine facultatis: aliquando nomine methodi: et aliquando sub nomine artis: aliquando quando sub nomine doctrine: aliquando sub nomine discipline. Sub nomine philosophie ergo describitur sic: philosophia est amor sapientie: dicta a philo: quod est amor: et sophia sapientia: quasi amor sapientie. Aliter sic: philosophia est amor cordis rigende mentis. Aliter sic diffinitur ab Aristoteli: philosophia est divinarum humanarumque rerum certa cognitio cum studio secundum ordinem bene vivendi coniuncta. Aliter diffinitur ab Isaac: philosophia est assimilatio hominis in bonis operibus creatori. Sub nomine sapientie sic describitur ab

Iste exponebat hunc intellectus privatus quodlibet intelligibili actu.

Ista propositio quod frustra datur ad hoc in fine scilicet dicitur per memas.

Deus est quo omnia indigent: et nullo indiget.

Sines iter medijs in acquisitione scientie.

Tria potissimum que nos a scientia retrahunt.

Secundum.

Tertium.

Diffinitio philosophie sub nomine sapientie: notibus dari potest.

Probe.

Mano in libro de plantis nature. Sapiētia (inquit) sup oēm possessionē preeminet. Et est generosa possessio: que sparsa colligit: elōgata reuertit: publicata suscipit incrementum: per quā nobilis thesaurus sapiētie penetrabilis mētis imascit affectus eterne delectationis acqrit. hec est per quam mēs auertit a tenebris oculos cordis ⁊ animi. hec est paradisus aīe. hec conuertit hoīem terrenū in celestem. hec conuertit hoīem in deum deifice mutationis auctoritate: sub noīe sciētie sic describit: Scientia est nobilis possessio animi: que distribua per partes suscipit incrementum: ⁊ auaruz dedignata possessore: ⁊ si publicetur cito labit. Sub noīe artis sic diffinit a Tullio: Ars est collectio multoz ad vnuz sinē tēdentū. Magistraliter sic diffinit: Ars est finitum cōpēdium rōnis insigne miraculū: impiosum nature cōsiliū: quā si per se cōsideres: minimā inuenies quātitatem. Si vō ad subiecta applices: maximā repies potestātē. Aliter sic: Scia est arbor arduissima: cui⁹ radix amarissima: cuius fruct⁹ dulcissim⁹. Et si qz radice amaritudine abhorruerit: fruct⁹ dulcedine nō gustabit. Sub noīe facultatis sic describit: Tu es sciētia: que reddis hoīem habilē ad aliqd capiēdum. Sub nomine doctrine sic describit: Doctrina est sermo ab ore doctoris p̄gredies in aīo auditoris similitudinem habitum derelinquēs. Sub noīe discipline sic describit: Disciplina est quidā habit⁹ ex doctrina docētis derelictus in aīo adiscētis uel audētis. Sub noīe methodi sic describit: Methodus est via seu semita recta: obligatae aliarū viarū decuitans. Iste diffōnes sufficiāt. ¶ Nūc ad diuisionē ipsius phie accedam⁹ sumēdo ipsaz coīter pzo quacuqz sciētia. Et dicam⁹ qz sciētiaruz quedā sunt utiles ⁊ necessarīe: ⁊ quedā inutiles ⁊ phibite: ⁊ iste inutiles sunt phibite: que magice dicuntur. ¶ Magice sciētie quoz sunt spēs. s. Magica: ⁊ Mathematica: ⁊ Soritilegiū: Prestigiū: ⁊ Maleficium. ¶ Item magice: que est sciētia diuinatoria: quoz sunt spēs. s. Pyromantia: Aerinomatia: Ydromantia: Seomantia: Negromantia. Pyromantia est sciētia: que facta est cuz diuinatione ex motu ignis: uel in cadē libro ut appeāt imagines: per qz p̄nosticiatur de morte futura alicui⁹: dicta a pyr: qd ē ignis: ⁊ mācos: qd ē diuinatio: q̄si diuinatio facta in igne. ¶ Aerinomatia est diuinatio facta in corpib⁹ terrib⁹ ⁊ politis: ut in imaginib⁹ uel in cre: uel in ipso aere: dicta ab aere: ⁊ mācos: qd est diuatio: quasi diuinatione facta in aere. Ydromantia est diuinatione facta ex cursu ⁊ motu aquarū: dicta ab ydor: qd est aqua: ⁊ mācos diuinatione: quasi diuinatione facta in aqua. Seomantia est diuinatione facta in terra: dicta a geos: qd est terra: ⁊ mācos diuinatione: quasi diuinatione facta in terra. Negromantia est diuinatione facta per inuocationem demonū: dicta a nigros: qd est mors: ⁊ mācos diuinatione: quasi diuinatione facta per mortuos. ¶ Mathematica: penultima pducta: quatuor sūt spēs. s. horaspitium est diuinatione facta per inspectionem horarum ⁊ tēpoꝝ: dicta ab hora ⁊ spectio: qd non est in usu. Araspitium est diuinatione facta per inspectionē ararū post imolationē factā idolis: ⁊ dicitur ab ara are: ⁊ spectio: qd non est in usu. Auguriū est diuinatione facta in garritu auium: dicta ab auc ⁊ garrio garris. Auspitiū est diuinatione facta in uolatu auium a dextris uel a sinistris: ante uel retro. Soritilegiū est de numero principalū artium magicaruz: que fit per vba: ⁊ per sortes: ut per collectionē ossiuz mortuoꝝ: ⁊ huius cōsiliū: que multiplici a uetulis

exercētur. Quarta est prestigiū. s. ligatio humanorū sensuum: ⁊ exercētur ab hytrionib⁹: qui faciūt de se stuca appere trabē: ⁊ de palca q̄ sit serpens. Dicitur prestigiū a pre ⁊ strigo: uel extinguo. Maleficiuz est (ut dicūt quidā) put iste uetule sciūt ligare aliquem ne possit cu muliere actionē carnalē pficere. ¶ Sciētia aut que utilis est ⁊ necessaria diuiditur in mechaanicam ⁊ liberalē. Mechanica est ad defectuz corpis sbleuādū: dicta a mechor aris: qd est adultero adulteras: qz adultera ⁊ vilis est respectu liberalis. Et huius sunt septem species. s. lanificium: agricultura: armatura: nauigatio: uenatio: medicina: ⁊ tectoria. Lanificium cōtinet omnia genera. s. texēdi: cōluendi: re to: quēdi. Uel lanificium est ad expellēdum frigus. Agricultura de agris colēdis. Armatura de armis faciēdis ad fugiēdum lesiones corporis. Talis habet duas species. s. architectonicas: ⁊ fabrilē. Architectonica diuidit in cemētariam ⁊ carpētariam. Prima ad cemētarios p̄tinet. Secūda ad carpētarios. Fabrilis diuiditur in malleatorias ⁊ in extensoriā. Prima est que feriēdo massam in formā extēdit. Secūda est que fundendo massam in formam redigit. Nauigatio est ad expellēdas inopiam uiuus patrie: ⁊ copiam alterius. Uenatio est ad querēdum edilia diuersa. Medicina: put est chyrgia: est ad curādus infirmos per vulnera. Tectoria est ad tedium remouēdum. ¶ Mōdo ad liberalē accedamus. Dicit autē liberalis: qz liberat hoīem a curis: uel qz liberorum filij cōsueuerūt adiscere. Et diuidit in speculatiuā ⁊ practica. Per practica intelligitur intellect⁹ practico: ⁊ ista p̄ncipaliter dicit moralis sciētia: que est de bono tanqz de s̄bictō: ⁊ bonū est triplex. s. monosticū. Yconomicum ⁊ politicum. Monosticū dicitur a monos qd est vnu: ⁊ ycos: qd est sciētia: quasi sciētia de regimine vniuz: ⁊ hec traditur in libro ethicoꝝ. Yconomica dicitur ab yconomō: qd est dispensare: qz est de regimē sui ipsius ⁊ sue familie. Politica dicitur de regimine plurium: que p̄tinet ad p̄ncipes: dicta a polis: qd est pluralitas: ⁊ ycos sciētia. Et hec traditur in libro politicoꝝ. Speculatiua autē diuiditur in p̄ncipalem ⁊ adimiculatiuā. P̄ncipalis est illa: que est de rebus. Adimiculatiua dicitur quasi adiuuās illam realem sciētia sicut sci mocinales. Ista autē p̄ncipalis que est de rebus diuidit in tres. s. in naturales: metaphysica: ⁊ mathematica: nā res possunt cōsiderari: put sunt separate a motu ⁊ a materia s̄m intellectuz ⁊ s̄m rem: ⁊ sic est metaphysica: aut: put sunt subiecte motui ⁊ materie ⁊ sic est naturalis: uel p̄out sunt separate s̄m intellectum: ⁊ non s̄m rem ⁊ sic est mathematica. Metaphysica dicit a meta qd est trās ⁊ physis natura quasi transcendēs naturam ⁊ diuidit in 14 libros quos habes in metaphysica. Mathematica autem est sciētia de quātitate: ⁊ ideo potest esse de quātitate cōtinua uel discreta. Si cōtinua aut de mobili aut immobili. Si de mobili sic est astronomia: uel astrologia: qz astrā ⁊ celuz mobilia sunt. Si de immobili sic est geometria: qz terra est immobilis: ⁊ aliqua pars terre per accidēs moueat. Si de quātitate discreta sic est nūs. Nam numerus potest cōsiderari in se ⁊ absolute: ⁊ sic est arismetrica: uel: put refertur ad sonum ⁊ sic est musica. Naturalis que est de reb⁹ subiectis motui ⁊ materie diuidit in plures libros p̄ncipales: nam si cōsideret ut est de corpore mobili non cōtracto ad aliquā mām sed ut mobile est sic est liber phisicoꝝ. Si autē sit de corpore mobili cōtracto ad aliquā materiam: aut con-

Diuisio
phie

Mathē
siōnes sūt
specie.

Sciē
cessarie
diuisio.

Prole
lio vñ d
cta sit.

Mathē
in plur
libros f
cat: ⁊
diuisiō

trahit ad corp^o mobile ad formā: uel ad situm. Si ad situm sic est liber de celo z mundo. Nam celum non mouetur uel mutat ad formam sed ad ubi. i. ad locū i. ab oriente in occidēs. Si ad formam: aut ad formā corporis animati uel inanimati: si inanimati aut ad formam corporis simplicis uel corporis mixti: si simplicis est liber de generatione z corruptione: ubi determinat de generatione z corruptione clemētōrū que sunt corpora simplicia: si autem ad formā corporis mixti sic est liber methēcororū in quo determinat de hui^o impressionibus. i. de grandine z pluuia z cōsimilibus. Si autem contrahatur ad formā corporis animati aut animā intellectiua: aut sensitiua: aut uegetatiua. Si anima itellectiua sic est liber de anima: sed si ad formam corporis animati: anima sensitiua: sic est liber de animalibus: si anima uegetatiua sic est liber de plantis uel de proprietatib^o anime itellectiue uel sensitiue: uel uegetatiue. Si itellectiue: sic est liber de memoria z remisscentia: si de proprietatibus anime sensitiue sic est liber de sensu z sensato: z de somno z uigilia. Si de proprietatib^o anime uegetatiue: sic est liber de morte z uitā: z omnes alij libri sunt de bene esse.

Administratiua autem diuidit in tres partes. s. in grāmaticā logicā z rētoricā. Logica in qua subiectū est sillogism^o: sic diuidit aut est de sillogismo aut de partibus ei^o: si de partibus aut ppinquis aut remotis. si de remotis sic est liber predicamentorū: in quo determinat de termino qui est pars remota ipsius sillogismi. Si de parte propinqua sic est liber pericrēntias: in quo determinatur de enunciatione. Si autem de sillogismo hoc erit aut de sillogismo in communi non contracto ad aliquā materiam: z sic est liber priorum: aut contracto ad aliquā materiam z hoc dupliciter: qz aut contrahitur ad materiam necessariam: z sic est liber posteriorum: aut ad materiam pbabilem: z hoc dupliciter: qz aut ad pbabilem simpliciter: z sic est liber topicorum: aut ad pbabilem apparetur: z sic est liber elencorum: omnes alij libri sunt de bene esse. Grammatica autem alio modo diuiditur a Donato z Prisciano: nā Priscianus diuidit eam per subiectū z partes subiecti. Donatus uo diuidit eam sūm passioes. Unde sūm priscianū in quatuor partes diuiditur. s. in orthographiā: prosodiā: ethimologiā: z diasinthicā. Orthographiā dicitur ab orthos qd est rectus z graphiā scriptura quasi recta scriptura: z tradit a prisciano in maiori uolumine. Prosodiā est de cantu qui est accētus syllabe: z dicit a pro qd est ad z odus qd est cant^o: z determinat a Prisciano in de accētū. Ethimologiā est de dictione z accentibus ei^o dicta ab ethimon qd est uerum z logos sermo. z determinatur in maiori. Diasinthicā dicit de cōstructione z determinat in minori uolumine. Scd^o Donatū grāmaticā diuiditur in tres partes. s. in permissiua preceptiua: z phibitiua. Preceptiua est que cōsistit in regulis z in preceptis z determinat a donato in maiori z minori editioe. Permissiua est de figuris. z phibitiua de soloecismo z barbarismo z determinatur in barbarismo ab ipso Donato rētoricā cum non sit presentis speculationis omitteremus. Et sufficiant que dicta sunt in isto principio zc.

Incipiunt yfagoge Porphyrij ad Predicamenta Aristotelis.



Um sit necessariū Chrysaorū z ad eaz que est apud Aristotelem pdicamētoz doctrinaz nosse: qd sit genus: qd differētia: qd spēs: qd pprius: z qd accidēs: z ad diffinitionū assignationē: z oīno ad ea: que in diuisione: uel in demon-

stratione sunt.



ste liber ut uisum est in diuisione logice nō est de cēntia logice sed de bñ esse: est enim administratiua ad libzū pdicamentoz Aristotelis (ut iste auctor in principio dicit.) Nā

Chrysaorius discipulus Porphyrij nō poterat itelligere libzū pdicamentoz Aristotelis: z rogauit magistrū suū Porphyrijū ut ipse faceret aliquā introductionē ad libzū predictū. ipse motus pabus sui discipuli didit hūc libzū: z in hoc patet causa efficiēs hui^o libri. Causa mālīs uel subiectū qd idē est: est uniuersale. s. ista quę uniuersa genus spēs zc. sicut proponit in principio. Causa formalis (sicut i alijs libris) est duplex. s. forma tractatus z forma tractandi. forma tractatus est diuisionis libri. forma tractandi idē est qd modus agēdi. Et hic est qntuplex. s. diffinitiuus: diuisiuus: pbatiuus: improbatiuus: z exēploz positiuus: z iste nō est necessarius ppter sciētiam sed propter adiscētem. Causa finalis est sūm duplex. s. finis intrā: z finis extra. finis intra est cognitio huius libri z pdicamentoz Aristotelis. finis extra est triplex. s. remotus: remotior: z remotissimus: remotus est cognitio logice: remotior est cognitio phie: remotissim^o est bñtudo aie. Itē hec scia subalternat parti phie. s. rōnali. Itē titulus hui^o libri [Incipit yfagoge Porphyrij ad cathēgorias Aristotelis.] Yfagoge. i. introductiones. ad cathēgorias. i. ad pdicamēta. his uisus ad diuisionē libri accedamus. Diuidit aut in tres uas. s. in phemiū: z tractatū. Scd^o ibi [Uidet autem.] Prima in tres. Primo enim ponit intētionē suā cum mō pcedēdi. Scd^o abijcit quedā a suo pncipali intēto. Tertio addit quedā nouū modū pcedēdi. Scd^o ibi [mox de gñib^o.] Tertia ibi [Illud uo.] Prima hēt duas. Primo ponit intētionē suā cum utilitate. 2^o addit modū pcedēdi. Scd^o ibi [Utli istarū rerum.] Prima hēt duas. Primo dat intētionē ponendo utilitatē intētā. Scd^o addit alias utilitates. 2^o ibi [Et ad diffōnū.] Illa pōt utili istaz. hēt duas ptes. pponit modū pcedēdi in gñali. 2^o in spali. 2^o ibi [altri orib^o qdē.] Illa pōt mox hz duas ptes. p abijcit tres qōnes a suo pncipali intēto. 2^o dat cām abiectionis. 2^o ibi [altissimū enim.] Hec est diuisionē lectionis.

Ad primā partē sic pcedit alloquēdo discipulū suū Chrysaorū. O Chrysaori cū sit necessariū. Utile. Nā necessariū dicit vnomō sine quo res eē nō pōt: ut aīal nō pōt eē sine aī nēto. Aliomō dicit necessariū sine quo res nō pōt bñ esse: ut uestes sunt necessarie homini: qz sine ipsis nō pōt bñ eē: z hoc ultimomō accipit neciū hic in lra: cū sit necessariū nosse. i. nouisse qd genus: qd spēs: ad illaz doctrinā pdicamentoz que est apud Aristotelē tanqz apud cām efficientē: z posuit Aristo. ad differentiam aliorū qui etiā fecerunt pdicamenta ut auus: z sūm nosse pdicta ad assignationē diffinitionū z ad illa q

Ca efficiēs hui^o libri.

Subm lra bñ. Ca finalis

Ca finalis

Titulus libri

Logice
Sūm libzū.

Grammatica
et diuisionē

o scia
urea
o se
z id
icōe.

Libor

Predica
u qd.

sūt uilia in diuisione z demōstratiōe. ¶ Nūc uideū est qualiter est necessariū illa cognoscere ad libroz p̄dicamētōz: nam p̄dicamētū est ordinatio p̄dicabilium. ordinat enim ibi genus supius: z spēs inferius: z differētie a laterē: z ita opz cognoscere ista tria. z qz nō ordinant nisi pprie differētie: ideo oportuit scire qd ppriū: z qz in p̄dicamētō substantie accidēs poni nō debet: ideo opz scire qd accūs. silt in diuisione opz illa scire. nam spēs diffinit: ideo opz scire qd spēs. z diffinit per genus z differētiās: ideo opz hoc scire: z solū per ppriās differētiās: ideo opz scire qd ppriū: z qz accūs nō debet poni in diuisione: ideo opz scire qd accūs. silt in diuisione opz hoc scire. nā ut uult Boetius genus diuidit in spēs. z hoc per differētiās z ita opz ista tria scire z nō nisi per ppriās differētiās: ideo opz scire qd ppriū. z qz suba nō diuidit in accūs: ideo opz scire qd accidēs. Silt hic in demōstratione ista sunt necessariō sciēda: nā id qd demōstrat est ppriū: z demōstrat de sbcto. i. de specie: ut hē re tres de triāgulo: z ideo opz scire qd ppriū: quid spēs: z demōstrat per mediū qd est diffinitio: z illa dat per genus z differētiā: z qz nō demōstrat accūs cōsed ppriū: ideo opz scire quid accidens.

¶ Utili istarū rerū sp̄culatiōe cōpēdiōsam tibi traditionē faciēs tētabo breuiter: uelut introductiōis mōrea que ab antiq̄ dicta sūt aggredi. Altiorib⁹ qdem questionib⁹ abstinent: simpli ciores vō mediocriter coniectans.

¶ Hic ponit modus p̄cedēdi sp̄culatiōis istarū rerū. i. grā istarū utilitatū: ego faciēs cōpēdiōsam traditionē. i. breuē tibi. i. ad utilitatē tuā illa que sūt dicta ab antiq̄ tētabo hūc mōstrare. i. mō introducto. r̄ statim ponit magis in sp̄ali moduz p̄cedēdi dicēs: q̄ abstinēbit se ab altiorib⁹ qōnib⁹ cōtēctās. i. determinās simpliciōres [mediocriter. i. nō multo alto mō nec etiā multū grosso mō: z ita facit hic auctor tria: posuit enim intētiōnē suā z p hoc reddīt auditores dociles: z postea posuit utilitatē: z p hoc reddīt eos attētos: postea modū p̄cedēdi: z in hoc reddīt eos beniuolos.

¶ Hic de ḡnib⁹ z sp̄ib⁹: illud qd ē siue substantiā: siue in solis nudis intellectib⁹ posita sūt: siue ue substantiā corpalia sint an incorpalia: z utz sepata a sensibilib⁹: an in ipsis sensibilib⁹ posita: z circa cōsistētia dicere recusabo. Altissimū est enī hī⁹ negociū: z maioris egēs inq̄sitiōis.

¶ Hic abijcit tres qōnes a suo p̄cipali intēto dicēs: q̄ ip̄e recusabit dicē. i. nō dicet: Utrū uniuersa sup̄sint existentia. i. existentia in re. uel sint posita in solis nudis z puris intellectib⁹: z uocat intellectus solus cui nihil corrūdet a pte extra: ut intellect⁹ chinere uocat intellect⁹ nudus qui est denudat⁹ ab omni phātasmate: ut intellectus humanus in sua p̄ma creatiōe uocat intellectus purus: ut intellect⁹ angelicus uel diuinus. Silt dicit q̄ recusabit dicere: Utrū ista sint corporalia uel incorpalia: z recusabit dicere: utrū sint in singularib⁹ uel extra singularia: ut Plato posuit: z ēt recusabit quedā dicere circa. i. q̄sdā qōnes: q̄rū solutio depēdet a solutione istarū questionū: z dat cām quare dimittit has qōnes: nam huius negociū est altissimū. i. determinare p̄dictas qōnes: qz est egēs maioris inq̄sitiōis q̄ p̄cipale p̄positum sicut est iste liber introductorius.

¶ Illud vō quē admodū de his ac de p̄positis antiq̄ pbabiliter tractauerūt: z hoz maxime peripatetici: tibi nūc tētabo monstrare.

Intella so
luz qd ūr.

¶ Hic addit quēdā nouū modū p̄cedēdi dicēs q̄ ip̄e determinabit de his. i. uniuersis: sicut antiq̄ tractauerūt: z maxime sicut peripatetici. i. sequentes ueritatē. nāz quondā athenis tres erant secte. i. peripateticoz: z huius secte fuit Aristo. cōfirmatoz Epicureorum: z dicit ab epi qd est supra z cus q̄si supra artes. i. supra bene comedere z bibere ponens felicitatē suā. Alia secta erat stoicorum: z dicit a stoia portā: qz quotidie in tali porta sedebant zc.

Queritur De sbcto logice? Utrū sillogismus sit sbctū in logica? Et arguit q̄ nō. Nam sicut se habet sbctū ad sciētiā: ita pars sbcti ad partē sciētiē: sed in aliqua parte logice: ut in libro elenchorū: nō est sbctū aliqua pars sillogismi: ergo nec tot⁹ sillogismus in tota logica. ¶ Secūdo arguit sic. Nihil est sbctū totius z partis: s̄ sillogismus est sbctū in parte logice: ut in libro priorū: ergo silt nō erit sbctū in tota logica. ¶ Tertio sbctum debet esse incorruptibile z eternū: sed sillogismus est corruptibilis cum sit in p̄latione. ergo sillogismus nō erit sbctum in tota logica.

In oppositum arguit. Illud est sbctū in aliqua sciētiā: cui attribuūt oīa determinata in illa sciētiā: sed oīa determinata in logica attribuuntur sillogismo. ergo.

¶ Ad hāc qōnem cōtradicit qdā: q̄ ens est sbctū in tota logica: qz de oib⁹ ibi p̄dicat determinata. Alij dicit q̄ hic sit sbctū actus rōnis: qui est triplex. i. simpliciū app̄hēsiō: cōpositoꝝ intelligētiā: intellectoꝝ collatio. Alij dicit q̄ modus sciēdi q̄ est silt triplex. i. diffinitiuus: diuisiuus: z collectiu⁹. Sed dicēdum q̄ siltus non differt ab illis. putetiā ponit sbctum: nam idē est q̄ actus rōnis z q̄ ens rōnis z vna pars modus sciēdi sub quo alij ad minus cōprehēdunt mālter. Nam in siltō ponunt termini q̄ diffiniunt z etiā diuidunt. Et ita dico q̄ siltus est sbctū. ¶ Sed nota pro solutione p̄mi argumētū q̄ cadē est sciētiā habitus z p̄uatiōis: qz p̄uatiōes p̄ habitus cognoscunt. nam in p̄mo de aīa dicit q̄ rectus est iudex sui z obliq̄: per hoc patet. ergo. ¶ Ad argumētum p̄mum cum dicit sicut zc. Cōcedo. z cum dicit q̄ in libro elenchorū nō est sbctū aliqua pars sillogismi. ¶ Dicēdū q̄ uerū est: qz ibi determinat de p̄uatiōe silti. ¶ Ad scdm cū dicit: nihil est sbctū totius zc. Uerū est eodē modo cōsideratū: ut si siltus cōsideret quātum ad partes māles z formales sic est sbctū in tota logica. Si aut quātū ad formales tm: sic est sbctū in libro priorū. ¶ Ad tertū cum dicit sbctū zc. cōcedo. z cum dicit siltus est corruptibilis. Dico q̄ nō. nam in aīa habet eē: z accidit sibi q̄ in p̄latione corrumpatur zc.

Queritur Utrū uniuersa habeāt eē in aīa uel in re extra? Et arguit q̄ in re extra nam uniuersa est in illa natura que p̄dicat de pluribus sed res extra ē huiusmodi. ergo zc. Secōdo sic: uniuersa est in eo cui accidit intētiō uniuersa. i. genus z spēs: s̄ iste intētiōnes accidūt reb⁹ ex ut uult Cōmētator. g.

In oppositū arguit. Dē qd est in re extra est p̄ticulare signatū p̄ mām sed uniuersa nō est p̄ticulare. ergo nō est in re extra. Secūdo sic: si uniuersa ē in re extra: sic bñ p̄dicaret ut diceret: sortes est uniuersa. sed hoc est falsū. ergo uniuersa nō est in re extra. ¶ Dicēdū ad hāc qōnem q̄ res de se nō est uniuersa nisi in eo q̄ intelligit. nam res de se ut natura humana nō habet eē in aīa: nec in re extra lz nō sit dare tertū esse qn sit in aīa: uel in re extra: tm

Et in illis
libz logic

Et in op
nōnes p
neo sibi
cruz libz

Res est
nō ē illa
nisi q̄en
intelligit

de se in nullo horum est: sicut homo de se neque est albus: neque niger: neque medio colore coloratum: sed non sit dare hominem quoniam sit albus uel niger uel medio colore coloratus. nunc autem illa res secundum esse uniuersale non est extra animam: nam de ratione uniuersalis (ut uult philosophus 7. meta. 10.) est ut si bi sunt duo. scilicet ciuitas et comunitas: in re autem extra nihil est commune. Prout autem illa res et illa natura est in anima per suam spiritum: adhuc potest considerari dupliciter. Unum modo per ut informat animam et sic est res singularis. Alio modo per ut habet esse in anima: et ulterius refertur ad res extra: et sic est uniuersalis: etiam iste intentione genus et species que sunt in anima et accidentia proprie sunt uniuersalia etc. Alterius nota secundum philosophum 5. meta. 10. quod quoddam dicitur relatiuum: non quod ipsum referat ad aliud: sed quod aliquid refertur ad ipsum ut intellectualem uniuersalem. Nam res intellecta significata per ista nota homo: animal: potest dici uniuersale: put est intellectus abstractus. id est secundum similitudinem est apprehensa ab anima refertur ad rem cuius est similitudo: et illa talis res non est in anima nisi sicut obiectum in potentia quam perficit: sed est in re extra. Et sic patet solutio ad argumentum et ad questionem: et quod uniuersale secundum esse formale est in anima: secundum esse materiale est extra animam: ut dicat uniuersale illud cuius est intellectus abstractus: et similitudo eius est apprehensa ab anima etc.

Ad rationes in oppositum. Ad primam cum dicitur quod uniuersale est in illa natura que predicat de pluribus. Dico quod uerum est secundum acceptum pro illo cuius intellectus est abstractus: sed uniuersale put est intentio est in anima: et tale non predicat de rebus extra. Ad secundam cum dicitur: quod idem est in illa natura cui accidit intentio uniuersalis. scilicet genus et species. Dico quod uerum est: quod est ibi in illis ex quibus accipitur: sed non est ibi tanquam in subiecto: sed est in anima sicut obiectum in potentia: ut dictum est etc.



Unde autem neque genus: neque species simpliciter dicitur.

Superius

Auctor posuit per medium. hic ponit tractatum et diuidit in duas. Nam primo tractat de ipsis predicabilibus absolute. secundo comparate. 2. ibi [Coe quod est omnibus]. Primum diuidit in duas. Primum determinat de predicabilibus predicantibus in quod. Secundo de his que predicantur in quibuslibet. Differentia 10. Primum iterum in duas. Primum ponit. Secundo persequitur. Genus enim dicitur. Hec secunda pars habet duas. Primum determinat de genere. 2. de specie. Secunda ibi [Species autem dicitur]. Primum in duas. Nam primo ponit diuersas significationes generis: ut eligat illam de qua intendit. 2. eligit et de illa persequitur. 2. ibi [Triplex igitur]. Primum in duas. Primum ponit duas significationes generis non intentionis. 2. ponit tertiam que est intentionis. 2. ibi [Aliter autem]. Primum in duas iuxta tot significationes ipsius generis. 2. ibi [Dicitur autem et aliter]. Primum iterum in duas. Primum ponit primam significationem. Secundo eam declarat. 2. ibi [Secundum quam significationem]. Pars illa que dicitur dicitur autem et aliter. in duas secatur. Primum ponit significationem cum declaratione. 2. comparat illam ad primam: ibi [Hec autem uidetur]. Primum in duas. Primum ponit significationem. 2. declarat ibi [Sic enim dicitur Orestes]. Illa pars [Hec autem uidetur] diuidit in duas. Primum comparat secundam ad primam penes magis usitatum et cuius usitatum modum. 2. penes principia. 2. ibi [Et per quidem]. Illa pars [aliter autem] diuidit in duas. Nam primo ponit significationem intentionis. 2. comparat illam ad aliam. 2. ibi [Ad horum fortasse]. Ad primam partem sic procedit dices quod nec genus nec species uidetur simpliciter dici. Unum modo dicimus: dicuntur pluribus modis. Et nota quod hoc uerbum uidetur aliqui est expressiuum apparetie: ut in libro etenchorum dicitur

Arif. quod quedam res uidentur aliter quam sunt: et est aliqui expressiuum similitudinis: ut in libro topicorum dicitur. Probabile illud quod uidetur omnibus: et aliqui est expressiuum ueritatis et ita sumitur hic. Item nota quod simpliciter dicitur duobus modis. Simpliciter aliqui tantum ualere sicut sine addito: ut in libro topicorum simpliciter. id est uniuersaliter. Alio modo simpliciter sumitur. id est unum modo: et ita sumitur hic. Et uide quod proposuit sit de genere et specie: quod ambo predicantur in quod.

Genus enim dicitur et aliquorum quodammodo se habentium ad unum aliquod: et ad se inuicem collectio: secundum quam significationem Romanorum dicitur genus ab unius. id est habitudine. Dico autem Romanorum multitudinis habentium aliquo modo ad inuicem eam que ab illo est cognationem secundum diuisionem ab alijs generibus dictum.

Hic persequitur de genere dices: quod genus dicitur unum modo collectio aliquorum quodammodo se habentium ad unum principium aliquod. scilicet collectio aliquorum habentium se ad se inuicem. et declarat quantum ad primum ut collectio romanorum comparata ad romulum dicitur genus. et declarat secundum cum dicitur multitudinis. Idem quod collectio aliquorum ad inuicem. put liberi uel nepotes sunt sicut dicitur genus: et construe illam secundum multitudinis collectio in qua dicitur genus. Dico multitudinis habentium se quodammodo se ad inuicem a cognatione que est ab illo principio multitudinis dictum secundum diuisionem ab alijs generibus: ut multitudo romanorum diuisa est a multitudine persanorum

Dicitur autem et aliter rursus genus quod est unius cuiusque generationis principium: uel ab eo qui generatur uel ab eo loco in quo generatus est. Sic enim Orestem quod dicitur a tatalo habere genus. Ibyllum autem ab hercule. et rursus Ibyndarum Thebanum esse genere. Platonem uero a thebesem. Et enim patria principium est uniuscuiusque generationis: quod admodum et pater.

Hic ponit secundam significationem generis: et dicit quod secundum modo dicitur genus quod est principium uniuscuiusque generationis: ut pater uel patria. et declarat ut tatalus potest dici pater quod fuit principium generationis Orestis: et hercules ipsius Ibylli. Sicut patet thebe dicitur principium generationis Ibyndari et ita patet dicitur genus. nam patria est principium generationis sicut pater. Sed dicitur quod hoc aduerbium [quod admodum] non importat ibi plenam similitudinem: nam uolunt quod pater sit principium generationis effectiuum et intrinsicum et per se: patria uero conseruatiuum et extrinsecum et per accidens. sed mihi uidetur quod imo etiam patria sit principium effectiuum sicut pater. uidemus enim quod in quibusdam partibus generant quedam animalia que non generant in alijs: ut camelus. Sicut quedam platee generant in aliquibus locis que non generant in alijs: et ita hoc efficit patria siue locus. Sed nota quod considerando locum quantum ad uirtutem quantitativam sic non est principium generationis: nam terra quantum est de se eiusdem nature est in toto et in parte: sed quantum ad uirtutem qualitativam quam recipit ab influentia corporum supercelestium: sic locus est principium generationis.

Hec autem uidetur propriissima esse significatio generis. Romani enim dicuntur qui ex genere descendunt Romuli: et Cecropide qui ex genere descendunt Cecropis: et eorum proximi.

Hic auctor comparat secundam significationem ad primam et dicit quod hec secunda significatio generis est propriissima et magis usitata quam prima. Illud enim quod proprium est magis usitatum est. declarat hoc. Nam romani sunt qui descendunt ex genere romuli: Cecropides qui ex genere Cecropis et ita magis est in usu quam romuli: et Cecrops

Aliquid potest derivari a modo uel intelligi.

que sunt in scda' significatione dicunt gen⁹ magis q³ collectio descendens que est prima significatio.

¶ Et prius quidem appellatum est genus vniuersalius generationis principium, dehinc etiam et multitudo eorum: qui sunt ab vno principio: ut a Romulo quem diuidentes: et ab alijs separata: testidicebamus omnem illam collectionem Romanorum esse genus.

¶ Hic comparat sicut scdam significationem ad pma' et dicit q³ secunda significatio put genus est primus generationis principalior est q³ prima: et pot^{est} hinc formari talis ratio: quicunq³ aliq³ proprietates conuenit aliquibus duob⁹ vni tanq³ cause: reliquo tanq³ effectui principali⁹ test cause q³ effectui: sed secunda significatio est causa prime. nam principium generationis est causa collectionis: ergo genus principalius inest scde significationi q³ pme

¶ Aliter autem rursus dicit genus: cui supponit species ad horum fortasse similitudinem dictum. Et enis principium quoddam est huiusmodi genus: earum que sub ipso sunt specierum. Videtur autem et multitudinem continere omnium que sub eo sunt specierum.

¶ Hic ponit tertiam significationem generis que est intentio: et dicit q³ aliter dicit genus cui supponit species: sicut in fer⁹ superiorum: ut homo supponit animam: et ideo animam est genus: et dicit q³ fortasse huiusmodi genus dicit ad similitudinem aliorum: et dicit fortasse: quia non dum erat probatum. modo declarat quomodo dicit ad similitudinem aliorum. nam sicut in scda significatione dicit genus quod est principium generationis: ita istud genus est principium suarum specierum et sicut in pma significatione dicit genus collectio multorum: ita illud genus continet multitudinem que est sub eo specierum et indiuiduorum: et ita patet similitudo.

Queritur De secunda questione quas Porphyri⁹ omittit. Utrum vniuersalia sint corporalia an incorporea? Et arguit q³ sint incorporea. nam nullum corporale est semper et ubique: sed vniuersale est semper et ubique: ut habet in libro posteriorum: q³ non est corporale. **¶ Secundo** sic: si vniuersale est corpusale cum sit in singularibus essent duo corpora in eodem: sed hoc est impossibile. ergo. **¶ 3^o arguit.** omne corpus est compositum: sed vniuersale est forma simplex: ut habet 7^o meta⁹. ergo vniuersale non est corpusale. **¶ 4^o arguit:** nullum corpusale est in anima. nam omne quod recipit in aliquo est simplicius eo in quo recipit: sed vniuersale est in anima: ergo non est corpusale.

In oppositum. Nullum simplex siue corpusale est multiplicabile: quia multitudo fit per materiam: sed vniuersale est multiplicabile: ergo est corpusale. **¶ 2^o probat sic:** illud est corpusale quod destruit destructo corpore: sed vniuersale destruit destructo corpore. Nam destructis primis subiectis impossibile est aliquid aliorum remanere (ut dicitur in predicamentis) q³ vniuersale est corpusale. **¶ Ad questionem hanc dicitur q³ aliquid potest dici corpusale dupliciter.** Unomodo corpusale dicitur habere corpus: ut homo uel lapis. Aliomodo corpusale potest dici forma corporis. sicut de vniuersali possumus loqui dupliciter. Unomodo dicitur vniuersale intentio in anima que significat per hec nomina genus et species. Aliomodo dicitur vniuersales subiacens illi intentioni ut homo anima. nam talis res potest dici vniuersalis ex hoc q³ eius intellectus est abstractus. Nunc autem planius est. q³ vniuersale p^{ri}mo modo putat idem est quod intentio non est corpusale. si autem querat de vniuersali scdomodo. putat esse res subiecta illi intentioni: et tale potest esse corpusale huiusmodi corpus ut homo. uel quoddam potest esse corpusale. id est aliquid corporis: ut color: et sic concedo q³ vniuersale sit corpusale. putat vniuersale dicitur res subiecta scdis intentionibus ad quam species

que est in anima refert. **¶ Ad rationes in oppositum.** Ad primam quoniam dicitur nullum corpusale excedat. et cum dicitur: vniuersale est semper et ubique. dico q³ ista propositio intelligitur sic. quod est semper et ubique. ubi sunt sua singularia: non autem alibi: vniuersale enim quod est homo non est in asino: sed in suis singularibus tantum. **¶ Ad secundam quoniam dicitur q³ si vniuersale esset corpusale tunc duo corpora essent in eodem.** dico q³ non est verum. nam vniuersale. putat est in singularibus non est forma res diuersa a singularibus: imo est idem cum eis: nam dicitur philosophus 7^o meta⁹ q³ pedalitas in bipede nihil aliud est q³ bipedalitas. id est superius in suo inferiori nihil aliud est q³ ipsum inferius. **¶ Ad tertiam quoniam dicitur: omne corpusale est compositum. concedo.** Et cum tu dicitis q³ vniuersale non est compositum: imo simplex. dico q³ duplex est compositio: vna ex materia et forma sub determinata quantitate. Alia est compositio ex forma et materia indeterminata: et isto modo est compositum vniuersale et non primo modo. **¶ Ad secundam cum dicitur: nullum corpusale est in anima: concedo.** Et cum tu dicitis: vniuersale est in anima. dico q³ vniuersale quod est homo uel anima non est in anima: nisi sicut obiectum in potentia: quam perficit etc.

Queritur Utrum vniuersalia habeant esse in singularibus uel extra singularia. Primo probat q³ non sunt in singularibus: nam quicquid est in singulari est singulare: sed vniuersale non est singulare. ergo vniuersalia non sunt in singularibus. 2^o probat sic: vniuersale est in anima: ergo non est in singularibus.

In oppositum arguit. Omne quod uere et affirmative predicat de aliis tale est in illo: sed vniuersale uere et affirmative predicat de suis singularibus: est ergo in illis. Secundo sic. quidditas rei non separatur ab ipsa rei: sed vniuersale est quidditas et essentia suorum singularium. Dicit enim Porphyrius q³ species est totum esse indiuiduorum suorum: quare species quod vniuersale est in singularibus. **¶ De illa questione fuerunt opiniones: dixit enim Plato q³ vniuersale habebat esse propter singularia: quia erat incorruptibile et eternum sicut sigillum cupreum separatum est ab illa figura quam imprimitur in cera et ita uoluit q³ vniuersalia haberent esse propter singularia et hoc est falsum: ut uult philosophus. id est q³ vniuersale habeat tale esse. nam dicit philosophus in libro posteriorum q³ vniuersale est unum in multis et de multis. Et ita si est unum in multis: tunc habet esse in particularibus: Unum ut visus est: vniuersale. putat est intentio: et significat per hec nomina species et genus: tale habet esse in anima: sed vniuersalia que significant per hec nomina homo et anima: ista nullus esse habent nisi in singularibus: homo enim non habet esse nisi in se. et platone: et sic de alijs particularibus: unde homo non est quiddam separatum forma esse a particularibus sed. putat est obiectum intellectus: nisi et. putat est vniuersale: solum est abstractum quantus ad modum intelligendi. Unde homo possit intelligi non intelligendo forte: et assignari: propter hoc non sequitur q³ habeat esse propter illa: nam Ari. dicit in. u. meta⁹. q³ inter illa que sunt indiuisa forma esse itell⁹ potest discernere: ut per. in lacte est albedo et dulcedo. intellectus potest intelligere lac dulcem non intelligendo ipsum album: similiter homo habet esse in singularibus: et non habet esse propter illa: potest intelligi non intellectus illis: et ita per q³ vniuersale habet esse in singularibus.**

Ad rationes in oppositum. Ad primam cum dicitur: quicquid est in particulari est in particulare uerum est quicquid est in particulari forma rei et ratione est particulare: sed vniuersale ut homo habet rem habentem esse in singularibus: tunc forma ratione est separatum ab illis: uel habet esse separatum: et ideo non sequitur q³ sit particulare. **¶ Ad aliud quoniam dicitur vniuersale habet esse in anima: et sic non est in**

¶ pro pl⁹ tonis in ulibus

¶ Quod est legit deum vocis q³ qd est in particulari est particulare

singularibus: iam p[er] solutio ad hec: q[ui] vni[us]e inten-
tio est: n[on] est ista intentio genus ul[tra] sp[eci]es & tale h[ab]et esse in
sua fm suum esse formale: sed vni[us]e put est res sub-
iecta istis intentionibus n[on] est in a[li]a: nisi tanq[ua]m obm
in potentia: qua[m] p[ro]ficat: & taliter color est in oculo.



Impliciter igit[ur] cu[m] gen[us] dicat[ur] d[icitur] tertio
apud philosophos sermo est: q[ui]d etia[m]
describentes assignaueru[n]t dicentes ge-
nus e[st] q[ui]d de plurib[us] & differetib[us] spe-
cie in eo q[ui]d q[ui] sit p[ro]dicat: ut a[li]a.

Superius posuit auctor tres significatio-
nes ipsi[us] generis: ut eligeret illa[m]
de qua int[er]dit. In hac parte eligit & de illa p[ro]sequi-
tur. Et diuiditur hec littera in tres p[ar]tes. Na[m] p[ri]mo dif-
finit genus. 2^o declarat diffonem. 3^o declarata[m] con-
cludit. Sec[un]da ibi [Lor[is] eni[m].] Tertia ibi [Nihil igit[ur].]
Prima diuidit in duas. Na[m] p[ri]mo p[ro]mittit qua[m]
da[m] diuisionem utile[m] ad declarationem. Sec[un]do ponit
diffinitionem declarationem. Sec[un]da ibi [Ab his vo.]
Et hec sec[un]da diuidit in duas. Na[m] p[ri]mo declarat
diffinitionem generis. Sec[un]do epilogat breuiter. Se-
c[un]da ibi [Quare de pluribus.] Prima diuidit in
tres. p[ri]mo eni[m] o[n]dit a q[ui]bus differt gen[us]: per hac
d[ic]tam p[ro]dicari de pluribus. Sec[un]do o[n]dit a quib[us]
differt per hac d[ic]tam differetibus sp[eci]e. Tertio o[n]dit a
q[ui]bus differt per hac d[ic]tam in eo q[ui]d. Sec[un]da ibi
[Ab his aut[em] que de plurib[us].] Tertia ibi [A d[ic]ta vo.]
pars illa [Ab his aut[em].] in duas. p[ri]mo o[n]dit q[ui]d ge-
nus differt a specie: per hac d[ic]tam differetib[us] specie.
Sec[un]do o[n]dit q[ui]d differt a p[ro]prio per eade[m]. Sec[un]da
ibi [A p[ro]prio vo.] Ad p[ri]ma[m] p[ar]te[m] sic p[re]cedit di-
cens cu[m] ita sit dictum: q[ui]d genus d[icitur] tribus modis ut
vltim[us] est de g[ra]te tertio n[on] sumptio: p[ro]ut est cui sup[er]
ponit sp[eci]es: de tal[is] est sermo apud p[ro]p[ri]os & tale est p[ro]-
dicabile: & statim diffinit istud genus dicens: q[ui]d ip[s]i
p[ro]p[ri]i describentes. i. diffinites: ita diffiniunt: Sen[te]ntia e[st] q[ui]d
p[ro]dicatur de pluribus differetibus sp[eci]e in eo q[ui]d.

Eorum eni[m] que predicant[ur]: alia quidem de
vno solo dicuntur: sicut indiuidua ut sor. & pla-
to. & hic & hoc. Alia vo de plurib[us]: que admo-
dum genera & species: & differetia: & p[ro]p[ri]a: &
accidens co[m]iter: sed n[on] p[ro]p[ri]a alicui. Est aut[em]
genus ut a[li]a sp[eci]es vo ut homo: differetia ut ro-
nale: p[ro]p[ri]u[m] ut risibile: accidens ut albu[m]: nigr[um]: sed e[st]

Hic ponit quadam diuisionem utilem: ad suam
declarationem & dicit q[ui]d eorum que predicant[ur]: que-
da[m] predicant de vno solo: quedam de pluribus. De
vno solo ut indiuidua: ut sor. & plato per hoc tan-
git indiuidua sube[re]: & hic hec hoc. Et per hoc tangit in-
diuidua accidens: ut hoc albu[m]: hoc ueniens. Alij di-
cunt per hoc q[ui]d dicit forte tangit indiuidua signata: & p[er]
hoc q[ui]d dicit hic hec & hoc tangit indiuidua uaga: sed hoc
non videt[ur] uer[um] q[ui]d omne indiuidu[m] est indiuiduum si-
gnatu[m] to[m] mel[us] d[icitur] p[ri]mo. Alia p[ro]dicant de plurib[us] ut
genus & sp[eci]es & differetia & p[ro]p[ri]um & accidens. ge-
nus ut a[li]a: species ut ho[m]o: differetia ut rationale: p[ro]-
p[ri]u[m] ut risibile: accidens ut albu[m].

Ab his ergo que de vno solo predicant[ur]: diffe-
runt g[ra]t[is] eo q[ui]d hec de pluribus dicuntur. Ab his
aut[em] que de plurib[us]: a sp[eci]eb[us] q[ui]d p[ri]mu[m]: q[ui]m
sp[eci]es etia[m] de plurib[us] predicant[ur]: n[on] t[ame]n de differet-
tibus specie: sed numero. ho[m]o enim cu[m] sit sp[eci]es:
de sor. & de pla. p[ro]dicat[ur]: qui n[on] differunt a se in
uicem specie: sed numero. Alia vo cu[m] sit genus:
de h[ab]ere equo & boue p[ro]dicat[ur]: qui differunt a se
in uicem specie: n[on] numero solu[m]. A p[ro]prio vo dif-

fert genus: q[ui]m p[ro]p[ri]um de vna sola specie: cui[us]
est p[ro]p[ri]u[m] p[ro]dicatur: & de his que sub vna spe-
cie sunt in diuiduis: que admodum risibile de
boue solo: & de particularibus bouibus. Genus
aut[em] n[on] de vna sola specie predicatur: sed de
pluribus & differentibus.

Hic ostendit auctor q[ui]d per istam differentia[m] diffe-
rentibus specie differt genus a specie: & a p[ro]prio:
na[m] l[icet] species de pluribus predicatur n[on] t[ame]n p[ro]dicatur
de pluribus differetibus specie: sed solo nume-
ro. simil[iter] p[ro]p[ri]u[m] solu[m] de vna specie p[ro]dicat[ur]: & de indi-
uiduis illius specie: sed genus de pluribus differen-
tibus specie p[ro]dicat[ur]: & sic differt ab alijs: ut decla-
rat per ex[em]pla: que patet.

A differetia vo: & ab his que co[m]iter sunt acci-
dens: differt genus. q[ui]m etia[m] de plurib[us] differet-
tib[us] specie predicant[ur] differetia: & co[m]iter accide[n]-
tia: n[on] in eo q[ui]d q[ui] sit dicimus p[ro]dicari: s[ed]
potius in eo q[ui]d quale est. Interrogatib[us] eni[m]
q[ui]d est illud: de quo p[ro]dicant[ur] hec gen[us] n[on] debim[us]
mus. Differetias aut[em] & accidens n[on] n[on] debim[us]
na[m] eni[m] in eo q[ui]d q[ui]d est p[ro]dicant[ur]: sed magis in
eo quale sit. Interrogatib[us] eni[m] qualis est ho[m]o
dicimus q[ui]d rationale: & qualis est coruus: dicim[us] q[ui]d
niger. Est aut[em] rationale differetia: nigr[um] vo acci-
dens. Q[ui]d aut[em] q[ui]d est ho[m]o interrogamur: a[li]a n[on]
demus. est aut[em] ho[m]o genus a[li]a. Quare de plu-
rib[us] p[ro]dicari diuidit gen[us] ab his que de vno so-
lo dicunt[ur]: sicut indiuidua. De differetibus vo
specie: sepat genus ab his: que sicut species p[ro]di-
cant[ur]: uel sicut p[ro]p[ri]a: in eo q[ui]d sit p[ro]dicari: diui-
dit a differetijs: & co[m]iter accidens: que non
in eo q[ui]d q[ui]d predicatur: sed magis in eo q[ui]d qua-
le est: sed quomodo se habens.

Hic ostendit: q[ui]d genus differt a differetia & ab acci-
dens: per hanc d[ic]tam: que est p[ro]dicari in quid: na[m] l[icet]
d[ic]ta & acc[us] possint de pluribus p[ro]dicari: tamen n[on]
p[ro]dicant[ur] in q[ui]d: sed in q[ui]le. genus aut[em] p[ro]dicat[ur] in q[ui]d:
& declarat q[ui]le non p[ro]dicat[ur] in quale: nam si querat[ur]
qualis est ho[m]o: co[m]iter respondet rationale. Si querat[ur] qua-
lis est coruus: b[er]n[ardus] respondet est niger: & sic d[ic]ta & ac-
cidens in quale p[ro]dicant[ur]: sed genus in quid. Nam cur
querit[ur] quid est ho[m]o. bene n[on] d[icitur] a[li]a. & istud est gen[us]
& postea epilogat totu[m] & dicit q[ui]d de pluribus.

Nihil igit[ur] neq[ue] superfluum neq[ue] minus conti-
net generis dicta descriptio notionis.

Hic p[ro]cludit diffinitionem declarata[m]. Et intendit
talem rationem illa diffinitio que nihil continet su-
perfluum neq[ue] minus est suffic[ien]ter assignata: hec est
h[ic]: ergo quare p[er] q[ui]d suffic[ien]ter est assignata. Et p[ro]-
pter hoc ab Arist. diffinitio notat termin[us]: nam sicut
termin[us] debet p[ro]tinere illud q[ui]d est de p[ro]prio & di-
mittere illud q[ui]d est de alieno: ita s[ic]t[ur] diff[er]o debet.

Queritur De suffic[ien]tia p[ro]dicabiliu[m]. Ipse eni[m]
ponit q[ui]d p[ro]dicabilia: & videt[ur]
q[ui]d debeat esse plura. Et p[ro]bat p[ri]mo sic: na[m] diffinitio
est p[ro]dicatur (ut p[er] in topicis) ergo videt[ur] q[ui]d debeat es-
se p[ro]dicabile: nam o[mn]e quod est visus est visibile: ergo
debet esse plura p[ro]dicabilia. Sec[un]do. p[ro]bat sic. ma-
p[ro]dicatur de illa ma[n] & de ista & sic erit vni[us] & p[er]
p[ro]p[ri]os p[ro]dicabile: ergo erunt plura p[ro]dicabilia. Ter-
tio sic: indiuidu[m] p[ro]dicat[ur] de pluribus: na[m] sortes est
indiuidu[m]: plato est indiuidu[m]: & sic indiuiduum est
p[ro]dicabile: & p[er] co[n]sequens erunt plura: & differunt
p[ro]dicabile & p[ro]dicatum. Na[m] p[ro]dicabile dicit aptitudi-
nem p[ro]dicatam aut[em] actu[m]. Alio modo distinguunt

In plura
sunt p[ro]dica-
ta.

Suffic[ien]-
tia vltim[us]

Liber

predicabilia et predicata. Nam predicabilia penes modos predicandi distinguuntur: predicata autem secundum modum constituendi diuersa problemata: et sic per sufficientiam predicabilitatis. Nam de illud quod predicatur: aut predicatur in quod: aut in quale. Si in quod hoc fit duobus modis: aut dicitur tota essentiam individui determinate: aut determinate sic est species. Sed si predicatur in quale hoc fit duobus modis. Aut in quale essentialiter: aut accidentiter. Si per modum sic est diuersa. Si secundum modum: aut dicitur conuertibiliter: aut non conuertibiliter. Si conuertibiliter sic est proprium: si non conuertibiliter sic est accidentis. Et sic sunt quinque predicabilia et non plura.

Ad rationes in oppositum. Ad primum cuius dicitur diffinitio est predicatum: ergo est predicabile. dico quod non sequitur. Nam contra diffinitio ponitur sub illo predicabili: quod est species: nam eodem modo predicatur in quod dicitur totam essentiam determinate. Ad 2^m cum dicitur quod magis predicatur de pluribus. Dicitur quod in quantum predicatur de pluribus sub isto predicabili: quod est species continetur. Ad 3^m cum dicitur quod individuum predicatur de pluribus. dico quod individuum si accipiat pro re respecta: non predicatur de pluribus ut for. Si autem accipiat pro intentione tunc individuum bene predicatur de pluribus accidentiter: ut dicendo for. est individuum: et sic continetur sub accidente. Ad 4^m cum dicitur quod pauciora sunt et cum dicitur diuersa non est predicatum: ergo non est predicabile. dico quod non sequitur: nam licet non sit predicatum est tamen predicabile: quia non eodem modo constituuntur problemata de diuersa sicut de genere: ergo est diuersum predicatum ab illo. Sed predicabilia distinguuntur penes modos predicandi. Ideo oportet quod sit distinctum predicabile etc.

Queritur utrum in diffinitione generis in qua dicitur: Genus est quod predicatur de pluribus differetibus specie in eo quod quid: An ibi diffinitur res uel intentio que est in anima. Et videtur quod ibi non diffinitur res: nam de quibus predicatur diffinitio de eodem predicatur et diffinitio: sed res de singularibus predicatur ut anima de sorte per platonem: ergo si ibi diffinitur res tunc diffinitio predicaretur de ipsis singularibus: et sic uerum esset dicere for. predicatur de pluribus differetibus specie. hoc autem est falsum: ergo non diffinitur res. 2^o sic: certum est: quod cui competit diffinitio illi competit et diffinitio: sed hec diffinitio competit cuilibet predicamento: nam in quolibet predicamento reperitur: sed non est aliquid cuius uniuoca sube et accipitur: ergo non diffinitur res: sic: illud diffinitur hic quod logicus considerat: sed logicus non considerat res sed intentiones: ergo non diffinitur hec res: sed intentio. Sed 3^o probatur quod intentio non diffinitur hic. Nam illud diffinitur quod de pluribus specie differetibus predicatur. Intentio autem non potest predicari de pluribus. etc. Intentio non diffinitur hic. Ad hanc questionem dicendum quod hic diffinitur res non tamen ut res est sed diffinitur per intelligitur sub illa proprietate: que potest diuidi per diuersas differetias specificas et essentielles: et ita res talis in quolibet predicamento inuenitur que potest diuidi per diuersas specificas: et ideo diffinitio est communis omnibus predicamentis. Ad argumenta ergo respondetur. Ad primum cum dicitur quod si res diffinitur competere fori et platoni cuius res illa de ipsis predicatur. Dicitur quod uerum est si diffinitur ut res est. An illa res diffinitur: anima est sub anima sensibilis et illa diffinitio de omnibus sub se contentis id: uidetur predicatur: sed per intelligitur sub tali proprietate: ut dictum est. Ad secundum cum dicitur: Qui competit diffinitio competit etc. cedit. Et cum dicitur quod illa diffinitio reperitur in omnibus predicamentis:

res: dico quod uerum est. et quod tu dicitur quod non sit aliqua res cuius uniuoca sube et accipitur. dico quod uerum est quod nulla est res nunc: sed intellecta sub tali proprietate: ut dictum est imo bene. Ad 3^m cum dicitur illud hic diffinitur quod considerat logicus. cedit. et cum dicitur: Logicus res considerat non habet uerum est per se: sed tamen sub istis intentionibus habet considerare: quia intentiones fundantur supra res: et ideo logicus primo et per se bene considerat ipsas intentiones et ex intentionibus. Aliud autem argumentum quod probatur quod intentio non diffinitur ueritatem concludit etc.

Logicus res considerat sicut sunt fundamenta. et intentionum



Species autem dicitur quod dicitur: et de uniuersa iusque forma secundum quod dictum est. Primum quidem species digna est impio. Dicitur autem res species et ea que est sub assignato genere: secundum quod solemus dicere: hoies quod dem spiritum animalis: cum sit genus animalis: albi autem coloris spiritum: triangulum uero spiritum figure.

Superius Auctor determinauit de genere. hic uero intendit determinare de specie: et diuidit in duas partes. Primo ponit duas significaciones speciei. Secundo prosequitur de intentione ipsam diffinitionem. 2^o ibi [Assignat ergo.]. Prima in duas. Primo enim ponit unam significacionem non intentam. 2^o ponit aliam quam intendit. 2^o ibi [Dicit autem.]. hec 2^o in duas. nam primo ponit significacionem speciei quam intendit et declarat per exempla. 2^o per rationem: 2^o ibi [quod si est.]. Sequitur illa per assignat et diuidit in duas. nam per ponit tres diffinitiones speciei. 2^o declarat eas. 2^o ibi [planum autem erit.]. Prima in duas. nam primo ponit illas diffinitiones. 2^o comparat unam illarum ad aliam. 2^o ibi [Sed hec quidem assignatio.]. Prima in duas. primo ponit diffinitiones speciei per respectum ad genus. 2^o ponit unam per respectum ad individuum. 2^o ibi [Amplius autem.]. Illa per planum diuidit in duas. nam primo declarat duas primas diffinitiones. In 2^o ponit quidam reglas de genere per respectum ad spiritum. 2^o ibi [Assignat autem.]. Prima in duas. nam primo declarat. 2^o resumit ut dicitur exemplum in naturis. 2^o ibi [determinat igitur.]. 3^o in duas. nam primo ponit ordinationem predicamentorum. 2^o ponit conuenientiam eorum. 2^o ibi [sed horum suba quidem.]. Prima in duas. nam primo declarat in generali. 2^o magis in speciali. 2^o ibi [Sic autem.]. Illa per sed horum diuidit in duas. scilicet principales et executiuas. 2^o ibi [Quare hec quidem.]. Prima in duas. nam primo ponit habitudinem predicamentorum. 2^o resumit. 2^o ibi [quod admodum igitur.]. Illa per quod re hec quidem diuiditur in duas. nam primo concludit habitudinem mediorum. 2^o extremorum. 2^o ibi [Extrema uero] hec 2^o in duas. nam primo resumit habitudinem generalissimi. 2^o specialissimi. 2^o ibi [Specialissimi.]. Ad primam igitur partem sic procedit. Distinguit significaciones huius nominis species ut eligat illam de qua intendit. Et dicit quod species in modo idem est quod forma secundum quam aliquid dicitur formosus uel formatus. Nam quodam est essentialis et quodam est accidentalis: et species dicitur esse elegantia membrorum uel dispo secundum ista dicitur secundum quod species digna est imperio et ita non est species que est predicabile: et ideo dicitur quod aliter dicitur species que ponitur sub assignato genere: ut hoc ponitur sub animali et animal est genus: et ideo hoc est species: et hoc exemplum est in predicamento sube. sicut ponitur exemplum in predicamento qualitatis: ut albi est species coloris: et ponitur ibi concretus per abstracto ut albi pro albedine: nam albi per se non cadit in genus: et posuit concretus pro abstracto: nam auctor est introductor et concreta cadunt magis in cognitione nostra quam abstracta: et declarat in quantitate. ut triangulus est species figure.

Ad si etiam genus assignate: species meminimus

dicētes qd de plurib⁹ z differētib⁹ specie in eo qd p dicitur: z spēm dicimus id quod sub assignato genere est.

¶ hoc declarat per rōnē dicens: q si nos assignātes i. diffinientes meminim⁹ spēi. i. sum⁹ memores de spē qm dicitur: gen⁹ est qd p dicitur. Manifestū est ex hoc q spēs est que ponit sub gñe: nā in ista diffōne dicit q gen⁹ de specie p dicitur: z hoc ut postea videbitur ut supius de inferiori z oēfer⁹ ponit sub superiori: g species ponit sub gñe ut appert.

¶ Nōsse oportet q quoniam genus: z alicuius est genus: z species alicui⁹ est species. Idcirco necesse est in utrorūqz rationibus utriusqz uti.

¶ Hic dubitaret aliquis quare ipsa spēs potest poni in diffōne gñis: z ipse dicit q gen⁹ dicit spēi genus: z spēs gñis spēs: z ita cū sunt correlativa: necesse est in diffinitione vnius poni in alterum. Alij autē textus habet [Nōsse autē.] z exponit ly autē pro qd: sed meli⁹ est legē absqz autē: z magis placet pma expō.

¶ Assignat ergo: z sic spēm. Spēs est que ponitur sub gñe: z de q gen⁹ i eo qd sit p dicitur. Amplius autē sic quoqz. Spēs est que de pluribus: z differētib⁹ numero in eo qd sit p dicitur: hēc qd assignatio spālissime est: z que solū spēs est. alie vō z nō spālissimarum.

¶ Hic diffinit spēm quā intendit z dicit q spēs est que ponit sub assignato gñe: uel spēs est de qua genus in eo qd quid est p dicitur: z ponit alias diffōnem que est: spēs est que p dicitur de plurib⁹ differētib⁹ nūo in eo qd. Et dicit q ista diffō est solū spēi spālissime. Alie autē que sunt tam spālissime qz subalterne. Et si obiciatur q vni⁹ rei vnica est diffō: sed hic ponunt de spēs tres. ergo dicit q vni⁹ rei vnico cōsiderate vna est diffō sed diuersimode cōsiderate: plures pnt ee diffi nstōes. uel dicit q vni⁹ rei vna est diffō: siue vnico siue plurib⁹ modis cōsiderate in vno gñe. Et tō dico q solū vna ē vera diffō spēi. Alie sūt descriptiones.

¶ Planū autē erit qd dicitur hoc modo. In vno quoqz p dicitur sūt quedam gñalissima: z rursus alta spālissima iter gñalissima z spālissima sunt alia. Est autē gñalissimū qdē: supra qd non est aliud genus supueniens. Spālissimū autē post qd non est alia inferior spēs. Inter gñalissimū autē z spālissimum alta gñia z spēs sunt eadē: ad aliud tñ z ad aliud sumpta. Sit autē in vno p dicitur manifestum qd dicitur. Substātia est qdem z ipsa genus: sub hac autē est corpus: z sub corpore animatū corpus: sub quo animal: sub animali vō rationale atal: sub quo homo: sub homine vō Socrates z Plato: z qui sunt particulares homines.

¶ Hic declarat qliter spēs ponitur sub gñe. z dicit q illud qd dicitur erit planū in vno qz p dicitur. Nā qdā sūt gñalissima z qdā spālissima qdā intermedia sic legēdo plana ē ista. Alij autē pūctāt sic. illō qd dicitur m⁹ erit planū hoc mō: hic pūct⁹ est. In vno qz p dicitur sūt quedā gñalissima. i. in vno vnum z in alio alterū: sicut hic: singuli singulos denarios acceperūt: z declarat qd est gñalissimum. z quid spālissimū: z quid intermediū: z postea magis in spālī in p dicitur sube: z totū hoc pz.

¶ Sed hōz substātia qdē gñalissimū est: z genus solū. hō vō spālissimum: z spēs solū. Corpus vō spēs est substātie: genus vō corpis atal: z atatum corpus spēs qdē est cor. genus vō atalis. atal vō spēs qdem est atati cor. gen⁹ vō

rōnalis atalis: sed rōnale atalis: spēs qdē est atalis: genus autē hois: hō vō spēs est rōnalis atalis: non autē genus particulariū hoium: sed solū spēs. Et omne qd ante indiuidua primū est: species erit solū: non etiam genus.

¶ Ponit habitudinē z dicit q suba est solū genus: z non spēs: hō vō est ita species: q non genus: sed corpus est spēs sube z genus animati corporis. Et sic de alijs descendendo.

¶ Quēadmodum substātia igif cū suprema sit eo q nihil supra eam sit: genus est gñalissimū: sic z homo cū sit spēs: post quā nō est alia species: neqz aliud eoz: que pnt diuidi in spēs: sed solū indiuidua. Indiuiduū enī est Soc. z Pla. spēs erit solū: z ultima spēs (ut dicitur est) spālissima. Que vō sunt in medio eorum quidem que supra ipsa sunt erūt species: minorū vō que post ipsa sunt genera.

¶ Resumit z dicit q sicut suba dicitur gñalissimum ex eo q nō est aliud supra ipz: ita homo dicitur spēs spālissima: q nō est alia inferior spēs: sed media pnt dici gñia z spēs respectu diuersorum.

¶ Quare hec qdē duas habet habitudines illam que est ad superiora: sūm quam spēs dicunt esse ipsoz: z eam que est ad posteriora sūm quā genera ipsoz esse dicunt. Extrema vō vnā habet habitudinē. nam z generalissimū ad ea que posteriora sunt: z habitudinē habet: cum sit genus oīum id qd est supremū. eam vō que est ad superiora nō habet: cū sit supremū z primum principū: z (ut dixim⁹) supra qd nō est aliud supueniens genus. Spālissimū autē vnā habet habitudinē: eā que est ad superiora: quorum est spēs. eam vō que est ad posteriora nō diuersam hēt: sed z indiuiduoz dicit spēs. Sz spēs qdē dicitur indiuiduoz velut ea cōtinēs. species vō supioz velut ea que ab illis cōtinetur.

¶ Concludit habitudinē: z dicit q media hnt duas habitudines. scilicet ad superiora respectu quoz sūt spēs z ad inferiora respectu quoz sūt gñia: sed extrema tñ vnā hnt habitudinē: gñalissimū hēt bitudinē ad inferiora respectu quoz est gen⁹. Sz spālissimū hēt bitudinē ad superiora respectu qz est spēs z ab eis cōtinēt: z spēs indiuiduoz: qz cōtinēt illa: sed indiuidua per se nō cadunt in p dicitur. Et tō dicit q spēs non hēt habitudinē ad inferiora zc.

Queritur Utrū genus dicat totā quidditatē z essentiā spēi uel nō? Et arguit pmo q non. Nā ipsa dicitur addit formā supra genus. Et genus dicit solū mām qre patet q gen⁹ nō dicit totā qditatē. z sic z suppono q p diffōne iportet rō Nullū pfectum est in potētia respectu alicuius forme sed gen⁹ est qdā pfectum: ergo nō est in potentia respectu differētie: z ita nō poterit dicere quidditatez speciei. Tertio pbatur sic: sicut est in natura: ita est in arte: sed in natura qñ ex aliquo sit aliud opz q prior forma corrūpat: ergo simili in arte: sed genus in diffinitione etiam sub ppria forma remanet. Quare pz q gen⁹ nō dicit qditatē nec totā essentiā spēi.

Oppositum patet. Nam genus predicatur in quid: z non predicatur in quid nisi diceret totam quidditatē z essentiā: quare pz q dicit totam quidditatē z essentiā speciei. Ad hanc questionē dicēdus q genus dicit totam qditatē z cōtinēt spēi. ¶ Sed nota ad euidentia solutiōnis qōnis dicit q duplex est cōpositio. i. cōpositio

Cōpōnā
līf z rōnā
līo.

Quō līel
līgī debe
at q gen
se habet
cū mā.

nālis z cōpōsitio rōnalis. Cōpōsitio nālis est que
fit ex uera mā z uera forma: s; cōpōsitio rōnalis nō
fit ex uera mā z uera forma: sed ex aliq se hūte loco
māe: z ex aliq se hūte loco forme: cōpōsitio ista spe
ciei. put cōpōnit ex genere z dīa genus non est uera
mā: nec dīa tm forma: imo idem significat per gen
z per dīam (ut vult Thomas in essentijs.) s; diuer
simode: sed genus dicit se hēre rōne materie: nam si
cut mā quātuz est de se nullā formā sibi determinat
ita simlīr ipm genus non determinat sibi aliquā dif
ferentiā: z ita dico q ipm genus dicit totā qditatem
spēi ideterminate tm: nam subaltera z in quid p dīca
tur de specie. ut dicit primo topicoz. ¶ Ad argumē
ta ergo rīndendū est. ¶ Ad primū cū dicit q ipsa dif
ferentia addit formā supra ipm genus. Dico q non
addit dīa supra genus aliquā formā: sed solū deter
minat intellectū: qui prius nō erat in gīe. ¶ Ad secū
dū cum dicit q nullū pfectum zc. Dico q aliq pfe
ctum pōt esse in potētia respectu intellectui determina
tū: qd nō est differēs realiter forma ab illo. ¶ Ad
tertium cum dicit q sicut est in nā ita est in arte. certe
dico q uerū est quātū ad intētū. i. quātū ad finē. Nāz
sicut nā itendit semp qd meli⁹ est: ita z ars: sed tm nō
est simlīe in mō opandi. Nā nā opatur per motū abi
ciendo vnā formā z introducēdo aliā: sed ars nō ope
ratur ita per motum z ita in operatione rōnis opz
q forma abiciatur sed non sic per motum zc.

Queritur Utrū genus possit p dīcari de spe
cie: Et videt q non: z arguit pmo
sic. pars nō predicat de toto: sed gen⁹ est ps spēi. er
go non poterit de specie p dīcari. Secūdo arguit sic:
mā non p dīcat de eo cui⁹ est mā: sed gen⁹ est mate
ria speciei (ut dicitū est.) nam qurrit ad cōpōsitionē
spēi: ergo genus de specie nō pōt p dīcari.

Oppositum patet per Porphyrium: qui
dicit q genus est quod p dī
catur de specie. ¶ Ad hāc qōnem dicendū: q genus
pōt de specie p dīcari: nāz (ut dicitū est) qd significat
per spēm totum significat per gen⁹ s; indeterminate
z nō est mā speciei ut satis declaratū est: s; hēat rōnē
materie: z ita b h p z gen⁹ pōt p dīcari de spē. ¶ Ad
arg⁹ cū dī p q ps nō p dīcat de suo toto: soluit sic
z dicit q uerū est q pars mālis non predicat de suo
toto. sed bene ps formalis. Sed hec solutio nihil ua
let: nā neqz pars mālis neqz formalis de suo toto prē
dicatur: nā male diceret hō est aīa: quātuz anima sit
pars formalis. Et ideo maiorē simpliciter cōcedo. z
ad minorē cū dicitū genus est pars spēi. Dico q non
ualet imo dicit totuz sicut declaratū est: s; modū par
tis habeat in cōpōsitione logicali. ¶ Ad secūdū di
citur eodē modo: q genus nō est materia: sed hēt rō
nem materie eo modo quo dictum est. Sed videt q
auctor male dicat: qn dicit genus est qd de pluribus
differentib⁹ specie p dīcat: nam nondū notificauerat
spēm z oīs diffinitio dat per notiora: ergo male po
nitur spēi in diffōne generis: z hoc pbat. secūdo sic.
Spēs z gen⁹ sunt corrlatiua: z sigs diffīnīte nouerit
vniū corrlatiuoz diffīnīte nouit z reliquū: ergo vide
tur q vniū nō debeat poni in diffōne alterius. ¶ Ad
hoc dicendū: q bene dat diffō generis: nam spēi est
magis notū quātum ad sensum: genus aut quātum
ad intellectū. Et ideo in diffīnītione vni⁹ pōt poni al
terū tanqz determinās depēdentiā alteri⁹: non q sit
de essentia ei⁹: z ita p solutio ad argumētum: q spēi
bene potest poni in diffīnītione generis: qz vno mo
do notior est qz genus.

Gen⁹ nō
est ps spēi
s; habeat
modum
partis

Quō spe
cico z ge
n⁹ sint mā
gīnotia



Cterminat ergo gīalissimū ita q cū
sit genus nō est spēi. z rursus supra
qd nō est aliud genus supueniens.
Spālissimū vō: qd cū sit spēi: nō est
genus: z q cuz sit spēi nunqz diui
dit in spēi: z q de plurib⁹ z differētib⁹ nume
ro in eo q qd ut p dīcat. Ea vō que in medio
sunt extremoz: subalterna uocant gīa z spēi:
z vniūqz eoz spēi eē pōt z genus: ad aliud
quidē z ad aliud sumpta. Ea vō que sunt an
te spālissima usqz ad gīalissimū ascēdentiā: z
genera dicunt: z spēi: z subalterna genera.

Superius auctor posuit ordinationē p dīcabi
lū. hic resumit ut addat exēplū in
naturis. Et diuidit i duas. nā p resumit. Scōdo addit
ex^m in familijs. 2^o ibi [ut agamēnō.] 2^o i duas. pmo re
sumit de extremis. scōdo de medijs. Scōda ibi [ea vō.]
Prima in duas. pmo de gīalissimo. scōdo de spālissi
mo. Scōda ibi [spālissima vō.] Illa ps ut [agamēnō]
in duas. Nā pmo ponit exēplum in naturis. Scōdo re
mouet dubiū. Scōda ibi [sed in familijs.] Hec scōda in
duas. s; in pncipalē z icidētalē. Scōda ibi [Decē igitur
gīa.] Prima in duas. nā pmo remouet dubiū. Scōdo
pbat. Scōda ibi [Neqz cni.] Et hec in tres. Nā pmo p
bat per rōnē. Scōdo per auctem. Tertio regredit ad
pbandū minorē prime rōnis. Scōda ibi [Sed sint po
lita.] Tertia ibi [Et sigs oīa entia uocet.] Illa ps de
cem igit. Diuidit in duas. Nā pmo icidentalr ponit
num gīalissimoz specialissimoz. Scōdo ex hoc con
cludit quedā corrlariā. Scōda ibi [descēdētib⁹.] Hec
in duas. Primo ponit corrlariū. Scōdo declarat quā
tū ad utruqz mēbrū. 2^o ibi [collectiū enī.] Hec scōda
in duas. Nā pmo declarat corrlariū. 2^o declarat qd
dam dicitū in illa declaratione. 2^o ibi [participatiōe.]
¶ Ad pma ptem sic pcedit resumēdo dicēs: q gīa
lissimū est: qd cū sit gen⁹ nō pōt eē spēi: ut supra: qd
nō est aliud supueniens genus: z illa scōda descriptio
satis sequit ex pma. ¶ Dubitaret forte aliqz qz vide
tur q illud gīalissimū qd est suba hēat aliud genus
supra: nā suba qdā cōpōsitū est (ut vult Boetius)
ex mā z forma: genus aut sumit a mā: z dīa a forma
qre videt q hēat gen⁹ z dīam. ¶ Ad hoc dicēdum
q supra substantiaz nō est aliud gen⁹: nam fm q vult
Arist. in libro posteriorz: stādus est in aliqbus p dīca
tū: z in aliqb⁹ subiectis: z ita dico q s; suba sit quod
dam cōpōsituz ex mā z forma: nō in est cōpōsita cō
pōsitio rōnis. s; ex gīe z dīa. Postea resumit de spā
lissimis dicēs: q spālissimū est: q cū sit spēi nō pōt
esse genus: uel cū sit spēi: ulterius nō pōt diuidi per
spēi: z hec silt satis sequit ex prima. uel spālissimum
est: qd predicat de plurib⁹ dīntib⁹ nūo solū in eo q
qd. Postea resumit de medijs dicēs: q illa que sunt
media extremoz: pnt dici gīa subalterna z spēi sub
alēne: z gīa respectu inferiorz: z spēi respectu superiorz.
¶ Ut Agamēnon: Atrides: Delopides: z Tan
talides: z ultimum Iouis.
¶ Hic ponit exēplū in familijs z dicit agamēnon: ita
erat filius: q nō p: Juppit ita pater: q nō fili⁹. Atri
des z Delopides erat ptes z filij. Et iō patronomi
cis noib⁹ nominant: z ita sicut agamēnō erat fili⁹: q
nō pater. Ita spālissimū est spēi: q nō genus: z sicut
Juppit erat p: q nō fili⁹. Ita gīalissimū sic est gen⁹
q nō spēi. z sicut Atrides z Delopides z Tatalides
erāt filij z ptes. Ita intermedia sunt gīa z species.
¶ Sed in familijs plerūqz reducunt ad vnum
principiuz: verbigra ad Iouem. In generib⁹

Dubita
tio

Solo

autem et speciebus non sic se habet.

Crederet aliquis quod totaliter esset simile in istis predicabilibus sic in familijs. Remouet hoc dicens quod in familijs oēs ad unū reducuntur: ut ad Iouē uel ad Deū dicamus: sed in istis predicabilibus non reducuntur ad unum principium commune uniuocum.

CAcq̄ enim cōe est unum genus oīuz ens: nec oīa eiusdem generis sunt s̄m unum genus supremum: quē admodum dicit Arist.

CProbat quod in generibus non reducuntur ad unū genus cōe: et pbat hoc per talē rōnē. Si illud quod magis uidetur in eē non est: neq̄ illud quod minus: sed magis uideret si aliqd esset genus cōe oībz predicabilibus: quod hoc esset ens: sed eis non pot̄ eē gen⁹ ad ista: ergo nullū est cōe genus ad ista etc.

CSed sunt posita: quē admodum dictum est in predicamētis: prima decem genera quasi decē prima principia.

CHic s̄m pbat per auctēz. et pot̄ formari talis rō. p̄ncipij nō ē p̄m: s̄ ista decē predicamēta s̄m p̄ rerū p̄m (ut dictū est in predicamētis.) ḡnō habēt aliqd p̄m.

CEt si oīa quis entia uocet inquit nūcupabit equiuoce: non uniuoce. Si enim unū cōe oīuz esset ens: uniuoce oīa entia dicerent. Cum uo sint decem prima principia: cōe ens oīum s̄m solum nomen est: non etiam s̄m rationem que s̄m nomen est.

CHic pbat minore. s. quod ens non sit genus cōe. x. predicamētoz. Et intēdit facere talem rōnē: De genibus uniuoce predicat de suis spēs: sed ens non predicatur uniuoce de predicamētis: sed equiuoce: ergo non est genus. Minore ponit in lra primo: et postea maiore cum dicit [Si enim unū.] Et ponit minore cum dicit [Cum uo.] Et intēdit istaz rōnem: Predicari uniuoce est predicari unio noīe et una rōne: sed ens non predicat una rōne de. x. predicamētis: ergo nō est gen⁹.

CDecem quēz igit̄ ḡnālissima sunt: spālissima uo in numero qdem quodam sunt: non tñ infinito. Individua autem que sunt post specialissima infinita sunt.

CHic incidētaliter quod fecerat mētionē de nūo ḡnālissimoz: cōcludit numerū eorū dicens: quod decē sunt generalissima: ut substantia: qualitas. Spēs aut̄ sunt sub quodam numero determinato quo ad nām: indeterminate aut̄ quo ad nos. Nam de se spēs sunt ingenerabiles et incorruptibiles: s̄ per accidēs corrūpant et generant: et nō generant de nouo alique species. nam fuerūt a principio mūdi create: et mūdius eis et pfecte generat: cuius oppositū pbat p̄s p̄mo celi et mūdi. Individua aut̄ non sunt in aliquo numero determinato: neq̄ quo ad nām: neq̄ quo ad nos: quod quotidie generant et corrūpant: et nō est necesse quod tot generent quot corrūpantur.

CQuapropter usq̄ ad spālissima a ḡnālissimis descendētes: iubebat Plato quiescere. Descendere aut̄ per media diuidētis specificis differētis infinita uo inquit relinquenda sunt. neq̄ enīz eorum posse fieri disciplinam.

CHic cōcludit quoddā correlariū: quod dictū est quod spālissima sunt sub determinato numero: et individua sub indeterminate. Ex hoc cōcludit quod Plato iubet quiescere descendēte a ḡnālissimis ad spālissima cluīue. et declarat quare iubet quiescere in spālissimis. Nam Plato iubet diuidētē descendere specificis differētis. Et quod species spālissima non pot̄ diuidi specificis differētis: ideo Plato iubet quiescere.

re. Declarat etiam per aliam rōnem. nam individua sunt infinita: et non pot̄ de ipsis disciplina fieri: et iubet Plato quiescere in specialissimis.

CDescendētibus igit̄ ad spālissima necesse est: et uidentes per multitudinē ire. Ascendētibus uo ad ḡnālissima: necesse est colligē multitudinē i unū.

CHic cōcludit aliud correlariū: quod dictū est quod descendētibus oportet diuidere specificis differētis. Et hoc cōcludit quod oportet descendētē ire per multitudinē quod oportet diuidere genus in plures species: et ulterius spēm in plura individua. Sed ascendētibus ad generalissima: necesse est multa colligere in unum.

CCollectiū enim multoz in unaz naturā species est: et magis id quod genus est. Particularia uo et singularia: semp̄ eōtrario in multitudinem diuidunt id quod est unum.

CHic declarat correlariū quātum ad utraq̄ partē quod dictum erat quod ascendētē necesse erat colligere multitudinē. hic declarat: quod ille qui ascendit per speciem ascendit: et spēs est collectiua multoz in unam naturā et magis genus: et declarat quātum ad alteram partem: quod particularia illud diuidunt quod unum est.

CParticipatiōe enīz species: plures hoīes sunt vnus hō: in particularibus aut̄ et singularibus vnus et cōis plures. Diuisum enim semper est quod singulare est. Collectiū autem et adunatiū: quod cōmune est.

CQuia dixerat quod spēs erat adunatiū in unā nāz. h̄ declarat. Nam participatiōe spēs plures hoīs sunt vnus homo. s̄ in ipsis particularibus vnus et cōis. Nam quod est singulare est diuisiū: et quod cōe est collectiū.

Queritur Utrū genus possit saluari in una specie? Et uidet quod non. Nam illud quod ponit in diffinitione alicuius esse de essentia diffinitū: sed predicari de pluribus specie: ponit in diffinitione generis: ergo est de essentia eius: quare patet quod non pot̄ saluari in una specie. **C**Secundo arguit sic: Dicit Boetius in libro diuisionū: quod gen⁹: nec infinitas hēt spēs: nec pauciores duab⁹: ergo nō pot̄ ut uidet saluari in unica spē. **C**Tertio sic Arist. in. 4. topicoz. ponit talē cōsiderationē: quod si tu uis uidere si aliqd predicatū assignet alicui sbcto ut gen⁹: uideas si predicat de alia specie: aut nō. Et si nō: itaz nō est genus: ergo gen⁹ nō pot̄ saluari in unica spē. **C**Quarto pbat sic: Dicit Porphyri⁹ quod diuisio ḡnīs semper est in plures spēs: ergo nō pot̄ saluari in unica spē.

In oppositum tamē arguitur: Sicut se habet species ad indiuidua: ita se hēt genus ad spēs: sed spēs pot̄ saluari in unico indiuiduo: ut patet de sole et luna: ergo gen⁹ poterit saluari in unica specie. **C**Secundo p̄bo sic: Posito quod nō sit aliqd aīal nisi fortes: tūc bene sequitur: si fortes est: hō est: et si hō est: aīal est: et aīal est gen⁹: ergo gen⁹ pot̄ saluari in unica spē. **C**De ista gōne sūt opiniones. Quidā enim dicunt quod genus nō pot̄ saluari in una specie. Nam dicunt per auctem Phil. 7. me ta. quod genus nō est aliqd p̄ter suas spēs. Et dicunt quod de ratione generis est esse multa. Et ideo dicunt quod nō potest saluari in unica specie: tamē non uidetur mihi hoc esse uerum: imo dico quod genus pot̄ saluari in unica specie existente. Nam bene est de rōne generis aptitudinem hēre predicadi de pluribus: sed quod actū predicet: hoc accidit sibi. Et ita dico quod gen⁹ pot̄ saluari in unica specie: et hoc declaro. Nam dicit Arist. in postpredicamētis: quod destructis oībz egris: sanitas quidem erit: egritudo aut̄ non: et ita etiā be-

Cur indit
indua nō
claudant
decimā
to nūero.

ne potest esse vna spēs: et quoniam non erit spēs sibi opposita in rerū natura. similiter potest esse quod non sit aliq̄d nigrum: nec etiam medio colore coloratū: sed erunt oīa aīalia albedine colorata. Et ita erit albedo: et nō erit aliqua spēs sibi opposita. Et ita cum possibile sit esse vnam spēm absq̄ alia sibi opposita. Et cum non sit dare spēm sine genere. potest ergo genus saluari in vna specie. ¶ Ad argumēta soluenda. ¶ Ad p̄mum cuz dicitis: diffinitio debet dari per essentialia: Concedo. Et cum dicitis: quod predicari de plurib⁹ differētibus specie: ponit in diffinitione generis. Certe verum est: sed predicari dicit aptitudinē: nō actū. ¶ Ad scōz: cuz dicit Boetius: quod genus nō hēt infinitas species: neq; pauciores duabus: certe ipse loquitur quātum ad actum diuidēdi. Nam ad hoc quod genus diuidat: oportet quod sint ad min⁹ due spēs: sed nō oportet ut semp diuidat. ¶ Ad tertium quod Arist. docet cōsiderare utrū illud predicatū de alia specie p̄dicet: et si nō: nō est genus. Dico quod similiter intelligit quod illud predicatū p̄dicet de alia specie in aptitudine: et nō oportet quod actū. ¶ Ad q̄rtum quā dicitis per Porphyriū quod diuisio gēnis est in plures spēs: ideo p̄cedit illud ar̄m quod ad hoc ut diuidat genus: exigunt ad min⁹ due species: sed nō oportet ut semp diuidat ut dictum est.



Signato autē genere: et species quid sit utrūq; genere quidem vno existente: spēs vō plurib⁹. Sēper enī in plures spēs diuisio generis est: genus q̄dē de speciebus semp p̄dicat: et omnia supiora de inferioribus: species autem neq; de genere sibi p̄ximo: neq; de supiorib⁹: neq; enim conuertitur.

Postq̄ auctor declarauit duas diffinitiones spēs: hic intēdit tertiam declarare: et diuidit in tres. Nam p̄mo declarat tertiam diffinitionē. 2^o ex declaratione cōcludit correlatiū. 3^o epilogat. 2^o ibi [Corinēl. igit. 3^o ibi [igit de genere. ¶ Pr̄a in duas. Nam p̄mo resumit quedā sup̄ dicta. Secūdo p̄sequit. Scōa ibi [De qb⁹ aut. ¶ Pr̄ma in duo. Nam p̄mo resumit quedā dicta. Scōdo reddit caz cuiusdā dicti. Scōa ibi [oportet enim equa de egs. ¶ Illa p̄s de qb⁹ in duas. Nam ipse intēdit tertiam diffinitionē de specie. Et quod declaratio ei⁹ cōsistit in p̄dicatione: ideo p̄mo ponit p̄dicationē. Scōdo p̄sequit de intēto. Scōa ibi [solū aut. ¶ Pr̄ma in duas. Nam p̄mo ponit p̄dicationē spālissimū. scōdo gēnalissimū. Scōa ibi [gēnalissimū vō. ¶ Illa p̄s solū aut. ¶ In duo. Nam p̄mo declarat tertiam diffinitionē spēs. scūdo incidētaliter ostēdit qd est indiuiduum. Scōa ibi [Indiuidū aut. ¶ Hec scōa in duo. Nam p̄mo declarat qd sit indiuidū quātum ad p̄dicationē. Secūdo quātum ad pp̄rietates ex qb⁹ cōsistit indiuidū. scōa ibi [indiuidua. ¶ Et hec est diuisio lectiōis. ¶ Ad primā partē sic p̄cedit: resumit quedā dicta ut postea melius declarat intētus. Et dicit quod assignato gēne et specie qd utrūq; sit. genere q̄dē vno: spēs vō plurib⁹. (Semp enī diuisio gēnis in plures spēs fit.) Et hoc manifestum est: quod quā diuidit genus oportet quod in plures spēs diuidat: sed nō oportet quod semper diuidat. Et ideo potest saluari in vna specie. Vñ genus semp p̄dicat de specie: et oīa supiora de inferiorib⁹: sed spēs non p̄dicat de genere p̄ximo sibi: neq; de alijs supiorib⁹: vñ nō conuertit. Dicit auctor quod hoc est dictū: nō cōuertit: quod sicut p̄dicat de specie genus: et supiora de inferioribus: quod ita p̄dicet spēs de genere: neq; inferiora de supioribus.

Oportet enim aut equa de equis p̄dicari: ut hīnibile de equo: aut maiora de minorib⁹: ut aīal de hoīe. minora vō de maiorib⁹ minime. neq; enim aīal dicimus hoīem esse: quēadmodum hoīem dicitis aīal.

Hic reddit cam cuiusdam dicti: et intēdit talem rōnem facere: De qd p̄dicat de aliquo: aut est maior eo: aut equale sibi: sed spēs nō est maior gēne: nec est equalis sibi: ergo spēs nō p̄dicat de gēne. Et hoc intellige per se: quod per accidēs bñ p̄dicat. Et ideo dicit ipse quod nō dicim⁹ hoīem esse aīal: sicut aīal esse hoīem. hoc est dictum: hō nō p̄dicat de aīali per se: sicut aīal de hoīe. Maiorem ponit in ista et dicit: [oportet enī.] Postea declarat illam.

De quibus autem species predicatur: de his necessario et speciei genus predicatur: et generis genus usq; ad generalissimum. Si enī uerum est dicere Socra. hoīem. hoīem autē aīal. aīal vō substātia. uerū est Socra. animalitatē substātia dicere. Semp igit cum supiora de inferiorib⁹ p̄dicent: spēs q̄dem de indiuiduis predicabit. Genus autē et de specie et de indiuiduo. Generalissimū autē et de gēne et de generibus si plura sint media et subalternā: et de specie et de indiuiduo. Dicit enim gēnalissimū q̄dem de oībus sub se positis gēnibus et spēsibus et indiuiduis. Genus autē qd ante spālissimum est: de oībus spālissimis: et de indiuiduis dicit.

Hic p̄sequit ex se anteq; p̄sequat intētum ponit p̄dicationē gēnalissimū et spālissimū. Et dicit quod de quibus p̄dicat ipsa spēs: de eisdem p̄dicat genus illius spēs: et etiaz genus illius gēnis: usq; ad gēnalissimū inclusiue ascendēdo. Et declarat hoc per exēplū. Nam uerū est dicere sortem esse hoīem: et hoīes esse aīal: et aīal substātia. ergo uerum est dicere sortem et hoīem esse substātia. Postea dicit quod gēnalissimū p̄dicat de oībus gēnibus subalternis et spēsibus. sed genus qd est ante specialissimum: illud predicatur de specie et de indiuiduis.

Solum autē spēs de oībus indiuiduis.

Hic p̄sequit suum intētum: et dicit quod spēs spālissima solū predicat de indiuiduis: et ideo app̄t quod species est que p̄dicat de plurib⁹ differētibus numero solum in eo quod qd: et ita declarata est diffinitio supior: que fuit data per respectū ad indiuidua. s. quod spēs est que predicat de plurib⁹ differētibus nūo in eo quod qd. ¶ Indiuidū autē p̄dicat de vno solo particulari. Indiuidū autē dicit Socra. et hoc album: et hic ueniēs sophronici filius: si solus sit Socrates et filius.

Quia fecit mētionem de indiuiduo: ideo dicit qd est indiuidū: dices quod indiuidū est qd de vno solo p̄dicatur: ut sortes et Plato: et per hoc ponit exēplū in gēne substātie: et hoc albū est in gēne qualitatis: hoc ueniēs in gēne actionis. sophronici filius: si vnic⁹ sit ei: est exēplum in p̄dicamēto relationis.

Indiuidua autē dicuntur huiusmodi quā ex pp̄rietatibus consistit vnic⁹ qd qz eoz: quorū collectio in alio quolibet erit eadem. Soc. enim pp̄rietates nunq; in aliquo quolibet erunt particulariū eedē. de vō que sunt hoīs pp̄rietates. dico autem eius qui est cōisterūt eedem in plurib⁹: magis autem in oībus particularibus hoībus in eo quod homines sunt.

Hic declarat indiuidū quātum ad pp̄rietates: ex qb⁹ cōsistit. Et dicit quod indiuidū cōstat ex septem

depre d
 pccatō
 s qd cō
 lit qd d
 p ind
 iduū.

proprietatibus: quarum proprietatum collectio nun-
 q̄ erit in duobus. Et ille septem proprietates sunt
 forma: figura: locus: sanguis cum nomine tempus
 patria: sunt septem: quorum non habet vnus z alter.
 lz in alijs pprietatibus possint cōuenire: nunq̄ ad ni-
 nus est possibile q̄ duo habeāt eandem formam in
 numero: neq̄ etiam eādē figurā: neq̄ q̄ sint in eo-
 dem loco: lz proprietates hominis in cōmuni bene
 possunt in omnibus hominibus reperiri. z sunt iste
 risibile z esse mansuetum natura: z aptum natū ad
 nauigandum.

Cōtinetur igitur indiuiduū quidem sub spe-
 cie. species autem sub genere. Totum enim qd-
 dam genus est: indiuiduum autem pars: spēs
 v̄o totum est z pars: sed pars quidem alterius
 totum v̄o non alterius: sed in alijs partibus
 enim totum est. De genere quidem z specie: z
 quid sit generalissimum: z quid specialissimū
 z que genere eadem z species sunt: z que in-
 diuidua: z quot modis genus z spēs dicitur:
 sufficienter dictum est.

Cic infert correlarium: quia dictum est q̄ species
 predicatur de indiuiduis: z genus de speciebus. ex
 hoc concludit q̄ indiuidua continentur sub ipsa spe-
 cie. species autem sub genere. Nam genus dicitur es-
 se quoddam totum: indiuiduum autem pars: sed
 species dicitur esse totum z pars. Pars dicitur alteri-
 us scilicet generis: sed totum non dicitur alterius:
 sed alteris. Et notanter dicitur q̄ non dicitur totum
 alterius: sed alteris (ut vult Philosophus septimo
 metaphysice.) de ratione totius est habere partem
 z partem. nam si non haberet nisi vnā partem: nō
 esset totum. z ppter hoc dicit. notanter totum eē nō
 alterius sed alteris. Postea ipse epilogat dicens: q̄ de
 genere z specie quid sit z quid generalissimum z qd
 specialissimum superius dictum est.

Queritur Circa litteram de specie. Et vide-
 tur q̄ male faciat auctor: quia nō
 ponit nisi duas significationes speciei. Nam ut dicitur
 in libro topicorum: tot modis dicitur vnum op-
 positorum quot z reliquum: sed genus z species cor-
 relatiue opponuntur. ergo tot modis dicitur vnum
 quot z reliquum. sed genus dicitur tribus modis: ut
 videtur. ergo species dicitur tribus modis zc. **S**e-
 cundo arguitur sic. videtur q̄ non bene ponat diffi-
 nitiones speciei. Dicit enim q̄ species est ique ponit
 sub assignato genere: sed indiuiduum ponitur
 sub genere. ergo indiuiduum est species. **T**ertio
 sic: Ipse dicit q̄ species est de qua genus in eo qd
 quid sit predicatur. sed genus predicatur in eo quod
 quid de indiuiduis. ergo indiuiduus est species: qd
 est falsum. ergo non diffinit bene ipsam speciem.

Quarto probatur sic. Vnius rei vnicum est esse.
 z diffinitio indicat quid est esse. ergo vni rei erit vni-
 ca diffinitio. sed Auctor ponit tres. z per cōsequens
 male. **Q**uinto arguit sic. Ipse dicit q̄ species pre-
 dicatur de pluribus differentibus numero solū: Ita
 q̄ vult q̄ socrates z plato differant numero solū. **C**ō-
 tra. quecunq̄ differunt solo accidente. vnum potest
 de altero predicari. ergo si indiuidua differunt solo
 numero cum numerus sit accidens sequeret q̄ vnus
 indiuiduum posset de altero predicari. quod est fal-
 sum: quia male diceretur socrates esse plato. quare vi-
 detur auctor male dicere. **S**exto arguitur sic. Di-
 cit q̄ species predicatur de pluribus differentibus nu-
 mero. Sed contra: sol z luna dicunt species. z tamen

nō pdicantur de pluribus. quare zc. **S**eptimo ar-
 guitur sic. Quia dicit etiā auctor q̄ bene predicatur
 genus de specie: sed non species de genere. Contra
 videtur q̄ male dicat. nam vult Aristoteles in libro
 prior. q̄ ad illaz homo est animal. sequit ista: animal
 est homo. nam conuertitur simpliciter. Et si tu di-
 cas q̄ verum est q̄ animal est homo non per se: sed
 per accidens. Contra. si antecedēs est verum. z cōse-
 quens erit verum. ut vult ipse philosophus. ergo si
 antecedens erit necessarium. z consequens erit neces-
 sarium: sed ista est necessaria homo est animal. ergo
 z ista animal est homo. **A**d omnia ista per ordi-
 nē respondendum est. **A**d primum dico q̄ bene po-
 nit duas significationes speciei. Et quando tu obi-
 cis quot modis dicitur vnum zc. Concedo. z cum
 tu dicis q̄ genus z species opponuntur. Dico q̄ nō
 opponuntur nisi quantum ad ultimas significatio-
 nes z quantum ad illas verum est: q̄ quot modis vi-
 ditur vnum oppositorum tot z reliquum. **A**d se-
 cundum cum obicis contra diffinitionem: quādo di-
 citur q̄ species est que ponitur sub genere intelli-
 gitur immediate. vnde cum obicis de indiuiduis q̄ cō-
 finetur sub genere. Dico q̄ verum est mediate. **A**d
 tertium per idēz apparet solutio. quādo dicis q̄ spe-
 cies est de qua genus predicatur in eo q̄ quid. verūz
 est immediate: sed de indiuiduis non predicatur im-
 mediate quare non ualet. **A**d quartum cum tu
 obicis q̄ videtur q̄ male ponat diffinitiones speciei.
 nam vnius rei vna est diffinitio. Respondent qui-
 dam q̄ verum est. Vnius rei vno modo considera-
 te: sed diuersimode possunt esse plures diffinitiones
 sed videtur q̄ vnius rei aliquo modo nō potest esse
 nisi vnica diffinitio in vno genere. Et propter hoc
 dico q̄ p̄me due sunt descriptiones z vltima est dif-
 finitio vera. **A**d quintū cum dicis q̄ socrates z pla-
 to non differunt solum numero immo z forma. dico
 q̄ verum est q̄ differunt in forma particulari: z qz
 illa forma particularis est signata z indiuiduata per
 materiam z etiā numerata. ideo ipse dixit q̄ diffe-
 runt solo numero. **A**d sextum cum obicis: q̄ sol
 z luna non predicantur de pluribus: z tamen sunt
 species. dico q̄ verum est q̄ non predicantur de plu-
 ribus actu. sed bene aptitudine. Nā q̄ actu non pre-
 dicatur de pluribus. impedimētam est ex hoc: quia
 illa forma occupat totam materiam. **A**d septimū
 cum dicitur q̄ species zc. Certe bene dicitur z bene
 predicatur animal est homo: sed non per se: nam ista
 est per se. homo est animal: illa autēz per accidēs aial
 est homo. id est per aliud. z cum probas q̄ illa: ani-
 mal est homo. est necessaria z vera: quia dicis tu q̄ si
 antecedens fuerit necessarium. z consequens erit ne-
 cessarium. Dico q̄ hoc non est verum. nam ista nō est
 necessaria grammaticūz est animal: uel homo est grā-
 maticus: sed ista est necessaria. grāmaticū est homo.
 Illa autem homo est grammaticus: que sequitur ad
 illam non est necessaria. z ita patet solutio ad obie-
 cta zc.

De differentia.

Differentia v̄o communiter z pro-
 prie: z magis proprie dicitur. Com-
 muniter quides differre alterum ab
 altero dicitur: quoniā alteritate qua-
 dam differt quocūq̄ modo: uel a se-
 ipso: uel ab alio. Differt enim socrates a plato-
 ne alteritate quadam: z ipse a se uel uel iā pue

Solo ar-
 gumētōz

An scite
 assignent
 rationes
 hęc.

Inde etiā
 est q̄ vn-
 trū ē mā-
 duū.

ronel tam viromel tam faciete aliquid inel quescente: z semper in aliquo modo habendi se aliteratibus.

Superius Auctor dixit de predicabilibus predicantibus in quid. hic intendit determinare de predicantibus in quale. z diuiditur in duas. nā primo determinat de predicantibus in quale essenziale. Secundo in quale accidentale. Secunda ibi [Proprium.] Prima in duas. nam primo diuidit z subdiuidit differentiam: ut eligat illam de qua intendit. secundo eligit. Secunda ibi [Cum igitur tres.] Prima in duas fm duplicem diuisionem principalem. Secunda ibi [A superioribus.] Prima in duas. primo diuidit. Secundo declarat membra. Secunda ibi [Communiter.] Hec secunda in duas. Nam primo declarat. Secundo concludit quoddam correlariū. Secunda ibi [Uniuersaliter ergo.] Prima in tres fm q̄ tria membra declarat. Secunda ibi [Proprie.] Tertia ibi [Magis proprie.] Illa pars [Uniuersaliter.] in duas. Nam primo concludit. correlariū. Secundo ex illo infert quandam diuisionem. Secunda ibi [Differentiarum.] Et hec in duas. primo ponit diuisionem. Secundo ponit differentiam inter membra. Secunda ibi [Ille quidem que faciunt.] Et hec in duas fm q̄ ponit duas differentias. Secunda ibi [Secundum igitur aliud.] Sequitur illa pars [A superioribus.] z habet duas. primo enim ponit diuisionem. secundo subdiuidit alterum membrum. Secunda ibi [Inseparabilium.] Et hec in duas. nam primo diuidit. secundo ponit differentiam inter membra. Secunda ibi [Ille igitur que per se.] Sequitur illa pars [Cum igitur tres.] Et diuiditur in duas. nam primo refumit quedam dicta. secundo eligit illam de qua intendit. Secunda ibi [Et his maxime opus est.] Prima in duas. nam primo refumit. secundo addit aliam diuisionem. Tertia ibi [Rursus earum.] Hec secunda in duas. nam primo addit vnam diuisionem: q̄ differentiarum alie diuisione alie constitutiue. secundo concludit. Secunda ibi [Quoniam ergo.] Prima in duas. nam primo ostendit q̄ differentiarum quedam sunt diuisiue. z quedam constitutiue. secundo q̄ eadem sunt diuisiue z constitutiue. Secunda ibi [Sed he quidem.] Hec est diuisionis lectionis. Ad primam partem sic procedit dicens q̄ differentia dicitur tripliciter: scilicet communis ppria z magis propria. communis differentia est qua vnum differt ab aliquo accidente: separabili: ut sortis albus differt a platone non albo: illo accidente separabili quod est albedo: z similiter sortis sedens differt a seipso non sedente: z sic de alijs.

[Proprie autem differre alterum ab altero dicitur: quando inseparabili accidente alterum ab altero differt. Inseparabile vō accidens est ut nasi curuitas: cecitas oculorum: z cicatrix: cum ex vulnere occaluerit.

Hic declarat secundum membrum. z dicit q̄ differentia propria est quando vnum differt ab altero inseparabili accidente: ut sortis simus differt ab alio non: immo per accidens inseparabile quod est simitas z aquilitas: z cicatrix cum caluerit id est cuz durata fuerit post vulnus.

Magis autem proprie differre alterum ab altero dicitur quando specifica differt differentia: quoadmodū homo ab equo specifica differentia differt rationali qualitate.

Hic declarat tertium membrum dicens: q̄ magis

propria differentia est qua alterum differt ab altero specifica differentia id est differentia faciente speciem ut homo differt ab equo rationali qualitate. z nō rationale est differentia magis propria z similiter irrationale est differentia faciens speciem. Et bene dicit rationali qualitate. vnde duplex est qualitas est enim quedam substantialis ut rationale: quedam vō accidentalis sicut albedo.

Uniuersaliter ergo omnis differentia alteratus facit cuiuslibet adueniens. Sed ea que est communiter z pprie alteratum facit. Illa vō que est magis proprie aliud.

Hic infert correlariū ex predictis. z sic componitur omne quod facit differre facit alteratum. sed omnis differentia facit differre: ut dictum est. ex hoc concluditur q̄ omnis differentia facit alteratum: sed differentia communis z propria solum faciunt alteratū sed magis propria non solum alteratum: sed etiam aliud facit. s. speciem.

Differentie enim alie quidem alteratus faciunt: alie vō aliud.

Hic ex isto correlario infert quandam diuisionem q̄ differentiarum alie faciunt alteratum solum ut communis z propria: alie faciunt aliud: ut magis propria

Ille quidem que faciunt aliud: specificē uocantur. Ille vō que alteratum simpliciter differentie. Animalis quidem differentia adueniens rationalis: aliud facit animal z species animalis facit. Illa vō que est mouēdi alteratū solum a quiescente facit. Quare hec quidem aliud illa vō alterum solum facit.

Hic ponit differentiam inter membra. z dicit q̄ ille que faciunt aliud uocant specificē differentie. sicut rationale: quia facit aliam speciem que est homo specifica differentia nominatur: sed ille que solum alteratum faciunt non uocantur specificē: sed soluz simpliciter nomine dicuntur differentie: sicut est communis differentia z propria.

Secundum igitur aliud facientes differentias diuisiones sunt a generibus in species: z definitiones assignantur que sunt ex genere: z huiusmodi differentijs. fm autē eas que solum alteratum faciunt alterationes sola consistunt: z aliquo modo se habētis permutationes.

Hic ponit aliam differentiam inter membra. z dicit q̄ fm illas differentias que faciunt aliud sunt diuisiones generum z etiam definitiones specierum. nā nos diuidimus animal per rationale z irrationale. z ille sunt aliud facientes: similiter rationale z irrationale ponuntur in definitionibus specierum: ut rationale in definitione hominis: sed ille que soluz alteratum faciunt neq̄ ponuntur in diuisionibus generum: neq̄ in definitionibus specierum: sed solum faciunt alterum.

A superioribus rursus incohati dicendum est differentiarum alias quidem esse separabiles: alias vō inseparabiles. Moueri enim z quiescere z sanum esse: z egrum: z quecūq̄ his proxima sunt: separabilia sunt. At vō aquilū eē uel simum uel rationale uel irrationale: inseparabilia sunt.

Hic ponit quandam diuisionem principalem ita q̄ non est diuisionis alterius membri. Et dicit q̄ differentiarum alie sunt separabiles: alie inseparabiles: separabiles: ut dormire sedere: inseparabiles ut simitas z irrationale.

Uniuersaliū

Consepabiliū autē alie qdē sunt per se alie per accidens: nā rōnale per se inest hoī: z mortales z discipline esse susceptibile. At vō aquilū esse: uel simum per accidens z non per se.

Chic subdit alterū mēbrum: z dicit q̄ inseparabiliū alie sunt per se alie per accidens. per se ut rationale. per accidens ut simitas z aquilitas.

CIlle igit̄ que per se sunt: in substātie ratione accipiunt: z faciūt aliud. Ille vō que s̄m accidēs nec in substātie rōne accipiunt: nec faciūt aliud: sed alteratum solum.

Chic ponit differentiam inter mēbra. Et dicit q̄ ille differentie inseparabiles que sunt per se accipiunt in diffinitione substātie: ut patet de rōnali. Sed ille differentie que sunt per accidēs: ut simitas: z sic de alijs: non ponuntur in diffinitione substātie.

CEt ille qdē que per se sunt: nō suscipiūt magis z minus. Ille vō que per accidēs z inseparabiles sunt: intēsiōnez suscipiūt z remissionē. nam neqz genus magis aut minus predicatur de eo cuius est genus: neqz generis differentie s̄m quas diuidit. Ipse enim sunt que vniuscuiusqz rōnem cōplent. Est aut vniucuiqz vñ z idem neqz intēsiōne neqz remissionē suscipiēs est: aquilum autē uel simum: uel coloratum esse aliquo modo z intēdit z remittitur.

Chic ponit aliam differentia: z dicit q̄ que sunt per se inseparabiles differentie nō suscipiūt magis z minus: sed ille que sunt per accidēs: ut simitas. z iste suscipiūt magis z minus. Et pbat q̄ ille que sunt per se nō suscipiūt magis z minus per talē rōnez. Est vniuscuiusqz rei vñ est: neqz intēsiōne: neqz remissionē suscipiēs: sed diffinitio indicat qd est cōre: z illa datur ex genere z differentia: ergo genus z differentia non suscipiunt magis z minus. Postea declarat alteram membrum dicens: q̄ simum esse: z aquilum esse: que sunt per accidēs: iste suscipiunt magis z minus (ut dictum est.)

Cum igit̄ tres spēs differentie cōsiderent. z cū he quidē sint sepabiles: ille vō inseparabiles. Et rursus inseparabiliū he qdēz sunt per se: ille vō per accidens. Rursus earū que sunt per se differentiarū: alie qdē sunt s̄m quas diuidim⁹ genera in spēs. alie vō s̄m quas que diuisa sūt specificant: ut cū per se differentie oēs huiusmodi aialis sint z aiati sensibilis: z insensibilis rōnalis z irrōnalis: mortalis: z immortalis. Ea qdē que est aiati z sensibilis differentia: cōstitutua est substātie aialis. Est enim aiati substantia aiata sensibilis. Ea vō que est mortalis z immortalis differentia: rationalis z irrōnalis diuisiue sunt animalis differentie: per eas enim genera in species diuidimus.

Chic auctor resumit quedā dicta ut eligat illud mēbrum de quo intēdit. Et dicit q̄ cū tres spēs differentie assignent. s. q̄ quedā est cōis: quedā ppria: z quedā magis ppria: z intellige q̄ largo modo sumitur ibi spēs. Silit̄ dicit qd dictū est: q̄ differentiaz alie sunt sepabiles: alie inseparabiles. Et etiam q̄ inseparabiliū alie sunt per se: alie per accidēs. Postea coparat mēbra: uel addit aliam diuisionē dicens: q̄ differentiarū que sunt per se: alie sunt per quas diuidimus genera in spēs. s. sunt diuisiue. Alie sunt cōstitutue. Et declarat hoc quāliter quedā sunt differentie diuisiue: z quedā cōstitutue. Nam aiati z aiata: z diuidūt corpus: z sensibile z insensibile diuidūt

animatum corpus z cōstituūt animal.

CSed he quidē que diuisiue sunt differentie generū: cōplectiue sūt z cōstitutue specierū. Vidit enim aiati rōnali z irrōnali differentia. z rursus mortali z immortalis differentia: sed ea que est rōnalis z mortalis cōstitutua est hoī: rōnalis vō z immortalis dei. Ille vō que sunt irrōnalis z mortalis: irrōnabiliū aiatum. Sic etiā suprema substātia cū diuisiua sit aiati z aiati differentia sensibilis z insensibilis aiata z sensibilis cōgregate ad substātiā aiati p̄fecerūt. animata vō z insensibilis p̄fecerūt piatam. Quoniam ergo eedē aliquo modo accepte fiunt cōstitutue aliquo modo: at diuisiue specificie omnes uocantur.

Chic ostēdit q̄ eedē sunt cōstitutue: z diuisiue. Diuisiue in qz generis: z cōstitutue spēs: ut rōnale diuidit aiati: z mortale constituit hoīem. Silit̄ (ut vult iste Porphyrius) rōnale z mortale cōstituūt angelum: sed non pprie: nisi ualde equoce. Irrōnales angeli nō debēt dici: si sint rōnales erūt aiatia z corporea: qd non est uerum. Sed ille Porphyrius loquitur s̄m opinionē Platonis. Silit̄ irrōnale diuidit animal: z cum mortali est cōstitutua aiatum irrōnabiliū. Postea p̄cludit dicens: quoniam ita est q̄ eedē differentie aliquo modo accepte sunt diuisiue z cōstitutue: oēs iste dicunt specificie.

CEt his maxime opus est ad diuisiones generū z diffinitiones specierum: sed non his que s̄m accidens inseparabiles: nec magis his que sunt separabiles.

Chic auctor eligit illam de qua intendit. Postqz ita dictum est q̄ oēs diuisiue z cōstitutue sunt specificie differentie. dicit q̄ istis specificis est maximū opus uel magis utile in diuisionibus generum: z diffinitionibus specierum. Et non est opus uti illis que sunt per accidens: quāuis sint inseparabiles: neqz magis: imo minus illis que sunt per accidens: ut iacere z sedere: z sic de alijs.

Queritur de ordinatione differentie ad speciem. Nam videt q̄ auctor pprie de-
buisset determinare de differentia qz de specie. Nam simplex debet precedere cōpositum: sed differentia est simplex: z species quid cōpositum: ergo differentia debet precedere species. **C**Secdo sic: Principiū debet precedere principatū: sed differentia est prin^m spēs: ergo oqz precedere spēs. **C**Contra hoc videt eē illud: qz qd ponit in diffinitione alicuius est prius illo in cuius diffinitione ponitur. Species autem ponitur in diffinitione differentie: ergo videt q̄ species precedat differentiam. **C**Ad hoc dicendum q̄ prius debuit determinare de specie: qz de differentia duplici rōne. Una ratio est: qz genus z species sunt correlatiua: z correlatiua magis cognoscitur si vnum sit circa reliquū: cui vno cognito cognoscat z reliquū. Et ideo post genus statim determinauit de specie. Alia ratio est: qz genus predicat in quid sicut species. Et pp̄ istam cōuenientiam post determinationē de genere uoluit determinare de specie z c. **C**Ad argumētum cum dicit: simplex debet precedere cōpositum: uerum est ante illud cōpositum: cuius est simplex: sed cum dicit: differentia est simplex: pot dicit q̄ non est uerū. Nam differentia non est simplex. uel aliter q̄ quātum ad istam pprietatem uerū est q̄ differentia est simplex z prior. **C**Ad secundum cum dicit principiū debet precedere principatum: z differentia

est principium substantie: que est species. Cōcedo q̄ differētia sit prior quātum ad istam pprietatem: ob hoc tamen nō debuit prior esse in cognitione.

Queritur Utrū rationale uel rōnalitas sit dif ferētia: Et videtur q̄ rationalitas: z non rationale. nam vniuersale est forma: ut habet 7^{mo} meta^{ca}. sed differētia est vniuersale: ergo est for ma. Sed rōnale est aggregatus: z non est forma sim plex: sed rōnalitas est forma: z sic rōnalitas est diffe rētia: z nō rōnale. ¶ Secūdo sic: Differētia (ut dicit Porphyrius) vniuoce predicat: sed rōnale non p̄di cat vniuoce: sed potius denotatiue dicēdo: hō est ra tionalis: ergo patet q̄ rōnale nō est differētia: ergo rōnalitas. ¶ Tertio sic: Propter qd̄ vniuoce q̄ z il lud magis: ut dicit primo politicoꝝ. sed nō est diffe rētia rōnale: nisi ppter rōnabilitates: ergo multo for tius rōnalitas erit differētia: ut videt. ¶ Sed oīra differētia predicat de illa specie: cuius est differētia: sed rōnalitas non p̄dicat de specie: imo rōnale: ergo rōnalitas non est differētia: sed rōnale. ¶ Ad hanc questionē dicēdum q̄ rōnale est differētia z non ra tionalitas. Et causa est: qz (fm q̄ Znicē dicit) rōna litas significat formas p̄cise: z non pōt p̄dicari de hoīe: cum sit quoddā cōpositum: z differētia debet predicari de illo cuius est differētia. Et ita patet q̄ ra tionalitas nō est differētia: sed rōnale est differētia: z predicatur de homīne: z dicit totā essentiam: z qui ditatem hominum.

Quā sit q̄ rōnale sic dicitur z nō rōnalitas

Cur nō dicitur esse forma.

Quōd sit illa r. g. a. p. m. posse rior: p̄t qd̄ vniuoce qd̄ q̄ z.

Ad argumenta ergo i oppositū. ¶ Ad p̄mum cū dicit q̄ vni uersale est forma. Certe hoc nō est uerū de vniuersali. put est res subiecta: nō est simplex forma: z naz hō quoddā vniuersale est: z tñ est cōpositum. Naz p̄o tātō dicit q̄ vniuersale est forma: qz forma dat esse il li cuius est forma. Similiter vniuersale dat esse suis infe riorib: z ita hō rōnale sit cōpositū: est tamē differen tia. ¶ Ad secūdum cū dicit q̄ differētia predicatur vniuoce de specie. Cōcedo. Et cū dicit q̄ rōnale pre dicat denotatiue. Dico q̄ non oē cōcretum predi catur denotatiue: p̄p̄e sumēdo p̄dicationem deno minatiuam: hō rōnale sit cōcretum: tamē nō predicat denotatiue: sed vniuoce. ¶ Ad tertium cum dicit: Propter qd̄ zc. Certe uerum est si illud sit tota causa aliter nō. Nam homo est ebrīus ppter vinū: sed qd̄ illud non est tota causa: non sequitur q̄ vinum sit ebrīum. Similiter dico q̄ rationalitas non est tota causa quare rationale sit differētia. Ideo nō sequit q̄ rationalitas sit differētia: quia hic ppter non dicit totam causam zc.



Quas etiam determinātes dicūt. Diffe rentia est qua abūdat species a gene re. homo enīz ab aīali plus habet ra tionale z mortale. aīal enim ipsus ni hil horum est.

Superius elegit auctor illam differētiāz de qua intēdit. hic de illa electa. p̄se quitur. Et diuiditur in duas. Primo p̄ponit. Secū do p̄sequitur. Secūda ibi [Differētia est.] Et hec secū da in duas. Nam primo ponit duas diffinitiones dif ferētie. put est constitutiua. Secūdo ponit alias duas. put est diuisiua. Secūda ibi [describūt.] Prima in du as fm q̄ ponit duas diffinitiones. Secūda ibi [diffini unt aut.] Prima in duas. nam primo ponit differen tiam. Secūdo obijcit cōtra se. 2^o ibi [vnde nā.] Prima in duas. Primo diffinit. 2^o determinat. 2^a ibi [Non enim.] Illa pars vnde nam. duas habet. P̄rio obij

cit. 3^o soluit. 2^o ibi [Sed quēadmodum.] Sequitur illa pars [diffiniūt.] z habet. 3. Nam primo diffinit. 2^o declarat per exēpla. 3^o per rōnem. 2^a ibi [rōnale.] 3^a ibi [rebus enim.] Sequitur illa pars [describūt.] z diuiditur in duas. Nam primo ponit duas diffini tiones differētie. 2^o regreditur cōtra p̄mā ut eaz cō firmet z declarat. 2^o ibi [iterūs aut.] Prima in duas fm q̄ ponit duas diffinitiones. 2^o ibi [Assignat au tem.] Quilibet istarū diuidi posset fm q̄ primo ponit diffinitionē. Secūdo declarat. Et hec est diuisio le ctionis. ¶ Ad p̄mā partem sic p̄cedit. Dicitur est q̄ differētijs specificis opus est ut in diuisiōib⁹ gene rum: z diffinitionib⁹ specierū: quas specificas dicūt ipsi philosophi. [Determinātes.] diffiniētes: ita dif finit. Differētia est qua abūdat spēs a ḡne. i. p̄ qua plus ponit in diffinitionē sp̄i q̄z generis: declarat ut homo abūdat ab aīali illa differētia rōnale. Nam in diffinitione aīalis nō cadit rōnale: sed in diffinitione hoīs ponit. nam aīal nihil horū est: hoc est illud qd̄ significat noīe aīalis non est rōnale neqz irrationale sed cōmune ad utrūqz.

¶ Nam vnde habent species differentias: nec enim omnes oppositas habet nāqz idēs simul non habebit oppositas: sed quēadmodum p̄ bant. potestate quidez omnes habet sub se po sitas differentias: actu vō nullam. Et sic nec ex his que nō sunt aliquid fit: nec in eodem si mul opposita erūt.

¶ Dicit cōtra se: qz dixit q̄ spēs abūdat a genere per ipsam differētiā: ergo vnde habebit species illam differētiā. Nam nō pōt eā habere ex nihilo: qz ex ni hilo non est aliqd̄: neqz habet a genere: qz sic essent duo opposita in eodē. i. due differētie opposite in ge nere: qz qua rōne esset ibi rōnale: eadem rōne z rō nale. Et soluit dicēs: q̄ spēs habet illas differētiāz a genere: z genus habet illas differētiāz oppositas in potētia z nō actu: z nō est in cōueniēs: opposita esse in eodē in potētia: sed in actu bene esset in cōueniēti in potētia ego sum albus z niger: sed non in actu.

¶ Diffiniūt autem z hoc modo. Differētia est que de pluribus z differētib⁹ specie in eo q̄ quale sit predicat. Rōnale enim z mortale de hoīe predicatū in eo q̄ quale est homo dicitur sed non in eo q̄ quid est: qd̄ quidē enīz est hō nobis interrogatis cōueniēs est dicere animal. quale aut inquisiti: quoniam rationale z mor tale cōuenienter assignabimus.

¶ Ponit aliam diffinitionē dicēs: Differentia est que predicat de plurib⁹ differētib⁹ specie in eo q̄ quale. Et declarat per exēpla: ut rōnale de hoīe z ange lis in eo q̄ quale predicat. Nam cuz querit quale est homo: bene respōdetur rōnalis. z ita in quale pre dicatur differētia. Sed si queratur quid est homo: tūc bene respondetur animal. Et ita animal quidem genus predicatur in qd̄.

¶ Rebus enim p̄stantibus ex materia z forma uel ad similitudines proportionēqz materie z forma p̄portionē habētib⁹: quēadmodū sta tua ex materia qd̄ est eris: ex forma autē figu ras: sic z homo cōmunis z specialis ex materia quidem similiter proportionabiliterqz consi stit ex genere: ex forma aut differētia. Totū at hoc. i. animal rationale: z mortale homo est: quēadmodū illic statua.

¶ Hic declarat per rōnem. Et potest formari talis rō: Qualitas predicatur in quale: sed differētia est quali

tas: ergo differentia predicatur in quale. Sed quod differentia sit qualitas: probatur sic: Ois forma est qualitas: sed differentia est forma: ergo est qualitas: in littera probatur quod differentia sit forma. Nam sicut in natura statua est quoddam compositus ex ere pro materia: et figura pro forma: ita species est composita ex genere pro materia et differentia pro forma: et ita differentia est forma.

¶ Describunt autem huiusmodi differentias: et hoc modo. Differentia est quod est aptum natum dividere ea que sunt sub eodem genere. Rationale enim et irrationale hominem et equum: que sub eodem sunt genere animalium sunt dividunt.

¶ Hic ponit alias definitiones differentie. put est diuisiva. Et dicit quod differentia est quod est aptum natum dividere illa que sunt sub eodem genere: ut rationale et irrationale dividunt hominem et equum: que sunt sub eodem genere. s. substantiali.

¶ Assignat etiam hoc modo. Differentia est qua differunt a se singula. namque homo et equus secundum genus non differunt. Sumus enim aialia nos et irrationalibus: sed additum rationale distinxit nos ab illis: et rationales sumus et nos: et dii. sed mortale appositum distinxit nos ab illis.

¶ Hic ponit aliam definitionem dicens quod differentia est qua differunt a se singula. Nam in genere aliqua non differunt. nam nos et bruta convenimus in animali et in mortali: sed rationale nobis additum separat nos ab illis. Similiter nos et dii sumus rationales: sed mortale nobis additum separat nos ab illis.

¶ Anterior autem perscrutantes differentiam. dicunt: non quodlibet eorum que sub eodem genere sunt dividendum esse differentiam: sed quod ad esse conducit: et quod est pars eius: quod est in esse rei. Hec enim quod aptum natum est navigare: erit hominis differentia: et si proprium sit hominis. Dicimus enim aialius hec quidem apta nata esse ad navigandum: illa vero minime dividentes hominem ab alijs: sed aptum natum esse ad navigandum: non erat completivum substantie: nec eius pars: sed aptitudo quedam solus. Idcirco non est talis quales sunt que specificiter vocantur differentie. Erunt ergo specificiter differentie quecuque alteram faciunt speciem: et quecuque in eo quod quale est accipiuntur. Et de differentijs quod deni ista sufficiant.

¶ Hic regreditur supra tertiam definitionem et eam compleat et declaret: ipse enim dixit quod differentia est quod aptum natum est dividere ea que sunt sub eodem genere. Modo dicit quod hoc non sufficit. s. quod sit aptum natum dividere ea que sunt sub eodem genere: imo oportet quod conducit in esse: et quod sit pars eius quod est esse rei. quod sit pars ipsius substantie. nam aptum natum ad navigandum dividit que sunt sub eodem genere. Nam animalium quedam sunt apta nata ad navigandum: ut homines. Quedam non: ut bruta. Unde et aptus natum ad navigandum dividat nos a brutis: non tamen est differentia: quia non conducit ad esse hominis: neque est eius pars: et ita non est differentia: sed est quedam aptitudo vel proprietas hominis. nam ducere navem est per artem: et solus homo arte utitur. et ita concludit quod differentie specificiter sunt que faciunt aliquid. s. species: et predicatur in quale.

¶ Queritur Utrum differentia possit diffiniri? Et videtur quod non. Nam ois diffinitio (ut vult Porphyrius) stat ex genere et differentia: sed differentia non habet genus et differentias ut probabo: ergo non poterit diffiniri. quod non habeat differentias:

patet. Nam si differentia haberet differentias: tunc quod de illa alia qua differentiam habeat: et erit perfectus in infinitum: neque etiam differentia habet genus: quod si differentia haberet genus: tunc genus de differentia predicatur: sed genus non predicatur de differentia: ut vult Aristoteles 8. topicorum. ergo patet quod differentia non potest diffiniri. **¶** Ad hanc questionem dicit quidam quod differentia non diffinitur: sed describitur: sed videtur quod differentia etiam vere diffiniatur. Et ideo nota quod vno modo dicitur differentia res absolute considerata ut rationale. Alio modo dicit differentia res composita apprehensa ab intellectu subiecta ipsi intentioni: alio modo ipsa intentio. **¶** Cui dico quod differentia que est res absolute considerata non diffinitur: sed res subiecta intentioni: que est composita apprehensa ab intellectu illa potest diffiniri: et habet aliquid loco generis: et aliquid loco differentie. Nam cum dicitur differentia est que predicatur de pluribus differentibus specie in eo quod quale: illud predicatur ponit ibi loco generis: et totum aliud loco differentie. Nam predicabile est genus ad differentiam: et sic de alijs predicabilibus etc. Unde ad argumentum cum dicitur in minori quod differentia non habet genus: neque differentiam: verum est prout differentia est absolute considerata: sed put est in comuni non.

¶ Queritur de hoc quod dicit quod differentia est qua species abundat a genere. Contra: imo videtur quod genus abundat a specie. Nam illud quod plus ambit et continet illud plus abundat. sed genus plus ambit quam species: ergo genus abundat a specie: et non contra. Secundo sic: si species abundaret a genere per differentiam: ergo ipsa species haberet plures differentias: quod est falsum. **¶** Ad hoc dicendum quod ipsa species abundat a genere per differentiam: hoc est dictus ipsa species actu includit aliquam differentiam qua non includit genus: ut in homine actu includit rationale: non autem in aiali. **¶** Ad argumentum quando dicitur: quod illud quod plus ambit plus abundat. sed genus plus ambit. Certe verum est potentia: sed non actu. **¶** Ad secundum cum dicitur: quod in specie essent plures differentie. Dico quod non sunt differentie realiter: sed virtualiter. nam superius in inferiora idem est quod inferius. nam meta dicit philosophus: quod bipedalitas in bipede nihil aliud est quam pedalitas.

¶ Queritur Utrum genus habeat actu differentias vel potentias? Et probatur primo quod habeat actu. Nam diuisum habet actu sua diuisio: sed genus dividit per suas differentias: ergo actu habet illas. Secundo sic. nam si haberet in potentia: vel haberet eas in potentia activa vel passiva. sed non habet in potentia activa: ut patet de se: neque in potentia passiva: quod quoniam aliquid est in potentia passiva ad aliquam formam: ex illo et forma non fit vnum per essentialiter: neque lignum est in potentia ad formam lectuli: ideo ex ligno et ex forma lectuli non fit vnum per essentialiter: sed ex genere et differentia fit vnum per essentialiter: ergo genus non habet in potentia differentias: ergo habet in actu. **¶** Ad hoc dicendum quod ipsum genus non habet differentias in actu: sed in potentia. nam duo opposita actu esse non possunt in eodem. sed differentie sunt opposite. ergo genus non habet actu differentias: sed potentia. et hoc est verum. **¶** Ad argumentum quoniam dicitur quod diuisum actu continet diuisio. Dico quod non est verum: quia partes in continuo sunt solum in potentia: sed per diuisioem bene sunt in actu. **¶** Ad secundum dico quod genus est in potentia passiva ad differentiam: sed aliquid potest esse in potentia dupliciter. Nam est quoddam ens actu in po-

Liber

ita ad illa formam extrinsecā sicut lignū ad lectū: z ex talibus non sit vnum per essentiam. Alio modo est aliqd in potētia: ita q non est in actu: sed solū in potētia: z ex tali cū format sit vnū per eētā: z illo modo genus est in potētia ad dīam: z nō p mō zc.

Queritur cōsequēter de diffinitione: quā ponit dīcēs. Differentia est que p dīcat de plurib⁹ differētib⁹ specie in eo q dīcēt. Contra pars non p dīcat de toto: sed differentia est pars speciei. ergo non p dīcatur de specie. Secundo: simplex non p dīcatur de cōposito: sed differentia est simplex: z spēs cōposita: ergo nō p dīcat de specie. Silit^r q nō de plurib⁹ differētib⁹ specie. Nam differentia cōuertit cum specie: ergo nō p dīcat de pluribus differētib⁹ specie. Ad hoc dīcūt qdā q hec diffinitio dat de differentia subalternā: z non specificā: tñ alit^r posset dīcī: z mel⁹. Debes notare q fm Boetium in libro diuisionū: Differentie essentialis sunt nobis ignote: z ideo per aliqua uocabula circūloquimur illas differentias essentialis: sicut rōnale z mortale circūloquimur differentiam essentialē hominis. z hic non diffinit illa essentialis: sed iste cōes que istam essentialē circūloquimur. p hoc ad argumēta. Ad primum cū dīcīt q pars nō p dīcat de toto. Concedo. sed differentia nō est pars: imo totū: fm q supius fuit tactum. nam rōnālitās nō est differentia: imo dīcīt formam precise: sed rōnale: qz dīcīt cōpositum. Per hoc patet solū. Silit^r ad aliud. Naz differentia nō est simplex. Ad aliud cū dīcīs q differentia cōuertit cum specie. Certe uerum est: Differentia essentialis: sed illa est nobis ignota: z ideo nos circūloquimur illam per aliquas cōes: z iste cōmunes p dīcatur bene de pluribus speciebus: z tales hic diffinitur zc. Dubitaret aliqz utrum mortale sit differentia: Et videt q non. nam nulla passio est differentia: s; mortale est quedam passio: ut vult Aris. in libro topi coruz. ergo non est dīa. Preterea dīcīt Porphyrius in illa parte interius autē speculātes. Iqz omnis differentia cōducit in esse: sed mortale non cōducit in esse: sed pot⁹ in nō esse: ergo nō est differentia. Dicēdum fm q ille rōnes. pbant z bene: Mortale nō est differentia essentialis: sed est quedam p p rietas: sed (ut dīctum est) per differentias accidentales circūloquimur differentias essentialis: z ideo pro tanto dīcīt q mortale erat differentia: qz cum rōnali circūloquimur differentiam hominis zc.

Propositiō vō quadrifariā diuidūt. Naz z id qd alieni speciei accidit. z non omni p p rium est: ut hōi esse me dicum uel geometrā. Et qd omni et si non solū accidit: quēadmoduz hōmīni esse bipedes. Et qd solū: z omni: z aliquā domt homīni in senectute canescere. Et qd solū: z omni: z semp: quēadmodum homīni esse risibilem. nam etsi nō rideat semp: tamen risibilis dīcitur: non q iam rideat: sed q aptus nat⁹ sit ad ridēdum. hoc autē semp est ei naturale: ut equo hinnibile. hec autē nominātur uere propria: qm cōuertunt. qz qd enim hinnibile est equus est. z qz qd equus est: hinnibile est.

Superius Auctor dīcīt de predicabilibus predicatibus in quale essentialē. hic determinat de predicabilibus predicatibus in quale accidentale. Et diuiditur in duas. Nam primo determinat de predicabili p dīcāte in quale accidentale conuertibiliter. Secundo non conuertibiliter.

Secūda ibi [Accidens.] Prima in duas. Nam primo ponit quatuor modos p p ruz. Secundo comparat quartum ad alios. Secūda ibi [Dee autem dīcunt p p ruz.] Secūda in quatuor: fm q ponit quatuor modos. Secūda ibi [Et quod omni accidit.] Tercia ibi [Et quod solū.] Quarta ibi [Et quod solū z omni: z semper.] Deultima in duas. Nam primo ponit illud quartum modū. Secundo respondet tacite questioni. Secūda ibi [Nam etsi nō semper rideat.] Ad primam partem sic procedit dīcēs q propriū dīcitur quadrupliciter. Anomodo dīcitur propriū: quod inest alicui soli speciei: s; non omni: ut esse grāmaticum conuenit soli hominū: s; non omni: z dīcīt bene esse grāmaticum in actu: non inest omni hominū. Nam in potētia z aptitudine omni inest. Nam omnes homines natura scire desiderant: ut dīcitur in pncipio meta⁹. q omnes homines natura. Cū dō modo dīcitur propriū: quod inest omni contento sub illa specie: sed non solū: ut esse bipedem inest omni hominū: sed non solū: quā etiam quibus inest. Et si obiiciatur q bipes non inest omni hominū: quia plures sunt qui pedes non habent. Dicendum fm q dīcīt iste Porphyrius in cōmunitatibus suis q trāctatis pedibus est bipes. Nam aptitudinem dīcīt bipes: z sic s; homo non habeat duos pedes: est tamen aptus nat⁹ habere duos pedes. Tercio modo dīcitur p p rium: quod cōuenit omni z soli: sed nō semper: ut canescere inest hominū z soli: sed non semper: qz non nisi in senectute. Sed contra: imo aliquibus hominibus inest in iuuetute. Similiter quibusdam non inest in senectute. Quare videt q nō inest omnibus. Ad hoc vidēdum debes notare que sit causa canitiei. nam frigiditas est mater albedinis: z caliditas nigredinis: cuius p batio est naz in quibusdam locis sunt quasi omnia animalia alba: z ita patet q frigiditas est causa canitiei. Et est duplex frigiditas. scilicet quedā frigiditas accidentalis: quedā autem essentialis. Similiter est quedam canities accidentalis: quedam essentialis. Frigiditas accidentalis est: ut si aliquis habeat caput flegmaticum: tunc quia flegma est humidum z frigidum: z iste talis est frigidus: z ista talis frigiditas est accidentalis. Est z alia frigiditas essentialis: que est in homine. per defectum caloris naturalis: z illa canities est essentialis: z non est nisi in senibus: z nō de ista loquitur auctor: nō de prima. Et cum tu dīcīs q aliqui senes nō sunt canit: dico q immo. Sed hoc est uerum q in quibusdam citius deficit calor naturalis: s; in alijs: z ideo prius canescūt: tamen si diu uiuant necessario deficit calor naturalis: z ita necessario canescēt. Et si tu obiicias q alia animalia canescunt: sicut lupi. Dico certe q p p ruz non est canities: sed est quedā albatio. Na canities est qdā actia appropriatū capiti humano. Quarto modo dīcitur p p ruz quod inest omni z soli z semper: ut risibile inest omni hominū: z soli z semper. Et si tu obiicias q homo non semper rideat. Dico q s; aliquādo non rideat: tamen aptus nature est ad ridēdum: ut risibile dīcāt aptitudinē z non actum. Postea cōparat illud mēbrum ad alia: z dīcīt q illa dīcunt p p ruz quādo cōuertuntur: quia quicqd est hinnibile est equus: z quicqd est equus est hinnibile. Et si tu obiicias qz equus est equus: sed equus est hinnibilis: s; equus est equus. Dico q equus vnomo est nomē determinati sexus. z sic nō bene dīcīt equus est equus. Alio modo equus potest esse nomen speciei: sicut homo. Et sic dīcō q bene dī

Frigiditas acci-
talis z es-
sentialis.

estur equa est equus: z asina est asinus: z sic de con-
similibus.

**Accidens est quod adest z abest preter suble-
cti corruptionem.**

**Dec pars in duas secatur. Primo diffinit accidēs:
z diuidit. Secundo epilogat de omnib' predicabi-
libus. Secūda ibi [Omnibus igitur determinatis.]**

Prima in duas. Primo ponit diffinitionē vnam da-
tam a Platone. Secundo ponit duas datas ab Ari-
stotele. Scda ibi [Diffinit autē sic quoqz.] Prima in
duas. Primo diffinit. Secūdo diuidit. Secūda ibi
[Diuiditur autem.] Nec secūda in duas. Primo diui-
dit. Secūdo remouet dubium. Secūda ibi [Potest
autem.] In prima igitur parte diffinit accidēs:
Dicēs q' accidēs est quod adest z abest preter sub-
iecti corruptionē. Et exponitur sic. Accidēs est qd
adest preter subiecti corruptionē: z abest preter sub-
iecti corruptionem. Naz dicit beatus Augustinus: q'
accidēs est cuius presentia subiectū non constituit:
z cuius absentia non destruit.

**Diuiditur autem in duos: in separabile: z in
inseparabile. nāqz dormire separabile accidēs
est. nigrum vō esse: coruo z ethiopi insepara-
bilitate accidit.**

**Diuidit accidēs: dicēs q' accidēs quoddaz est
separabile: ut dormire: album z nigrum: quoddam
inseparabile: ut album cigno: z nigrum coruo. Et di-
citur accidēs separabile: non q' esse separatim ha-
beat a subiecto: sed quia subiectum potest sine illo
accidēte. sed inseparabile accidēs dicitur: qz subie-
ctum non potest esse sine illo accidente: ut patet.**

**Potest autem subintelligi z coruus albus: z
ethiops nitens candore: preter corruptionem
subiecti. Diffiniūt autem sic quoqz. Accidēs
est quod contingit eidem inesse: uel non inesse
z quod neqz genus est: neqz species: neqz diffe-
rentia: neqz propriū: neqz semper autem in subiecto
subsistens est. Oibus igitur determinatis que
proposita sunt: dico autem genere: specie: z dif-
ferentia: proprio accidente: dicendum est que eis
cōmunita sunt: z que propria.**

**Hic remouet dubium: qz dictum est in diffinitioe:
q' accidēs est quod potest adesse z abesse. Et mo-
do dixit in diuisione: q' quoddam est accidēs inse-
parabile: ut nigredo coruo: ergo non pōt abesse. Et
ita videt q' diffinitio repugnet diuisioni. Soluit au-
ctor dicēs: q' coruus potest intelligi albus: z ita lz ni-
gredo non possit abesse quātuz ad esse: potest tamē
abesse quātum ad intelligi: uel quantum ad intelle-
ctum. Sed videt q' male dicat. nāqz coruus nō po-
test esse albus: ergo neqz intelligi. Ad hoc dicit qui-
dam q' coruus potest intelligi albus in prima sui crea-
tione anteqz habeat plumas. Sed hoc non ualet
qa semp z de necessitate coruus est niger: ut dicitur
in libro Prioz. Et ideo dicit alij q' essentia corui po-
test intelligi sine nigredine. Et ideo supposito acci-
dēte. scilz sub albedine. Sed illa expositio similiter
est falsa quātum ad illam partem: q' possit intelligi
supposito accidēte. Nam ut habet scdo de anima. in-
tellectus apprehēdens ueroz est. Sed si apprehen-
deret coruum sub albedine esset falsus. Quare pa-
tet q' non pōt intelligi albus. Et ideo est intelligen-
dum q' essentia corui: z essentia nigredinis differūt.
Et ideo intellectus simpliciter pōt intelligere vnum
sine reliquo: z ideo intellexit: sic z coruus pōt intelli-
gi albus. i. non niger. i. pōt intelligi non intelligēdo**

nigredinē: non tamē q' albus intelligat. Postea po-
nit duas diffinitiones: z dicit q' accidēs est qd cō-
tingit eidem inesse z non inesse. Uel accidēs est qd
non est genus: neqz species: nec differentia: nec propriū:
inest aut rei. Postea epilogat: z patet quid dicit.

Queritur eōtra lectionem Citrum propriū sit
vniuersale? Et videt q' non. Nam
vniuersale est cōmune: propriū vō non est cōmune:
ergo propriū non est vniuersale. Scdo pbo q' p-
priū non sit distinctum vniuersale ab accidente: nāqz
(ut dicit Boetius) omne propriū manat de genere
accidētis: ergo omne propriū est accidēs: z sic non
erit predicabile distinctum ab accidente. Et si tu obij-
cis q' differt ab accidente: ex eo q' cōuertibilitate p-
dicatur. Probo q' ppter cōuertibilitatem non distin-
guat. nam similiter differentia specifica cōuertitur cū
specie. ergo cōuertibilitas non distinguit ab alijs
predicabilibus.

Oppositum patet per auctorem in littera.
Est dicendum q' propriū est p-
dicabile. Nam nomen qd predicat de pluribus est
predicabile. sed propriū predicat de pluribus: ergo
est predicabile. Notādum tamen q' duplex est ac-
cidēs. Quoddam accidēs qd habet causāz deter-
minatam in subiecto: ut risibile in homine. Cōsequi-
tur enim formam eius: z tale accidēs est propriū. Est
z aliud accidēs: qd habet causam cōmune in sub-
iecto: ut album: nigrum: z tale accidēs est predicabi-
le: z ita illud qd habet causam determinatam in sub-
iecto cōuertit cum illo: z aliud accidēs non cōuertit
cum subiecto. Et ita patet q' propriū est distinctū
predicabile ab alijs. Ad primū argumētum cum
dicit: Omne vniuersale est cōmune: sed propriū nō
est cōmune. Dico q' duplex est propriū. i. propriū in-
diuiduū: ut albedo: sordes: z propriū specie: ut risibi-
le: z illud tale est cōmune: z etiā vniuersale: primū
vō non. Ad secūdum quādo dicit: q' propriū nō
differt ab alijs: eo q' est cōuertibile. Dico q' distin-
guitur ab accidente: ex hoc q' cōuertibile est. Et cū
tu dicit q' differentia similiter cōuertitur. Dico q' p-
priū cōuertitur: z non indicat quidem esse: sed dis-
ferentia essentialiter cōuertitur cum specie zc.

Queritur Citruz accidēs sit vniuersale? Et
videtur q' non. nam accidēs est
corruptibile: sed vniuersale est incorruptibile: ut pa-
tet per Arist. in libro Posterior: qui dicit: vniuersale
est semper z ubiqz. Sed q' accidēs sit corruptibile
patet per Augustinū: qui dicit q' accidentia indignā-
tis sunt nature. Perimī quidem possunt: permutari
aut minime. ergo accidēs non est vniuersale. Scdo
arguit. Nam videt q' male dicat auctor quādo
dicit: Accidēs est quod adest z abest preter subiecti
corruptionem. nam mors que aduenit homini non
aduenit preter subiecti corruptionem: immo corrup-
pit hominem. simpliciter cōbustio corrupit domū.
Quare videtur q' male dicat. Ad primū dico q'
accidēs est vniuersale. Sed notādum q' accidēs
dupliciter potest cōsiderari. Unomodo per cōpara-
tionem ad inferiora sicut color ad albedinē z nigre-
dinē. similiter albedo ad hanc albedinē: z ad illaz.
z sic accidēs non est predicabile distinctuz ab alijs.
qa tunc non est aliud qz genus uel species. Sed alio
modo cōparatur ipsum accidēs ad subiectum. Et
accipiēdo accidēs in cōmuni: illud est accidēs pre-
dicabile distinctum ab alijs. Ad argumētum igitur
quādo dicit: Omne vniuersale est incorruptibi-

Duplex
accidēs

Propriū
du-
plex.

Accidēs
cur sepa-
bile: aut i
separabi-
le appelle-
tur.

Dubia
uo.

Solutio

le. Secundo. Et cum dicitur quod accidens est corruptibile dico quod uerum est accidens particulare: sed accidens uniuersale abstractum a particularibus: illud est predicabile et incorruptibile per se: sed per accidens corrumpi potest. Ad aliud de diffinitione ita oportet quod intelligatur: et postea cessabunt omnes obiectiones scilicet quod hoc uerbum adest et abest sunt diuersa uerba: et ideo habebunt diuersas terminationes: ita dicendo quod accidens est: quod adest preter subiecti constitutionem: et abest preter corruptionem subiecti: et ita si hoc quod est preter subiecti corruptionem determinet in illud uerbum abest: et sic obiectiones nihil ualent. Nam obiectiones procedunt ac si considerarent hoc uerbum adest: et quod li preter subiecti corruptionem determinet hoc uerbum adest: quod tamen non facit. unde mox quando adest homini non adest preter subiecti corruptionem: immo corrumpitur: sed ita debet intelligi: quod hoc preter subiecti corruptionem determinet solum hoc uerbum abest: et hoc concordat cum Augustino: qui dicit quod accidens est cuius presentia subiectum non constituit: nec eius absentia destruit. Alij multis modis exponunt: sed ista expositio planissima est. Et sic terminatur sententia uniuersalium etc.

ad hanc
interpretationem
accidens

a. l. n. 5 po
restat

Qommune quidem est omnibus de pluribus predicari. Sed genus quidem de omnibus sub se speciebus: et de indiuiduis: et de diuisis similiter. Species quidem de his que sub ipsa sunt indiuiduis. At uero proprius: et de specie cuius est proprius: et de his que sub ipsa sunt indiuiduis. Accidens autem et de speciebus: et de indiuiduis. namque animal et de equis et de bobus predicatur: que species sunt: et de hoc equo: et de hoc boue: que sunt indiuidua. Irrationale uero de equis et bobus: et de his que sunt particulares predicatur. Species autem ut homo: de inferioribus: et de his que sunt particulares predicatur. Proprius uero quod est risibile de homine et de his que sunt particulares homines. Irrisibile autem et de specie corporum: et de his que sunt particulares: quod est accidens inseparabile: et moueri de homine et equo: quod est accidens separabile: sed principaliter dicitur de indiuiduis: secundario uero et de his que continent indiuidua.

Superius Porphyrius determinauit de quibus uniuersalibus absolute. hic de terminat comparate. Et diuiditur in duas. Primo ponit convenientiam in generali. Secundo ponit convenientiam et differentias in speciali. Secunda ibi [Commune est autem.] Prima in duas. Primo ponit convenientiam in generali: quod omnia predicabilia de pluribus predicantur. Secundo declarat de quibusdam. Secunda ibi [Genus quidem.] Et hec secunda in duas. Primo declarat de quibus principaliter intendit. Secundo ponit exempla ibi [Animal namque.] Et posset diuidi in quinque: prout de quinque predicabilibus dat exempla. Ista remaneant indiuisa. Sequitur illa pars [Commune est generi.] ubi comparat in speciali. Et diuiditur in duas. Primo enim comparat genus ad omnia alia. Secundo comparat alia inter se: et ad ipsum genus. Secunda ibi [Genus uero quomodo ab alijs.] Prima in quatuor. Primo comparat genus ad differentiam. Secundo ad speciem. Tertio ad proprium. Quarto ad accidens. Secunda ibi [Genus autem et species.] Tertia ibi [Genus au-

tem et proprium.] Quarta ibi [Generis autem et accidentis.] Prima est presentis lectionis. Et diuiditur in duas. Primo comparat genus ad differentiam penes convenientiam. Secundo penes differentiam. Secunda ibi [Proximi autem generis est.] Prima in tres finis tres convenientias. Secunda ibi [Et quecumque predicantur.] Secunda ibi [Commune autem est.] Sequitur illa pars [Proprium uero.] ubi ponit differentias. Et diuiditur in sex finis quod ponit sex differentias. Secunda ibi [Amplius.] Tertia ibi [Amplius.] Quarta ibi [Amplius.] Quinta ibi [Amplius.] Sexta [Et genus quidem.] Et hec est diuisio lectionis. Ad primam partem sic procedit: et dicit quod quasi predicabilia in hoc conueniunt: quod quodlibet eorum de pluribus predicatur. Manifestat hoc per exempla. Et primo dicit quod genus predicatur de speciebus: et indiuiduis. et differentia predicatur de speciebus similiter et de indiuiduis. Et proprius predicatur de speciebus et de indiuiduis. Accidens autem etiam predicatur de speciebus et de indiuiduis: ponit exempla: ut animal de homine et de forte: et de alijs equis et bobus: et de hoc equo: et hoc boue. Et differentia que est in rationale predicatur de equis: et de bobus et de partibus contentis sub eis: sed quod est species de pluribus predicatur ut homo. Et proprius si militer predicatur de specie: et de indiuiduis contentis sub illa specie. De accidente similiter dat exemplum. Et primo de inseparabili: ut nigrum predicatur de coruo: et de particularibus coruis. Et dat exemplum de accidente separabili: ut moueri predicatur de homine et equo. et dicit quod accidens separabile semper prius predicatur de indiuiduis: et ex consequenti de speciebus: et de generibus per posterius.

[Commune est autem generi: et differentie continentia specierum. Continent enim et differentia species: et si non omnes quot genera. rationale enim et si non continet irrationabilia que admodum animal: tamen continet hominem et deum qui sunt species: et quecumque predicantur de genere ut genus: et de his que sub ipso sunt speciebus predicantur.]

[Hic in speciali comparat genus ad alia predicabilia. Et primo ad differentias primo. et ponit convenientiam: et dicit quod in hoc conueniunt genus et differentia: quia utrumque illorum habet continentiam specierum. Nam quauis differentia non contineat tot species quot genus: quia animal plus comprehendit quam rationale: quia equum et asinum: tamen rationale: quod est differentia continet species: ut hominem et angelum: et deum: et hoc statim dicitur. Et quando dicit quod differentia continet species: hoc est uerum de differentia communi. nam differentie proprie constituentes ignote sunt nobis: tamen ille tales si essent note: solum de una specie predicarentur: et non de pluribus.]

[Et quecumque de differentia predicantur ut differentia: et de his que sub ipsa sunt speciebus predicabuntur. Nam cum genus sit animal: non solum de eo predicabitur substantia: et animalium: et sensibile: sed etiam de his que sub animalibus sunt speciebus omnibus: hec usque ad indiuidua predicantur. Cumque sit differentia rationale predicatur de ea ut differentia id quod est rationale uti: et non solum de eo quod est rationale: sed etiam de his que sunt sub rationali speciebus predicabitur rationale uti.]

[Hic ponit secundam convenientiam. Et dicit quod si

est quæcūq; predicantur de genere ut gen^o: omnia predicantur de potentia sub genere ita similiter quecūq; predicantur de dicitur: ut differentia est omnia predicantur de contentis sub differentia: substantia et corpus predicantur de animali: quare similiter predicantur de hominibus et bobus contentis sub animalibus predicantur eodem modo de ista differentia que est rationale: uti rationale: similiter quod est utens ratione predicatur de homine et de omnibus hominibus particularibus. Nam quilibet homo est utens ratione.

Comune est autem et perempto genere differentia simul perimit ea que sub ipsis sunt: que admodum enim si non sit animal: nec est equus neque hominista si non sit rationale nullum erit animal quod utatur ratione.

Hic ponit tertiam convenientiam. Et dicit quod sicut perempto genere perimuntur omnes species sub eodem contente ita perempta differentia perimuntur et species sub eadem contente: nam si non sit animal non erit homo nec equus: ita similiter si non sit rationale non erit animal quod utatur ratione.

Proprium autem est generi de pluribus predicari quod differentia et species et proprius et accidens. animal enim de homine et equo et aue et serpente predicatur. quadrupes vero de solis quatuor pedes habentibus: homo vero de solis individuis. et hinnibile de equo: et de his qui sunt particulares: et accens de paucioribus sicut.

Hic ponit differentiam inter genus et differentiam. Et primo ponit unam differentiam. secundo remouet dubium. secunda ibi. [Oportet autem.] dicit ergo quod proprium est generis de pluribus predicari quod differentia aut species aut proprium uel accidens nam animal de homine et equo predicatur: et sic de alijs. sed hec differentie quadrupes predicatur solum de animalibus habentibus quatuor pedes. Et hec species homo solum predicatur de individuis. Et hoc proprium risibile solum predicatur de homine et de particularibus hominibus. Accidens similiter predicatur de paucioribus quam genus. Et hoc intelligendum est de illo accidente: quod sub genere continetur: ut animal de pluribus predicatur quod illud accidens album quod in animalibus inuenitur.

Oportet autem differentias accipere: quibus diuiditur genus. non eas que complent substantiam generis.

Hic remouet dubium quod dictum est quod genus predicatur de pluribus quam dicitur. Dubitaret aliquis si hoc habet veritatem de quolibet dicitur. et ipse dicit quod non: sed intelligendum est quod genus predicatur de pluribus quam differentia diuisiua: et non quam differentia constitutiua. Nam de quibuscūq; animal predicatur de eis de sensibile quod est differentia constitutiua predicatur.

Amplius genus continet differentias potestate. animalis enim hoc est rationale. illud vero irrationale differentie vero non continet genera.

Hic ponit differentiam inter genus et differentiam. Et dicit quod genus continet differentiam in potentia: ut animal in potentia continet rationale et irrationale: sed differentia supplet non continet ipsum genus.

Amplius genera quidem priora sunt his que sub se posite sunt differentijs propter quod quidem simul eas auferunt: non autem simul auferuntur. Sublato enim animali auferuntur rationale et irrationale. differentie vero non auferunt genus. Nam si omnes interimantur. tamen sub-

stantia animata sensibile subintelligi potest: que est animal.

Hic ponit aliam differentiam. Et dicit quod genera forasunt quam differentie: ut animal prius est quam rationale. Et ideo dicit quod si genus interimitur omnes differentie contente sub eo interimuntur: nam destructo animali destruitur rationale et irrationale: sed destructis dicitur non destruitur genus. Et hoc est neque destructis dicitur diuisis ut destructo rationali non destruitur animal. tamen destructo rationali et irrationali animal non remanet nisi secundum intellectum. Nam secundum intellectum destructis substantijs potest adhuc substantia animata intelligi sed non esse.

Amplius genus quidem in eo quod quid est differentia vero in eo quod quale quid est predicatur: quemadmodum dictum est. Amplius genus est unum secundum unamquamque specificationem est hominis genus id quod est animal. Differentie vero plurime ut rationale. mortale. metis: et discipline perceptibile quibus ab alijs differt.

Hic ponit aliam differentiam. Et dicit quod in constitutione spiritus potest esse unum genus et plures differentie: ut in compositione hominis est unum genus: scilicet animal: sed sunt due differentie scilicet mortale et rationale. Intellige tamen quod ista duo scilicet rationale et mortale circumloquuntur unam differentiam propriam hominis nobis ignotam.

Genus quidem cōsimile est materie et forme quidem differentia. Cum autem sint et alia cōmunita et propria generis et dicitur ista sufficiat.

Hic ponit ultimam differentiam. Et dicit quod genus habet se per modum materie: quod sicut materia per indifferentiam habet se ad formam ita genus indeterminate respicit quolibet differentiam: sed differentia habet se per modum forme: quod sicut forma habet determinare ipsam materiam: sic differentia determinat ipsum genus.

Quia dictum est circa principium lectionis: quod rationale continet angelum et deum. Utrum hoc habeat ueritatem queritur? Et videtur quod sic. nam rationale est illud quod est aptum natum uti ratione: sed deus et angelus sunt apta nata uti ratione. ergo patet quod deus et angelus sunt rationales. Et sic patet quod animal continet deum et angelum.

In oppositum Arguitur. Quod illud quod est animal est corpus. Quod si deus et angelus essent animalia essent et corpora. hoc autem est falsum quod deus et angelus sint corpora: ergo per consequens quod non sint animalia: et sic etiam per consequens quod non sint rationales: put rationale est differentia animalis.

Ad hoc dicendum quod secundum Aristotelem nec deus nec angelus continentur sub animali. Quod sic declarat. nam quoniam aliquid diuiditur per duas differentias oppositas. Tunc illud quod continetur sub una impossibile est quod contineatur sub altera: sed substantia diuiditur per corporea et incorporea: ergo illud quod continetur sub isto membro incorporeum non continebitur sub illa differentia corporea: sed deus et angelus continentur sub hac differentia incorporea: et ita cum animal sit corpus non poterunt comprehendere sub animali: nec deus nec angelus debent dici rationales: put rationale est differentia animalis cōtēta sub animali nisi largo modo acciperentur rationale et equiuoce. Per hoc patet solutio ad argumentum cum dicitur: quod rationale est illud quod est aptum natum ratiocinari. dico quod hoc non est uniuoce sed equiuoce uti ratione sicut istis conuenit. Ad cuius euidentiam est notandum: quod alio modo inuelli-

git deus. et alio modo intelligit angelus: et alio modo intelligit homo: sed deus intelligit per essentia suam sine speciebus: et angelus per species immatas. i. creatas a principio: sed homo intelligit per species accretas cum essentialibus partibus. Et auctor quando dicit quod animal continet deum et angelum loquitur secundum opinionem platonis qui metaphorice loquebatur.



Genus autem et species commune quidem habet: quemadmodum dicitur est. de pluribus predicari. Sumatur autem species ut species solum non autem ut genus: si fuerit idem species et genus.

Superius

Comparavit porphyrius genus ad speciem propriam et accidentis. Et sic sunt tres partes principales in presenti lectione. Primo comparat genus ad speciem. Secundo ad proprium. Tertio ad accidentis. 2^o ibi [generis autem et proprii. 3^o ibi [generis vero et accidentis.] Prima in duas. primo comparat genus ad speciem penes convenientiam. secundo penes differentiam. 2^o ibi [Differunt autem.] Prima in tres secundum convenientias. secunda [commune eandem est.] 3^o ibi [Et totum.] Illa pars differunt autem. ubi differentiam ponit inter genus et speciem. dividit in quinque secundum quinque differentias. 2^o ibi [unde priora sunt naturaliter genera.] 3^o ibi [Et genera quidem uniuoce.] 4^o [Amplius quidem.] 5^o [Amplius neque.] Sequitur illa pars [generis autem et proprii.] Et dividitur in duas. Primo comparat genus ad proprium penes convenientiam. 2^o penes differentiam. 2^o ibi [Differunt autem.] Prima in tres secundum convenientias. 2^o ibi [Et equaliter predicat genus.] 3^o ibi [commune autem.] Sequitur illa pars [Differunt autem.] Et dividit in quinque partes. prout ponit quinque differentias inter genus et proprium. 2^o ibi [genus vero.] 3^o [Et proprium.] 4^o [Amplius.] 5^o [Amplius species.] Sequitur illa pars [generis vero et.] In qua comparat genus ad accidentis. Et dividit in duas. uno comparat penes convenientiam. secundo penes differentiam. 2^o ibi [differunt autem genus.] Illa secunda pars dividitur in quatuor secundum quatuor differentias ponit. 2^o ibi [Et genera quidem.] 3^o [Et accidentis.] 4^o [Et genera quidem.] hec est diuisio lectionis. In prima parte ponitalem convenientiam inter genus et speciem. Et dicit quod in hoc conveniunt genus et species: quia ambo de pluribus predicant. illud est eis commune. Unde animal potest esse genus et species: et si sumatur ut est genus bene predicat de pluribus: similiter si sumatur in quantum species predicat et similiter de pluribus.

Commune autem est his et priora esse his de quibus predicantur.

Hic ponit aliam convenientiam. Et dicit quod in hoc conveniunt genus et species: quia utrumque est prius illis de quibus predicatur. Nam animal quod est genus prius est illis speciebus de quibus predicatur. Et similiter homo qui est species prius individuis de quibus predicatur.

Et totum quoddam utrumque esse.

Hic ponit tertiam convenientiam. Et dicit quod genus est totum respectu speciei: et similiter species est totum respectu individui: et in hoc conveniunt genus et species.

Differunt autem. quoniam genus quidem continet speciem: species vero continet: et non continent genus in pluribus enim genus est: quod species. Amplius preiacere oportet: et informata specificis differentiis perficere species.

Hic ponit differentiam inter genus et speciem. Et dicit quod differt genus a specie. Nam genus continet speciem sub se: et species non continet genus: nam genus est in plus quam species et postea ipsum genus est formatum specificis differentiis constituit speciem: ut animal cum rationali constituit hominem.

Unde et priora sunt genera naturaliter. Et si simul interimetia: sed que non simul iterimant. Et species cum sit est: et genus: genus vero cum sit non omnino erit species.

Hic ponit secundam differentiam. Et dicit quod genera naturaliter sunt priora speciebus: nam generibus interemptis simul interimuntur species: et cum sit species: ut homo: necnon erit genus: sed cum sit genus ut animal non sequitur quod propter hoc sit species. Nam bene potest esse animal quod non sit homo.

Et genera quidem uniuoce de speciebus predicantur: species vero de generibus minime.

Hic ponit tertiam differentiam. Et dicit quod genus predicatur uniuoce de specie: ut animal de homine. sed species non predicatur uniuoce de genere. Nam hec non est uniuoca predicatio: animal est homo: quia non est propria.

Amplius genera quidem earum abundant que sub ipsis sunt specierum continentia. species vero a generibus propriis abundant differentiis.

Hic ponit differentiam aliam. Et dicit quod genus abundat a specie: quantum ad continentiam specierum: quia continet multas species: sed ipsa species abundat a genere: quia in suo significato concludit aliquam differentiam quam genus non includit. Nam rationale includitur in significato hominis: et tamen non includitur in significato animalis.

Amplius neque species sit nunquam generalissimum neque genus fiet unquam specialissimum.

Hic ponit ultimam differentiam inter genus et species. Et dicit quod species nunquam fiet genus generalissimum nec genus fiet species specialissima: istud perculibet intueti.

Generis autem et proprii commune quidem est sequi species. nam si homo est. animal est. et si homo est: risibile est.

Hic comparat genus ad proprium. Et dicit quod in hoc conveniunt genus et proprium: quia utrumque illorum sequitur ad speciem: nam sequitur si est homo est animal: pariter sequitur si est homo est risibile.

Et equaliter predicat genus de speciebus. et proprium de his que illo participat individuis. equaliter enim et homo et bos est animal: et cato et cicero sunt risibiles.

Hic ponit secundam convenientiam. Et dicit quod genus et proprium equaliter participantur ab illis de quibus predicatur. Nam animal participatur equaliter ab homine et asino: similiter risibile equaliter participatur a sorte et platone: quia homo non est magis animal quam asinus: similiter sortes non est magis risibilis quam homo. Et sic de alijs.

Commune autem est his et uniuoce predicari: genus de propriis speciebus. et proprium de his quorum est proprium.

Hic ponit tertiam convenientiam. Et dicit quod in hoc conveniunt genus et proprium: quia utrumque illorum predicatur uniuoce: nam animal predicatur uniuoce de sorte et de platone. sicut vult auctor quod proprium. risibile uniuoce predicatur: et de hoc statim videbitur.

Differunt autem genus et proprium quoniam am genus prius est: posterius vero proprium: oportet enim esse prius animal. dehinc dividit

differentijs & proprijs.

Hic ponit differentiam. Et dicit qd differunt genus & proprium: qz genus naturaliter prius est qz proprium animal enim naturaliter prius est qz risibile. qd est proprium.

Et genus quidem de pluribus speciebus predicatur: quarum est genus: proprius vero de vna sola cuius est proprium.

Hic ponit aliam differentiam. Et dicit qd genus predicatur de pluribus speciebus: ut animal de homine & asino: sed proprium solum predicatur de vna specie: ut risibile de homine: nam quicquid est risibile est homo: & e converso: & sic predicatur de contentis sub illa specie.

Et proprium quidem conuersim predicatur de eo cuius est proprium. genus vero de nullo conuersim predicatur: nam nec si animal est: homo est. nec si animal est. risibile est. si vero risibile est. homo est & e converso.

Hic ponit tertiam differentiam. Et dicit qd proprium conuersim predicatur de specie cuius est proprium: ut risibile de homine. Nam quicquid est risibile: est homo: sed genus non predicatur conuersim: nam si homo est: risibile est: & e converso. sed non sequitur: animal est: ergo risibile est.

Amplius proprium omni speciei inest: cuius est proprium: & solum: & semper. Genus vero omni quidem speciei inest: cuius fuerit genus: & semper: non autem solum.

Hic ponit quartam differentiam. Et dicit qd proprium inest omni contento sub specie cui inest: & solum: & vni: & semper: sed genus non inest solum: & vni: speciei: sed pluribus.

Amplius autem species quidem interempte non simul interinunt genera quorum sunt species. Propria autem interempta iterinunt earum quorum sunt propria. & his interemptis: ipsa simul interinuntur.

Hic ponit quintam & ultimam differentiam. Et dicit qd interemptis speciebus diuisim: non interinunt genera: nam destructa vna specie non destruit genus: sed tamen destructa vna specie bene destruit proprium illius speciei.

Generi vero & accidenti commune est: de pluribus: quemadmodum dictum est: predicari siue separabilem siue inseparabilem sit accidens. etenim moueri de pluribus. & nigrum de coruis: & de omnibus ethiopicibus: & aliquibus in animatis predicatur.

Hic comparat genus ad accidentem. Et primo penes conuenientiam. Et dicit qd in hoc conueniunt genus & accidens qd ambo predicatur de pluribus & hoc etiam speciebus. nam moueri qd est accidens separabile de homine & equo predicatur: & nigrum de coruo & ethiope predicatur: de genere satis patet qualiter de pluribus speciebus predicatur.

Differt autem genus ab accidente: quoniam genus ante speciem est. accidentia vero speciebus posteriora sunt: nam etsi inseparabile sumatur accidens: tamen illud cui accidit prius est: qz accidens.

Hic ponit differentias. Et dicit qd genus differt ab accidente. nam prius est genus per naturam: qz accidentia: & accidentia sunt posteriora & nature aduenientia.

Et genera quidem que participant qualiter participant: accidentia vero non equaliter. Intensionem enim: & remissionem suscipit: acciden-

tium participatio. generum vero omnium.

Hic ponit secundam differentiam. Et dicit qd genera participant a speciebus equaliter. Nam equaliter est animal sicut homo: sed accidentia non participant equaliter: sed suscipiunt intensionem & remissionem. i. magis & minus. Unus enim homo est magis albus: qz alius.

Et accidentia quidem in indiuiduis principaliter consistunt. genera vero: & species naturaliter priora sunt indiuiduis substantijs.

Hic ponit tertiam differentiam. Et dicit qd accidentia posteriora sunt per naturam: qz ipsum indiuiduum cum accidentant ipsi indiuiduo: sed genera & species per naturam precedunt omnia indiuidua sub se contenta.

Et genera quidem in eo qd predicantur de his que sub ipsis sunt. accidentia vero in eo qd quale aliquid sit: uel quomodo se habet vni quodque. qualis est enim ethiops: interrogatus dicit niger. & quemadmodum soc. se habet. dicitis quoniam sedet uel ambulat.

Hic ponit ultimam differentiam. Et dicit qd genus predicatur in quid: sed accidens predicatur in quale. & qualis est homo. Respondetur albus: uel quomodo se habet: ut quomodo se habet petrus. Respondetur: sedet scribit dormit: & sic de alijs. Alij exponunt sic. accidens predicatur in quale: quantum ad predicamentum qualitatis: ut qualis est homo? Respondetur albus: uel in quo modo se habet: quantum ad predicamenta aliorum accidentium: ut quantum est magnus uel paruus: & sic de alijs predicamentis.

Queritur Circa quoddam dictum. Utrum ipsum proprium predicatur vni uoce? Et arguitur primo qd sic per auctorem Porphyrium qui hec docet in hac lectione. Item predicari vni uoce est predicari nomine & ratione: sed risibile quod est proprium hominis: predicatur de homine nomine & ratione: ergo risibile predicatur vni uoce.

In oppositum arguitur. p. h. in libro predicamentorum. Nihil eorum que sunt in subiecto predicatur nomine & ratione sed omne proprium est in subiecto: ergo nullum proprium predicatur nomine & ratione: sed predicari vni uoce est predicari nomine & ratione. & nullum proprium predicatur vni uoce. Ad h. dicitur quodammodo: qd proprium predicatur vni uoce: qz predicatur solum vni nomine & vni ratione: nam sic bene dicitur soc. est aptus natus ad ridendum: & p. lo est risibilis. & p. lo est aptus natus ad ridendum. Alij tamen uolunt qd proprium nunquam predicatur vni uoce: sed denominatiue aucte Aristotelem. iam allegata qz nihil eorum que sunt in subiecto predicatur nomine & ratione: sed omne proprium est in subiecto: & nullum proprium predicatur nomine & ratione. Et sic nullum proprium predicatur vni uoce & sic dicitur qd Porphyrius in h. no bene dixit nisi accipitur vni uoce: id est equaliter: nam proprium bene predicatur equaliter: sed non vni uoce proprie accipiendo vni uoce: & sic a diuersis diuersimodum respondetur & ubiqz bene dicitur.



Enus vero quomodo ab alijs quatuor differat dictum est. contingit autem etiam vni quodque aliorum differre ab alijs quatuor: ut cum quicquid quidem sint: vni quodque autem ab alijs quatuor differat: quater quicquid sunt omnes. Et dicitur. Sed non sic se habet sed semper posterioribus enumeratis. & secundis quidem vna differentia superatis. proprie est. Tertius vero duobus. Quartus vero tribus. quintus vero quatuor: hec omnes sunt differentie quatuor: tres dicitur vna. Genus etenim quo



Liber

differat a differentiâ: et a specie et proprio: et acci-
dente dictum est. Quatuor igitur omnes differentie
sunt. Differentia vero quo differat a genere dictum
est: quando quo differret genus ab ea dicebat.
relinquit ergo quo differentia differat a specie:
et proprio et accidente dicere. et sunt tres. Rur-
sus spes quomodo quidem differat a differentia
dictum. quando quo differret a specie differentia
dicebat. Et quo differat spes a genere dictum
est: quando quo differret genus a specie dicebat.
Reliquum est igitur quo differat spes a proprio et
accidente dicere: et due sunt iste differentie. proprium
vero quo differat ab accidente relinquit. nam quo
a specie: et genere: et a differentia differat predi-
ctum est: in illorum ad ipsum differentiis. Quatuor
igitur sumptis generis ad alia differentiis. tribus
vero differentie. duabus specie. Una autem proprii ad
accidens decem erunt omnes: quorum quatuor que erant
generis ad reliqua superius demonstrauimus.

Superius Porphyrius comparauit genus ad
omnia alia predicabilia. hic iterum alia
quatuor predicabilia adinuenit comparare: et diuidit in du-
as. Nam primo epilogat de genere: et ponit numerum
differentiarum. Secundo persequitur ponendo duas aliorum
predicabilia. 2^o ibi [coecigit differentie.] Et diuidit
prima in duo. Primo enim epilogando de genere. ponit
numerum differentiarum in generali. Secundo magis in spe-
ciali. 2^o ibi [sed semper posterioribus.] Hec 2^o in tres. Nam
primo reducit ad breuiorem numerum in speciali. 2^o decla-
rat per exempla. 3^o concludit uel epilogat. 2^o ibi [Sen-
tentiâ differat.] 3^o ibi [Quatuor ergo sumptis.] Sequitur
illa pars [Comune vero.] Et diuiditur in tres. Primo
comparat differentiam ad speciem et proprium et accidens
2^o comparat speciem ad proprium et accidens. 2^o ibi [Spe-
ciei vero et proprii.] Prima diuidit in tres. primo compa-
rat differentiam ad speciem. 2^o ad proprium. 3^o ad accidens.
2^o ibi [Differentia vero et proprii.] 3^o ibi [Dicit vero et acci-
denti.] Prima in duas. primo comparat differentiam ad
speciem: quantum ad convenientiam. 2^o per differentiam. 2^o
ibi [Proprium autem.] Prima in duas secundum duas ueni-
entias [comune vero] et semper aliquid esse. Illa pars [pro-
prium] ubi ponit differentiam. diuidit in quatuor secundum quod po-
nit quatuor differentias inter differentiam et speciem. 2^o ibi
[Amplius.] 3^o ibi [Amplius.] 4^o ibi [Amplius.] Sequit
illa pars [Differentia vero.] Et habet duo. primo compa-
rat differentiam ad proprium penes convenientiam. 2^o pe-
nes differentiam. 2^o ibi [proprium autem.] Sequitur [differ-
tie vero et accidenti] ubi comparat duas ad accidens. primo
ponit convenientiam. 2^o differentiam ibi [Differat autem.] Pri-
ma in duas iuxta duas convenientias. 2^o ibi [comu-
ne vero.] Illa pars differunt. diuidit in tres secundum tres
differentias. 2^o ibi [Et differentie.] 3^o ibi [Et impuritate.]
hec est diuisio lectionis. Ad primam partem sic pro-
cedit: et dicit quod iam est manifestum de genere quo diffe-
rat ab alijs quatuor predicabilibus. Et statim ponit nume-
rum ipsarum differentiarum. Et dicit quod unum quodque pre-
dicabile differat ab alijs quatuor predicabilibus. Et sic
cum quatuor sint predicabilia erunt quater quatuor differ-
entie et quater quatuor sunt sicut in uniuerso. xx. dif-
ferentie. Sed tamen dicit Porphyrius quod ille differentie re-
ducunt ad decem. Et ita decem differentie dimittant: et
posteriores enumerent ita quod semper secunda ad prima
vna differentia superetur: ita quod primum predicabile habe-
at differentias quatuor: et aliud postea tres et aliud du-
as et quartum vnam. Et statim declarat per exempla.
ut genus habet quatuor: quod differat a differentia proprio spe-

cie et accidente. differentia autem non habet nisi tres: quod iam
est dictum quomodo differat omnia a genere: ideo so-
lum habet tres. uerba in textu sunt clara. proprium autem
tamen vnam habet differentiam: nam quo differat a genere
differentia et accidente dictum est. proprium vero quo differat
ab accidente post reliquit. Et sic concludit quod sumptis
acceptis quatuor differentiis ipsius generis et tribus
ipsius differentie: et duabus ipsius specie: et vna ipsi-
us. proprii: et sic quatuor tres due et vna. faciunt. x. et sic. xx.
sunt reducte ad. x. ut patuit.

[Comune ergo dicitur: et speci est equaliter partici-
parit: hinc enim equaliter participat particulares ho-
mines: et rationali differentia. cõe vero est: et semper
adesse his: que eorum participat: soc. enim semper
ad esse rationalis: et semper homo.]

[Hic comparat differentiam ad species. Et primo penes
conuenientiam. Et dicit quod in hoc conueniunt differentia et
spes quod equaliter participatur de quibus predicant. nam
equaliter for. est homo et plato. postea ponit aliam con-
uenientiam. Et dicit quod in hoc conueniunt: quod semper
habent adesse illis a quibus participatur. Nam semper
homo est in particularibus: et rationale etiam semper
inest particularibus hominibus.]

[Proprium autem est differentie quidem in eo quod qua-
le sit predicari. speci vero in eo quod quid est: nam si
homo uelut qualitas accipiatur non simpliciter
erit qualitas: sed secundum id quod generi aduenien-
tes differentie constituerunt eam.]

[Hic ponit differentias inter differentiam et speciem. Et di-
cit quod differentia predicatur in quale: sed spes in quid.
nam rationale predicatur in quale de homine: sed
hec species homo predicat in quid: nam homo non
est sola qualitas: sed quid aggregatum ex genere
pro materia: et differentia pro forma.]

[Amplius differentia quidem: semper in pluribus
speciebus considerat: que admodum quadrupes in
pluribus animalibus: specie differentibus. Species
vero in solis his que sub vna spe sunt indiuiduis.]

[Hic ponit aliam differentiam. Et dicit quod omnia potest
esse in pluribus speciebus. Et hoc est uerum de litte-
ra cõ. nam differentie proprie et conuertibiles ignote
sunt nobis. Nam ille solum de vnica specie predicant
uel predicarent. Et ideo ipse solum exemplificat de
comumibus: ut quadrupes in multis animalibus qua
drupedalibus inuenit: ut equo et asino: sed spes so-
lum in ipsis indiuiduis contentis sub specie inuenit
ut homo in sorte et platone.]

[Amplius differentia quidem prima est ab ea spe-
cie que est secundum ipsam. simul enim ablatum ratio-
nale interimit homines. homo vero interemptus
non aufert rationale: cum sit deus.]

[Hic ponit tertiam differentiam. Et dicit quod preempta
differentia perimitur species: ut si rationale non sit: ho-
mo non erit. tamen preempta specie non perimit differ-
entia. Et hoc est de differentia cõ. unde ipse dicit quod si
non sit homo potest rationale remanere: ut in ange-
lo: quod (sic visus est supra) auctor uult auctoritate pla-
tonis quod angeli sint rationales.]

[Amplius differentia quidem componit cum alia
differentia. rationale enim et mortale compositum
est in substantia hominis. Species vero speci non
componitur: ut gignat aliquam aliam speciem. que-
dam enim equa cuiusdam asino permiscetur ad multi-
generationes. Equa enim simpliciter asino nun-
quam conueniens perficit mulum.]

[Hic ponit quartam differentiam. Et dicit quod due possunt vni

ri ad constituendum vnam speciem: ut rationale et mortale constituunt hominem: sed tamen vna species non vni alteri speciei ad constituendam tertiam speciem. et quia posset aliquis dicere quod imo: quia asinus et equus generant mulum. Certe dicit ipse quod equus particularis et asinus particularis veniunt ad generationem muli: et non equus nec asinus ut sunt species. De hoc quod dicit auctor quod due differentie constituunt vnam speciem: non est intelligendum quod dicitur quod due differentie realiter constituunt vnam speciem: nam differentia est forma et vnius rei tamen est vna forma. Et ideo vnius speciei tamen est vna differentia: sed quia proprie differentie sunt nobis ignote: ideo per duas differentias circulo quimur vnam essentialiter nobis ignotam sicut per rationale et mortale essentialiter differentiam hominis circulo quimur. Et ideo non valet: si quis sic argueret. differentia dicit formam. quare si due differentie faciunt vnam speciem essent due forme in eodem. Verum est ut ego pono quod sunt differentie vni rei: sed per duas differentias vna tamen scribitur.

C Differentia vero et proprium quidem habent equaliter participari ab his: que eorum participant. Equaliter enim rationalia: rationalia sunt. et risibilia risibilia sunt. et semper et omni adesse: commune utriusque est: si enim curteus qui est bipes non substantia perit: sed ad id ad quod natus est semper predicatur: nam et risibile ad id ad quod natus est dicitur semper: sed non in eo quod semper rideat.

C In parte ista comparat differentiam ad ipsum proprium. et dat primo duas convenientias. Prima est quod ea que continentur sub ipsis equaliter continentur. Secunda convenientia quod differentia et proprium semper insunt eis quibus insunt differentie vel propria. Si tu dicis quod si homo amittat vnum pedem non bipes est. Dico quod habet aptitudinem quam differentia dicit.

C Sequitur illa pars.

C Proprium autem et differentie est quod hec quidem de pluribus speciebus dicitur sepe. ut rationale de homine: et de deo. proprium vero de vna sola specie cuius est proprium. Et differentia illis est proprium quorum est differentia. sed non convertitur. Propria vero convertuntur predicantur de his quorum sunt propria quod propter id convertuntur.

C Auctor dat differentias. Et prima est quod differentia de pluribus speciebus predicatur. proprium vero de vna sola specie: cuius est proprium. Secunda differentia est quod differentia sequitur ad ea cuius est differentia. Nam sequitur homo est: ergo rationale est: et non e converso: proprium autem sequitur e converso.

C Tunc sequitur illa pars.

C Differentie vero et accidenti commune quidem est de pluribus dici. commune vero est ad ea que sunt inseparabilia accidentia semper: et omnibus adesse. bipes enim semper adest et nigri similiter omnibus comis. Differentia autem quoniam continetur: et non continetur differentia. continetur enim rationalitas homini et deum. Accidentia vero quodammodo continentur: et continentur. continentur quia in pluribus sunt. continentur eo quod non vni accidentis susceptibilia subiecta sunt: sed plurimorum. Et differentia quidem in resibilis et remissibilis non est. Accidentia vero magis et minus recipiunt. Et permixte quidem sunt contrarie differentie. Mixta vero contraria accidentia sunt. huiusmodi quidem coniones: et proprie etates differentie: et ceterorum sunt. Species vero quod differat a genere: et differentia dictum est in eo quod dicebamus quo genus differat a ceteris et quo differentia differat a ceteris.

C In quacumque comparat differentiam ad ipsum accensum: et dat duas

convenientias. Prima quod ultra predicatur de pluribus. 2^a convenientia est quod tam differentia accidens inseparabile: semper insunt his de quibus predicantur. Et ponit exemplum. postea ponit differentias. **C** Et per differentia continetur sed non continetur: sed accidens continetur et continetur. Accidentia continentur: quia pluribus subiectis insunt ideo continentur et accidentia continentur: quia substantia non vni sed plura accidentia continentur. **C** 2^a differentia est quod differentia nec magis nec minus suscipit: sed accensum suscipit. **C** 3^a est differentie contrarie ut rationale et mortale impermixte sunt: hoc est in eodem nunquam sunt: sed accidentia contraria bene sunt in eodem subiecto: ut albedo et nigredo sunt mixta in eodem. s. in medio colore colorato.

C Deinde sequitur illa pars in qua epilogat auctor huiusmodi. id est decem proprietates ibi habet coniones et proprietates sunt dicitur alioque predicabili. et verba textus facilia sunt. **C** Circa istam lectionem potest queri litteralia. Et primo de secunda differentia differentie et speciei. Dicit auctor quod differentia predicatur de pluribus que species. **C** Contra: ista differentia rationale et mortale convertitur cum hec ergo non est in plus. **C** 2^a differentia dicit essentialiter speciei: quia per se venit ad constitutionem eius. et si tu dicas quod auctor intelligit de differentijs superiorum. Tu etiam dices de speciebus superiorum et adhuc non se habet in plus differentia superiorum que se habeat species subalterna superiorum. **C** Ad istam questionem dicendum est quod auctor intelligit de differentia superiorum ut sensibile in plus se habeat que homo. **C** Argumenta procedunt suis viis: quia primum argumentum procedit de differentia inferiori. **C** Deinde de tertia differentia in qua dicitur quod differentia prior est specie. Videtur quod male dicatur: differentia enim convertitur cum specie. ergo non est prior. Preterea dicit essentialiter speciei: ergo non est prior. **C** Soluitur quod differentia est posterior nam: non tamen tempore. Et sic auctor intelligit. Preterea statim potest dicitur quod due species non generant tertiam speciem: sed bene duo particularia vnum diversum generant: sed hoc videtur esse falsum. Aristoteles enim in libro predicamentorum capitulo de substantia. dicit quod solum dicitur grammaticus et currens: ideo homo dicitur grammaticus: ergo eodem modo: si hic asinus et hec equa generant mulum: est prior: ergo equa et asinus et sic prime species. Item dicit Aristoteles 2^a meta^a quod medicus sanat foris. id est sanat hominem: et sic istam speciem hominis. Preterea quoniam aliqua duo indifferentia sunt: tunc quicquid competit vni competit et alteri: sed hic equus et equus: et hec asina et asina sunt indifferentia: ergo quicquid competit vni competit et alteri: si ergo hic equus et asina generant speciem: ergo equus et asina. **C** Ad istam questionem dicendum est breviter quod due species generant tamen speciem: non primo et per se: sed ex parte: quia generatio primo habet esse circa singularia et ex parte sit circa species: et sic intelligit auctor due species non constituunt speciem tamen primo et per se: sed idividua. Aristoteles dicebat quod equus et asinus non differunt specie et sicut homo pulcher et turpis: et dicebat quod lupus quis silvester esset erat leo: hoc non est verum: quia dicit philosophus quod et ceruus et leones non differunt nisi quia membra differunt: quia forma non ingreditur materiam: nisi sibi disposita vel apta. **C** Tamen cum membra asini et equi differant et ipsa similiter differunt specie. **C** Ad argumenta per quod sit dicendum: quod due species potest generare tertiam ex parte non primo. Deinde dicebat quod differentia et proprium conveniunt: quia eorum inferiora equaliter de ipsis participant. Contra. participare est participare ratione suscipere: sed proprium est accensum: et accensum non habet definitionem: ergo inferiora non potest esse ratione suscipere. **C** Ad hoc dicendum quod per participare intelligit equaliter sub ipsis continere: vel equaliter in ipsis convenire: alia patebunt in expositione.



Speciei vero et proprii esse est quidem de se
lute predicari. nam si homo est risibile
est: et si risibile est: homo. Risibile
vero quoniam secundum id quod natum est
ridere dicitur sepe iam dictum est. Et
liter enim sunt species his que eorum partici-
pant, et propria quorum sunt propria.

Superius comparavit spem ad dicitur: hic co-
parat proprium ad ipsam spem. hec in
duo. In prima comparat spem ad ipsum proprium. In 2^a co-
parat proprium ad accensum ipse. 2^a ibi [Restat g.] Prima in
duo. p facit quod dictum est. 2^a comparat accensum ad ipsam spem.
2^a ibi [spei] vero et accidens. In prima in duo. In 3^a dat du-
as convenientias ipsius spei et proprii. In 2^a 4^{or} dicitur al-
signat. 2^a ibi [differt] autem spes a proprio. [Iste] partes sunt
idivise quis possent dividit: sed inveniuntur p. Tunc sequi-
tur illa pars spei vero et in qua comparat spem ad ipsum
accensum et habet duo. In prima dat convenientiam unam et ex-
cusat se de aliis. In secunda ponit quatuor dicitur. 2^a ibi [p-
pria] vero utriusque. [Prima] idivisa: sed secunda posset divi-
di in quatuor: sed p. sed sequitur illa pars [Restat] ergo in
qua comparat accensum ad ipsum proprium. Et habet duo. In 3^a
ma dat intentionem suam. In secunda persequitur. 2^a ibi [coe] au-
tem proprii. [Prima] idivisa: sed secunda dividit in duo.
In prima dat duas convenientias. In secunda duas dif-
ferentias. 2^a ibi [differt] autem. [Et] hec in duo. In prima
facit hoc. In secunda excusat se. 2^a ibi [sunt] quidem
alio. Hec est divisio lectionis. [Primo] igitur auctor co-
parat spem ad ipsum proprium. Et dicit quod in hoc veni-
unt: quod utriusque predicat de alio convenienter. Sed secunda
convenientia est quod ea de quibus spes et proprium predicantur
equaliter sub ipsis continentur. Tunc sequitur illa pars.
[Differt] autem proprium a proprio. quoniam species quidem et
alio genus esse potest. proprium vero aliarum specierum esse
ipote est. Et spes quidem ante subsistit quam proprium
proprium vero post fit in specie. Oportet enim hoc
esse ut risibile sit. Amplius spes quidem semper
actu adest subiecto. proprium vero aliquando actu. semper
autem preterea. homo enim semper actu est socrates: non
vero semper ridet. quibus natura semper sit risibile.
Amplius quorum termini sunt differentes: et ipsa
sunt dicitur. est autem spei esse semper sub genere. et de
pluribus differentibus numero in eo quod quod sit
predicari et cetera huiusmodi. proprii vero est soli
et semper: et omni adeste.

[In] qua dat duas dicitur: est prima dicitur: quod spes potest esse
genus aliorum: sed proprium unum spei non potest esse proprium alte-
rius. Et nota quod intelligitur de specie simplicissima. [2^a
dicitur] est quod spes precedit proprium per nomen: et proprium sequitur
[3^a dicitur] est quod spes semper est in subiecto actu: ut for-
tes semper est homo: sed proprium non actu. Et non quod proprium
actu non semper inest subiecto. Sicut iste actus risibilitas
non semper inest homini: quod homo non semper ridet: homo tamen semper
est risibilis. i. aptus natura ad ridendum. [4^a dicitur] est
quorum termini. i. diffinitiones sunt differentes ipsa sunt
dicitur: sed diffinitiones proprii et spei sunt differentes. ergo ip-
sa sunt differentia: et auctor ponit diffinitiones in littera
[Tunc] sequitur illa pars.

[Spei] vero et accensum esse quidem est de pluribus pre-
dicari. Rare vero alie sunt coitates. propterea quoniam
plurimum a se distant accidens: et id cui accidit.

[In] qua comparat accensum ad ipsam spem. Et dat unam
convenientiam. i. predicari de pluribus. postea excusat se di-
cens: quod non sunt alie convenientie: quod maxime differt et talia
sunt opposita: et non conveniunt. [Postea] ponit dicitur.

[Propria] vero utriusque sunt spei in eo quod quid est

predicari de his quorum est species. accidens vero
in eo quod quale quiddam est: vel quod se habet. Et pro-
prium est unumquodque substantiarum: una quidem spe-
cie participari: pluribus autem accensibus et separa-
bilibus: et inseparabilibus. Et species quidem ante
subintelligi potest quam accensum: vel si sint insepa-
bilis: oportet enim ante subiectum esse ut illi aliquid ac-
cidat. accensum vero posterioris generis sunt et ad-
ventitie nature. Et species quidem participatio est
equaliter. accidens vero vel si sit inseparabile non
equaliter. ethiops enim ab alio ethiope habet colo-
rem vel intensum vel remissum: secundum nigredinem
Restat ergo de proprio: et accidens dicitur. quo enim
a specie proprio: et a differentia differat: et a
genere dictum est.

[Prima] est quod spes predicat in quod accensum in quod: vel quo
modo se habet. Secunda dicitur est quod unum individuum subie-
sub diversis non potest contineri speciebus: sed individuum
plura potest habere accensum: ut for. potest esse grammaticus
musicus et simus. Tertia dicitur est accensum inseparabile: ut
nigredo corvo: quod essentia eius potest intelligi non nigra
[Tunc] sequitur illa pars.

[Comune] autem proprii: et inseparabilis accidens est:
quod preter ea nunquam consistat illa in quibus conside-
rantur. quemadmodum enim preter risibile non
subsistit homo: ita nec ethiops subsistit propter nigre-
dinem. et quemadmodum omni et semper adest
proprium: sic et inseparabile accidens.

[In] qua comparat proprium ad ipsam accensum. Et ponit in-
tentionem suam. secundo duas convenientias: quorum prima est quod
proprium est inseparabile accensum et nunquam potest esse sine subie-
lecto: hoc est illa quorum propria sunt inseparabilia acci-
dentia: nunquam potest esse sine ipsis. Secunda convenientia est
quod proprium est inseparabile accensum: cum contenta sub ipsis
conveniunt. [Tunc] sequitur illa pars.

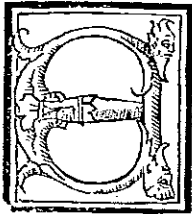
[Differt] autem quoniam proprium unum soli spei adest: quem-
admodum risibile homini. Inseparabile vero acci-
dens ut nigrum: non soli ethiopi sed etiam corvo
adest et carboni: et ebano: et quibusdam aliis. Qua-
re proprium conversim predicatur de eo cuius est pro-
prium et equaliter. inseparabile vero accidens non
conversim predicatur. Et proprio equaliter quidem
est participatio. Accidentia vero hec quidem ma-
gis. illa vero minus.

[In] qua dat duas dicitur. Et est prima quod proprium sem-
per inest unum soli spei cuius est proprium: sed accensum insepa-
bile pluribus inesse potest. Et ex hoc concludit quod pro-
prium conversim predicat de eo cuius est proprium: sed acci-
dens inseparabile non cum in pluribus sit speciebus: et sic cum
nulla potest contineri. Secunda dicitur est: quod omnia contenta sub
proprio equaliter participant ipsam proprium: sed contenta
sub accidens participant ipsam proprium magis et minus: quod
unus homo est magis niger quam alius. [Tunc] sequitur
illa pars ultima huius libri.

[Sunt] quidem et alie coitates: et proprietates
eorum que dicta sunt: sed sufficiunt quidem hic ad
discretionem eorum communitatis que dicta sunt tra-
ditionem.

[In] qua auctor excusat se dicens: quod alie proprietates
seu coitates possent inveniri: sed ista sufficiat. Et in h
terminat finem lectionis: et per omnes totum philosophum.

Incipit Liber Medicamentorum.



Quiuoca dicunt quoz solum nomen comune: fm vo nome ro substantie diuersa. ut aial. homo. z qd pingitur. Ihorum enim solu nomen coe. fm vo nome: substantie ratio diuersa est. Si enim quis assignet qd sit utruqz eorum quo sint ani...



Ste Liber diuidit in tres ptes. in anpredicameta: pdicamenta: z postpdicameta. Scda ibi [Quoties aute opponi. 3a ibi [Eoz que st nulla coplexione dicit singulu. 4a ibi [Prta diuidit in 3. Nam in pdicamētis sunt tria: modus pdicadū: suba z ordo: z fm hoc hēt tres ptes. Naz p ponit triplice modū pdicadū. 2o ponit duas diuisiones que ualet ad cognitionē pdicamētoz qtu ad diuisionē. 3o ponit tres regulas que ualet ad cognitionē pntoz quātū ad ordinē. 2o ibi [Eoz que dicunt. 3o ibi [Qn alte rū de altero predicat. 4a ibi [Prta diuidit in tres sz tres modos pndi. 2o ibi [Uniuoca. 3o ibi [denoiatiua. 4a ibi [Eoz vo que. hēt duas ptes. Na p ponit ynā diuisionē que ualet ad cognitionē pntoz quātū ad pditionē. 2o ponit aliā que ualet quātū ad subam. 2o ibi [Eoz vo que sunt. z hec 2o pot diuidi in qtu. or fm q qtuor mēbra declarat. Sequitur illa ps [Qn alterū. z hēt duas fm q ponit duas regulas. pma quātū ad ordinē eoz que sūt in eodē pnto. 2o qtu ad ordinē eoz que sunt in diuersis. 2o ibi [Diuerforū generā. z hec est diuisio lectionis. Dubitarē forte aliqs: qz videt q solu yniuocū diffiniat: sed equocū nō est yniuocū. q nō diffinit. Dicit q lz equocū per respectū ad sua significata sit equocū: tū hoc nomen equocū ad oia equoca est yniuocū. Na fm ynā rōnē predicat de ipsa. Notadū q hic diffinit equocū equocū: z nō equocū equocatū. Dicit q q equoca dicunt supple aliquoz. glosa. f. equocatoz: qru equocatoz nomē est coe: z fm illud rō. i. diffō uel de scriptio est diuersa: ut aīal respectu ueri z picti solum hoc nomē aīal est coe: sed rō ipoz quo sunt aīalia. i. in qtu sunt aīalia est diuersa. Na aīalis uerū rō est substantia aīata sensibills: sed aīalis picti rō est similitudo sube aīate. Dubitarē forte aliqs: qre pū de determinat de equocis qz yniuocis. Dicit qz pū sunt ex tūpāda vitia anteqz iserant vtutes: sz qz equoca nō cadūt in pnto: iō sunt ut vitia: z yniuoca sunt ut vtutes: ideo zc. Sed videt q male diffiniat equoca i plurali nūo. Na deberet ea in singulari diffinire. Ad hoc dī q iō diffiniunt in plurali ad denotādū q equocū debet hēre plura equocata. i. significata. Itē videt q male dicat quoz solu nomē coe est. Na videtur inuē q solu in noib9 sit equocatio. Dicēdū q no mē accipit pro uoce sine signo sicut in li9 piermenias dī. q vbz fm se dicta sunt noia. i. signa. sūt rō caput pro diffōne uel descriptione sube. i. essentie. Postea diffinit auctor yniuoca cum dicit. Uniuoca vo dicunt quorum nomen coe est: z fm nomē eadem substantie rō. ut aīal z homo: atqz bos. communi enīz noie utraqz aīalia nuncupant. z est substantie rō eadem. Si quis enim assignet utriusqz rōnē quid utruqz sit: quo sint aīalia eandē assignabit rōnē. Et patet qd dicat. Et si querat qre in plurali nūo...

Liber dicitur...

Dubitatio...

Solutio...

Dubio Solutio...

Obiectio Solutio...

a. l. horuz nūo qz. a. l. nūcupatur.

diffinit yniuoca: Pot dicit q ppter hoc ut pntineat f monē suū. i. qz yniuocū cōtinet plura supposita. Postea diffinit denominatiua ibi.

Denominatiua vo dicunt quecuqz ab aliquo solo differentia casu: fm nomen hnt appellatiōne: ut a grāmatica grammaticus: z a fortitudine fortis.

Dices q denoiatiua dicunt quecuqz hnt appellatiōnem ab aliquo fm nomē: ut iustus a iustitia: z sunt differentia ab illo solo casu. i. sola cadētia que est a pte modi significadū. nam albedo differt per modum significadū qd: albus aut per modū significadū qlis: z nō opz q denoiatiua semp differat in fine. Na cū dicit: ista mulier est grāmatica: ista est pdicatio denoiatiua z nō differt in fine ab hoc abstracto qd ē grāmatica: z sic hēmus triplicē modū pdicadū quorum sufficiētia sic habet. Ista pdicamēta pnt cōparari ad aliqd supius cuiusmodi est ens qd predicatur de ipsis equoce: uel pnt cōparari ad sua inferiora: z sic de illis predicant yniuoce. Uel pnt vnū ad alterū cōparari: z sic est predicatio denoiatiua: dicēdo homo est albus.

Sufficiētia pdicatorum.

Eorum vo que dicunt. alla quidē fm coplexione dicunt. alla vo sine coplexione. Et ea que fm coplexione dicunt sunt. ut hō currit homo vincit. Ea vo que sine coplexione dicuntur sunt. ut homo. bos. vincit. currit.

Ponit talē diuisionē q eoz que dicunt: quedaz dicunt sine coplexione: ut homo per se z currit per se. quedā cum coplexione ut hec oīo hō currit. z ualet ista diuisio quātū ad diuisionē: qz solū illa que incoplexa sunt cadunt in predicamento.

Eoz que sunt alia de subiecto quodā dicuntur. in subiecto vo nullo sunt: ut hō de subiecto quidēz dicitur aliquo hōie. In subiecto vo nullo est. Alia aut in subiecto qdē subit: de subiecto aut nullo dicunt. In subiecto aut esse dico. qd cum sit in aliquo: nō est sicut quedā pte z impossibile est esse sine eo in quo est. ut quedā grāmatica in subiecto quidē est in aīa. de subiecto vo nullo dicit. z qdādam album in subiecto est corpore: oīs enīz coloz in corpore est. de subiecto aut nullo dicit.

Hic ponit aliā diuisionē que ualet ad cognitionem predicamētoz quātū ad subam. Et dicit q eoz que sunt quedā dicitur de subiecto: in subiecto tū nō sunt ut genera z spēs de predicamēto sube. Alia sunt que sunt in subiecto z nō dicitur de subiecto ut particularia accidētis: ut hec albedo. Et dicit auctor q esse in subiecto est qd est sic in alio q nō est pars eēntialis eius z impossibile est eē sine eo in quo est: qz accidētia pmi pnt: pmutari aut nunqz: ut dictum est ex sentētia Augustini. Sed videtur q forma sbstāntialis sit in subiecto: nam est in mā z non est pars eēntialis eius: neqz pōt esse sine ea ad mīnus forma nālis. z sic videt q forma subalis sit in sbiecto. Dicēdū q forma subalis nō est in subiecto: nam eē in subiecto est esse in aliquo ente actu formaliter z substāntialiter. sed mā qn forma aduenit non hēt eē actu: sed porētia solū: qre nō ualet. Dubitarē forte aliqs: Utrū accūs possit eē sine subiecto? Et videt q sic. Naz si aliqs tenuerit pomū in manu ibi erit odor sine pomo: z sic accidēs est pter subiectū. Dicēdū q nunqz accidēs est pter subiectū: vñ intelligēdū q manus est corpus porosum z in poris ipsius man9 relinquit quedā fumalis euaporatio que est corpus

Obiectio

Risio.

Dubium

Solutio.

subtilissimū: z in illa euaporatiōe sumali est ille odor tanq̄ in subiecto. Postea ponit 3^m mēbrum ibi. **C**Alia vō z de subiecto dicunt z in subiecto sūt ut sciētia in subiecto quidē est in animarū de subiecto vō dicit: ut de grāmatica.

Et dicit q̄ aliq̄ dicunt de subiecto z sunt in subiecto ut sunt genera z spēs de predicamētis accētū: ut sciētia dicitur de grāmatica z etiā de logica: z est i aia tanq̄ in subiecto. Postea ponit quartū mēbrum ibi.

CAlia vō neqz in subiecto sūt. neqz de subiecto dicunt. ut aliquis hōmī aliquis equus. Nihil enīz taliū neqz in subiecto est: neqz de subiecto dicit. Simplr aut que sunt idiuīduā: z numero singulari: de nullo subiecto dicunt. in subiecto aut nihil phibet aliq̄ esse. Qued am enīz grāmatica in subiecto est. de subiecto autē nullo dicitur.

Et dicit q̄ alia vō nō dicuntur de subiecto nec sunt in subiecto: ut indiuidua sube: vñ pcludit breuiter q̄ nulla indiuidua dicitur de subiecto: tñ aliq̄ bñ sunt in subiecto ut indiuidua accidentium zc.

Quādo alterū de altero pdicat: ut de subiecto: quecūqz de eo: qd̄ predicatur: dicunt: oia etiā de subiecto dicunt: ut homo de quodā hōie predicatur: aīal vō de homine: ergo z de quodā homine aīal predicabit: quidam enīz homo: z homo est z animal.

Hic ponit vnā regulā q̄ qñ aliq̄ pdicat de aliq̄ ut de subiecto: qd̄ pdicat de predicato ut de subiecto etiā predicabit de subiecto: ut hō pdicat de sorte ut de subiecto: z aīal de hōie: ideo predicabit de sorte. Et dicit bñ ut de subiecto. Naz si dicitur sorte est hō z hō est spēs: ergo sorte est spēs. nō sequitur: q̄ spēs nō predicatur de hōie ut de subiecto.

Diuersorū generū z nō subalternatim positorum: diuerse sunt spēs z differentie: ut aīalis z sciētie. Aīalis enim differentie sunt: ut gressibile z uolatile: z bipes. Sciētie vō nulla earum est neqz enim sciētia differt a sciētia in eo q̄ bipes est. Subalternorū vō generū: nihil phibet eadē em ee dīas. Suplora enim de inferiorib⁹ generib⁹ pdicant: q̄re quecūqz pdicati differentie fuerint eadē erūt etiā subiecti.

Modo ponit aliā regulā que ualet quātū ad ordīnem eorū que sunt in diuersis predicamētis. Et dicit q̄ diuersorū generū z nō subalternatim positorum sunt diuerse spēs z differentie. Et uocant genera subalternatim posita qñ vnum sub altero continetur: ut ambo sub tertio ut aīal z sciētia cū sint diuersa genera z nō subalternatim posita hñt diuersas species z differentias. Naz spēs aīalis sunt hō z asinus. differentie gressibile uolatile z aq̄ile. Spēs aut scie sunt grāmatica: logica: differentie vō nāle: mortale: z fermocīnale. Et dicit nō subalternatim positorū: q̄ si sint subalternatim posita bñ hñt differentias eadē. Nā quecūqz sunt dīe supiorū: sunt etiā dīe inferiorū zc.

Queritur Utrū de pdicamētis sit scia: Et arguit q̄ nō. nam de nō ente nō est sciētia. qz dicit Aristoteles pmo posteriorū. q̄ falsum nō scit qz nō est: sed pdicamēta nō sunt ad minus pdicamēta accētū: ut patet 7^m meta⁹. ubi dicit q̄ accidentia nō sunt entia sed sunt entis: ergo de ipsis pdicamētis nō est scia. **S**cdo sic. oīs sciētia habetur per causas: ut hētūr p̄ physicoz z p̄ posteroz. sed pdicamēta nō hñt causas cum sint prima p̄ncipia. ergo de pdicamētis non erit sciētia.

Que sūt gnā subalternatim posita.

Oppositum patet per p̄m qui nobis illā sciam tradidit: quare patet q̄ de pdicamētis erit sciētia: z hoc patet per rationes. Nam de omni eo est sciētia circa qd̄ ptingit recte agere z errare: sed circa pdicamēta cōtingit recte agere z errare. ergo de pdicamētis est sciētia: z hoc est uerum. **N**otādū q̄ pdicamētum duplr dicit. Uno mō coordinatiō ipsoz pdicabiliū. Alio mō solū generalissimū dicit pdicamētū: z sic dicit pdicamentum ens per se z in plurib⁹ diffusum: pdicamētum sue diffusionis oīz eoz que sunt eiusdē generis uniuersaliter collectiū. **N**otādū q̄ de pdicamentis determinat logicus z metaphysicus: sed diuersimode. Nam metaphysicus determinat de ipsis ut sunt entia: sed logicus put cadūt sub actu rōnis: nā ut dicit Cōmētator logica tota est de secundis intētionibus adiunctis primis. Et dicunt prime intētiones ut hō uel asinus. secūde intētiones aut dicitur ut iste intētiones genus z spēs differentia z sic de alijs. **A**d argumēta. Ad primū qñ tu dicis q̄ oīs sciētia est de ente. Cōcedo. Et cum dicis q̄ pdicamēta accidentū nō sunt entia. Debemus notare q̄ eadē sunt p̄ncipia accidentū z sube. s. mā z forma. Et p̄m ista p̄ncipia remota accidentia sunt entia. Sed ulterius addūt accētū alia p̄ncipia formalia per que distinguunt: ut quantitas addit rōnem mēsure: qualitas rōnē informātis. Et ppter hoc dictū est q̄ nō sunt entia sed sunt entis qz p̄m hoc quantitas nō habet rōnem mēsure nisi rōne sube quā mēsurat. **A**d scdm cū dicis q̄ oīs sciētia est per causas. Dico q̄ duplex est sciētia. s. cōclusiōnum z p̄ncipioz. Scia p̄clusiōnum est per cas. z ista est demonstratiua. Sed p̄ncipioz non est per causas sed habet per terminos: vñ p̄ncipia cognoscimus in quātū terminos cognoscimus: z etiā cognoscim⁹ p̄ncipia via sensus z experimētū: ut patet de hac herba reubarbaru. primo vidit aliqz q̄ curauit cholera z postea via sensus habet cognitio q̄ oē reubarbaru purgat cholera. nā cholera est humor calidus z sicc⁹ z reubarbaru est herba frigida z humida: z cōtraria cōtrarijs curant. Cñ in fine secūdi posteriorū dicit p̄m. q̄ ex multis sensibus fit vnū experimētū: exp̄mēto multoties facto fit vnū vniūle: qd̄ est vnum in multis z vnum preter multa.

Quorū que p̄m nullā cōplexionē dicunt: singulū aut substātiā significat: aut quātitatē: aut q̄litatē: aut ad aliqd̄: aut ubi: aut quādo: aut sitū eē aut haberent facere: aut pati. Est autem substātia quidē ut figurāliter dicatur ut hō: aut equus. Quātitas: ut bicubitū: tricubitū. Qualitas: ut albū. Ad aliqd̄: ut duplum: dimidium maius. Ubi vō: in foro. Quādo aut: ut heranno supiori. Situm vō eē: ut sedet iacet. Habere aut ut calciatū eē: armatū esse. Agere vō: ut secare: urere. Pati: ut secari: ureri.

Superius Auctor dixit de an pdicamētis hic determinat de pdicamētis z duo facit. Nam primo determinat de pdicamentis in generali. Secūdo in speciali. Secūda ibi [Substātia aut.] Prima iterū diuiditur in duas. Nam primo ponit vnā diuisionē habētēm decē mēbra. 2^o p̄bat quodā suppositū. Secūda ibi [Singula ergo.] Prima ponit hec duo. Nam primo ponit diuisionē. 2^o declarat. 2^o ibi [Est aut substātia.] Sequitur illa p̄ [singula.] z hēt duas p̄m duas regulas. 2^o ibi [Uidetur aut omnis.] Sequitur illa pars [Substātia.] **E**t ad

Predi mētū i saria di

Enōa si p̄ncipū subditū z accētū

Duple sciētie

Quōd cipiā i sensus gnōca

primā ptem ponit diuisiones. z dicit q̄ eoz que fm nullā coplexionē dicuntur singulum aut significat substantiam: aut qualitates: z sic de alijs predicamentis. Et declarat dices q̄ substantia est ut sit figuratiter: exemplariter homo z equus. quātitas ut bicubitus. z declarat in oibus quod dicit.

Singula igit eoz que dicta sunt ipsa quidez fm se in nulla affirmatione dicuntur uel negatione. hoz aut ad se iuicē coplexione affirmatio uel negatio fit.

Hic pbat quoddā suppositū. s. q̄ quodlibet predicamentoz sit incoplexū: qz hoc supponebat in diuisione. Et pbat per talem rōnē. Illud ex cuius coplexione cum alio fit affirmatio uel negatio est incoplexum z nō est affirmatio uel negatio: sed ex coplexione cuiuslibet supradicti cum alia sit affirmatio uel negatio: ergo quodlibet supradictoz est incoplexum.

Postea cum dicit. **U**idet aut oīs affirmatio: uera uel falsa esse. Eoz vō que fm nullā coplexionē dicuntur: nullū neqz uerū neqz falsū est: ut hō: albu: currit

Probat per aliam rōnē que talis est. Oīs affirmatio est uera uel falsa. sed nullū supradictoz de se significat uerū uel falsū: ergo nullum supradictoz est affirmatio uel negatio. z si sic est: patet q̄ quodlibet supradictoz est incoplexū. Uel pōt dici q̄ hic pbat minorē pntis rōnis sed est semp eadem sentētia.



Substantia aut est: que pprie: principaliter: z maxime dicitur. que neqz de subiecto aliquo dicitur: neqz in subiecto est: ut alius hō: uel alius equus. Scōde aut substantie dicuntur spēs: in quibus he

(que principaliter dicuntur substantie) insunt: z he qdem z harū specierū generant alius homo in specie quidē est in hōie: genus vō spēs: animal est. Scōde ergo substantie dicuntur ut est homo: atqz animal.

Hec pars diuidit in duas. Primo enī determinat de predicamento sube. 2.º de predicamento accñtium. 2.º ibi [quātitas]. Prima diuidit in duo. Nam primo determinat de substantia quātum ad substantia lia. Scōdo quātum ad accidētia. 2.º ibi [Cōmune est aut omni]. Prima diuidit in duo. Nam innuēdo substantie diuisione diffinit primam substantiam z secūdā. Scōdo declarat. 2.º ibi [manifestū est autem]. Prima diuidit in duo. In prima diffinit substantiam primam. scōdo secūdā. 2.º ibi [secūde autem]. Illa pars [manifestū]. Iouas habet partes. Nam primo declarat diffinitionē prime substantie. Scōdo comparat duas substantias inter se. scōda ibi [secūdarum vō substantiarum]. Prima diuidit in duas. s. in principalē z correlatiā. 2.º ibi [Non existētibus]. Prima in duo. Nam primo pbat sine determinatione per sillogisimū. Scōdo per inductionē. 2.º ibi [hoc aut manifestū]. Sequitur illa pars [secūdarum vō]. z habet duas partes. Nam primo cōparat secūdas substantias inter se. Scōdo comparat secūdas substantias ad accidētia. Scōda ibi [merito aut]. Prima in duo. Nam pmo comparat secūdas substantias que sunt spēs ad genera. scōdo duas substantias que sunt species inter se. 2.º ibi. [Ipsarū vō specierū]. Prima diuidit in duo fz q̄ ponit duas rōnes ibi [Amplius prime substantie]. Sequitur illa pars [Merito]. z habet duas fm duas rationes quas ponit. 2.º ibi [Amplius]. Hec est diuisio lecti onis. **I**ncipiamus igit a primā z dicam q̄ auctor innuēdo diuisione substantie diffinit primā substantiā

dices q̄ prima substantia est que pprie z principaliter z maxime dicitur subistere: z que neqz de subiecto dicitur z neqz in subiecto est. **N**otandum q̄ pprie z principaliter z maxime subistere nō est de diuisione prime substantie: sed hec est diffinitio que neqz de subiecto dicitur neqz in subiecto est zc. Diffinitio substantie pmo nō est subistere: sed nō esse in subiecto: neqz dicit de eo: z per hoc qd dicit pprie z principaliter z maxime circūloquimur primā substantiam. Et dicit pprie ad differētiā accidētium. Et principaliter ad differētiā secūdarum substantiarum sunt species. Et dicit maxime ad differētiā scōdarū substantiarū que sunt genera. Et dicit ulterius q̄ scōde substantie sunt spēs in quibus spēs sunt prime substantie. s. indiuidua tanqz inferius in suo superiori. Et hec sunt scōde substantie z genera harum specierum.

Manifestū est aut: ex his que dicta sunt: qm eoz que de subiecto dicuntur: necesse est: z nomē z rōnem de subiecto predicari: ut hō de subiecto aliquo hōie predicat. predicat etiā z nomē hōiem enī de quodā hōie pdicabilis: z ratio quoqz hōis de aliquo hōie pdicabilis. Quidam enī homo: z hō est: z alia rōnale mortale. q̄ re z nomē: z ratio de subiecto predicabilis. Eorum vō que in subiecto sunt: in plurimis qdē neqz nomen de subiecto neqz rō predicabilis. In aliquibus aut nomē qdem nihil phibet predicari aliquādo de subiecto. rōnem vō impossibile est ut albu cum in subiecto sit corpe: predicabitur de subiecto. dicit enim corpus album. Ratio vō albi nunqz predicabilis de corpore. Alia vō oīa aut de subiectis dicuntur primis substantiis: aut in subiectis eis sunt.

Sic declarat diffinitionē prime substantie. s. q̄ pma substantia non dicitur de subiecto neqz fit in subiecto. Et innēdit talem rōnem. Illud de quo oīa alia dicuntur z in quo oīa alia sunt: neqz dicitur de subiecto neqz est in subiecto. sed prima substantia est huiusmodi: qz omnia dicuntur de illa uel sunt in illa: ergo prima substantia est que neqz de subiecto dicitur: neqz in subiecto est. **I**n hac rōne sic pcedit: qz minorē declarat i littera. s. q̄ omnia dicantur de primis substantiis: uel sunt in primis substantiis. **E**t primo dicit q̄ omnia que dicuntur de subiecto z non sunt in subiecto: oīa talia pdicantur de subiecto noie z ratione. s. de prima substantia: sed eorum que sunt in subiecto. s. accidētium quedam neqz pdicantur de subiecto neqz fm nomen neqz fm rōnem: ut abstracta. s. albedo: sed quedā bñ pdicantur fm nomē de subiecto ut cōcreta: ut hō est albus sed non fm rōnē. z resumit minorē declaratā: qz oīa alia aut dicuntur de pms substantiis: aut sunt in pms. q̄re sequit̄ conclusio q̄ prima substantia est que neqz de subiecto dicitur: neqz in subiecto est. **S**z videt q̄ male dicitur: q̄ quedā accidētium pdicantur fm nomen z nō fm diffōnem. Nā de quocūqz pdicatur diffinitus de eodē pdicatur z diffinitio: ergo si albu pdicatur de hōie: ergo z rō albi pdicabilis de hōie. **D**icēdū q̄ sic albu pdicatur de hōie: ita z diffinitio albi pdicatur. s. de hōie. s. coloratū disgregatione visus. Sed auctor intelligit per pdicationē fm rōnē pdicationē vniuoquam: z accñtia talia nō pdicantur vniuoce sed denotatiue. **H**oc aut manifestum est ex his que per singula pponuntur animal de hōie predicatur: ergo z de aliquo homine atal predicabilis. nam si de nullo aliquoz hominum nec oīno de homine predicaretur. Rursus color in corpore est. ergo z

Descriptio
dicitur ibi.

Subiecto

Solutio.

Liber

In aliquo corpore. Nam si nō in aliquo singulorum esset nec oīno in corpore. Quare oīa alia aut de subiectis dicunt primis substantijs aut in subiectis eis sunt.

Chic pbat per inductionē q oīa alia aut dicunt de primis substantijs: aut sunt in primis substantijs. Et dicit q manifestū est inducēdo in oībus ut aīal p̄dicat de hoīe: nā si nō in aliquo: ergo in nullo. z hoc non pōt stare cum primo: qre p̄ma p̄ntia erat bona: qre p̄cludit q oīa aut dicunt de primis substantijs: aut sunt in primis: ut pbatū est per inductionem.

CNon existētibus ergo substantijs primis impossibile est aliqd alioy esse. Omnia enim alia: aut predicant de eis: aut in substantijs eis sūt. Quare nō existētibus primis substantijs impossibile est aliorum aliqd esse.

CDicitū est q oīa aut dicunt de primis substantijs: aut sunt in primis substantijs: ex hoc p̄cludit correlariū q destructis primis substantijs impossibile est aliqd aliorum remanere. sc̄cūtū uel secundarū substantiarum.

CSecundarū vō substantiarū magis substantia est spēs q̄ genus. p̄pingo: enim est p̄me substantie. Si enim q̄ assignet primā substantiā qd est. evidētius z p̄ueniētī assignabit spēm assignās q̄ genus: ut quēdā hoīem assignādo manifestus assignabit hoīem q̄ aīal. Illud entz magis p̄p̄tū alicuius est hoīs: hoc aut coīus: z cū aliq̄ arbore assignauerit manifestū assignabit cum arborem assignaueris: q̄ plantam.

CHic cōparat duas subas que sunt spēs ad secundas subas que sunt genera. Et intēdit talē rōnē: illa dicit magis substantia que est p̄pingo: prime sube: sed secūda substantia que est spēs est p̄pingo: prime substantie q̄ genus: z hoc pbat. Nam si querat quid est sortes: p̄ueniētius dicit q hō est q̄ aīal. Sīlī si querat qd est pomū: p̄ueniētius r̄idet q sit arbor q̄ plāta. pbatū est ergo q p̄pingo: est prime sube species q̄ genus: sequitur ergo q magis est suba q̄ genus.

CAmplius prime substantie: ideo maxime dicitur substantie: eo q oīb⁹ alijs subiecte sunt: z oīa alia aut de his p̄dicant: aut in eis sūt. Sicut autē prime substantie ad oīa alia se h̄nt: sic z spēs ad genus se h̄nt: subiectī enim spēs generi. Genera nāq̄ de spēsbus p̄dicant: spēs aut cum generibus non conuertunt. Quare z ex his species genere magis: substantia est.

CHic pbat per aliā rōnem q magis sit suba spēs q̄ genus. z intēdit talē rōnem. Sicut se h̄nt prime sube ad oīa alia: sic se habet spēs ad genus: sed p̄me substantie dicunt eo q subsistūt oībus alijs: ergo cuz species pluribus subsistat q̄ genus: magis erit substantia q̄ genus. Et declarat q pluribus subiect. nā spēs subsistat generi z nō eōuerlo. Primo ponit minorem secūdo maiorē cum dicit: [Sicut enim principales.]

CIpsarū vō specierū: quecūq̄ nō sunt genera: nihil magis alterum altero substantia est. Nihil enim familiaris assignabis de aliquo hoīe: assignādo hoīem: q̄ de aliquo equo: equū. Sīlī aut z in primis substantijs nihil magis alteruz altero substantia est. Nihil enim aliq̄ hō magis substantia est: q̄ aliquis bos.

CHic cōparat secundas substantias que sunt spēs iter se: z dicit q de numero secundarū substantiarū que sunt spēs vna nō est magis substantia q̄ alia: ut homo q̄ bos. Et postea incidētaliter dicit q sīlīter de primis subijs vna nō est magis suba q̄ alia: ut sor. q̄ plato.

CMerito aut post primas substantias sola aliorū spēs: z genera secūde substantie dicunt: sola enim hec eoy que p̄dicant indicāt primā substantiaz aliquē enim hoīem siq̄ assignauerit quid est spēm qd em: q̄ genus assignādo demōstrabile familiaris z manifestus faciet hoīes assignādo q̄ aīal. alioy vō oīum qd assignauerit q libet assignabit extraneū: uelut albū: aut currit aut qd cūq̄ taliū reddens. Quare merito hec sola aliorū dicuntur secūde substantie.

CHic intēdit p̄bare q solū genera z spēs debēt dici 2^o substantie. vñ cōparat hic secundas substantias ad accidētia. z intēdit talē rōnē. Solū illa que indicāt quiditatē z eētīā prime substantie debēt dici secūde substantie: sed solū genera z spēs indicāt quiditatē z eētīā prime substantie: ergo solū genera z spēs debent dici secūde substantie. Et declarat q solū genera z species indicāt primā substantiā. Nam si aliq̄ assignet aliud q̄ genus uel spēm duo iste extraneū assignabit. Ut si dicat qd est sortes: z dicat q currit uel q est albus nō bene assignat.

CAmplius prime substantie: eo q oīb⁹ alijs subiecte: z oīa alia de illis predicant: uel in ipsis sunt p̄p̄rie dicunt substantie. Sicut autē p̄me substantie ad oīa alia se h̄nt: sic z spēs z ḡna principiū substantiarū ad reliqua oīa se h̄nt. de his enim reliq̄ oīa p̄dicant: taliquē enim hoīem dices gramaticū eē. ergo z hoīem: z animal gramaticum dices: sīmuliter autem z in alijs.

CHic facit supra dictā cōparationē per aliā rōnē que talis est. Sicut se h̄nt p̄me substantie ad oīa alia: ita se h̄nt genera z spēs ad oīa alia: sed prima substantie dicunt ex hoc prime qz primo subsistūt oīb⁹ alijs. ergo ex quo genera z spēs secūdo subsistāt debēt dici secunde substantie.

Queritur Utrū de p̄dicamentis sit scīa vna? Et arguit q nō. nāz vna scīentia est vnius generis subiecti partes z p̄p̄rietatis p̄siderās: ut dicit in p̄mo posteriorū. sed predicamēta non sunt vniū. ergo de ipsis nō est vna scīa.

Oppositū tamē patet per p̄m. Et dicēdum breuiter q de p̄dicamentis est vna scīa. Et pōt dici vna scīa: uel qz est vnius subiecti: uel qz oīa dēfīniata vni attribunt: z h̄ uel tanq̄ cāc effīciētī: z sic oīa dēfīniata in metaphysica attribunt ipsi deo. Ut tanq̄ cāc fīnali z sic oīa dēfīniata in medicina attribuntur sanitati. uel p̄nt attribui tanq̄ subiecto: z sic nouē p̄dicamēta attribunt substantie ut subiecto: z or p̄dicamentis sic est vna scīentia. uel etiā de predicamentis est vna scīentia: qz est vnius subiecti. Nāz illa decem p̄dicamēta in quātū cōsiderant a logico p̄nt hēre vnam rōnē cōm. s. fm quā erit de ipsis vna scīentia qz hoc est cui libet cōe ens per se z formaliter in plura diuisum. **C** Per hoc ad arg^m cum dicit q vna scīentia est vnius generis subiecti. Cōcedo. Et cuz dicit p̄dicamenta nō sunt vniū: uerū est: sed tñ h̄nt vnam rōnem cōm: sed ista ratio nō est nature sed rationis **C** Itē arguit ad principiū lectionis nūm dicit q singulū incōplexoz aut significat subam: aut quātitatē sed oīs nullus nihil z sīlīa sunt incōplexa: ergo significat substantiam aut quātitatē: z sic de alijs: qd est falsum. **C** Arguit secūdo q nō sunt solū p̄dicamēta decē: sed plura. nam in libro topicoz dicit q tot modis dicit vnum oppositoz: quot z reliquū. sed substantia z accidēs sunt opposita: z nouē sunt predicamēta accidētium. ergo z substantie: z sic erūt decē z octo p̄-

Et na scīa
duobus
modis in
relligitur.

dicamēta. **U**lterius videt q nō sint tot. nā actio z passio habēt vnū genus. s. motū: ergo non sunt duo generalissima. **U**lterius: nam hēre z hēri sunt diuersa p̄dicamēta. ergo neqz agere uel pati: ut videtur. **A**d oīa illa dicēdum est q bñ diuidit ens in decē p̄dicamēta. Et diuidit ens uere: q̄re non ualet. **A**d aliud qñ dicit: q tot modis z c. isto ml̄tis modis solui. **A**d hoc dicit qdam q uerū est quātum ad significata: nō aut quātū ad supposita. **S**ed ista solutio nō ualet in p̄posito: nam sequeret q quāntitas z qualitas z sic de alijs eēnt supposita accidētis z sic nō essent ḡnalissima: qd est falsum. **A**lij dicit q tot modis dicit vnum oppositoz quot z reliquū. uez est in istis que sunt opposita in aliquo genere oppositis: sed s̄b stātia z accidēs nō sunt opposita in aliquo genē oppositionis: sed sunt differētia dispata. z ideo nō tenet in his. **A**lter est soluēdus q ens nō diuidit per s̄b stātiā z accidēs. nam accidēs est quedam infētio sicut genus: z ideo s̄b stātia z accidēs sic sumēdo nō sunt opposita: sed ens diuidit per s̄b stātiā z quāntitatem z sic de alijs decē: z sic sunt opposita z argumētum nō est ad p̄positū. **A**d aliud cum dicit q agere z pati hnt vnum. s. motuz genus. Dico q certe uerum est q habēt genus m̄ae ex quo causat: sed nō genus p̄dicabile: q̄re non ualet. **A**d aliud dicit qdam q haberi est in p̄dicamēto passionis: z sic agere z pati sunt diuersa p̄dicamenta sicut illa: quare ratio non ualet z c.

Noto
hac mult
plices ex
posuone

Quomune est aut omni substātie in s̄b iecto nō eē. **P**rima nāqz substātia neqz de s̄b iecto dī neqz in s̄b iecto ē. **S**uperius **A**uctoz dixit de substātia quātū ad substātia. **H**ic p̄sequit dicere quātū ad accidētalia: z habet duas partes. **N**āz p̄mo ponit p̄prietates cōmunes. **S**ecūdo ponit p̄prie p̄prie. **2**o ibi [Maxime aut.]. **P**rima in duas. **N**am p̄mo ponit p̄prietatē s̄b stātie. **P**ut est qd rōnis. **S**ecūdo. **P**ut est qd nature. **2**o ibi [Inest aut substātijs nihil illis esse cōtrariū.]. **P**rima diuidit in tres fm q tres p̄prietates ponit. **P**rima cōuenit cuilibet substātie. **S**ecūda soluz secūdis. **T**ertia vō p̄mis. **2**o ibi [Inest aut substātijs z differētis]. **3**o ibi [Oīs autem substātia.]. **P**rima diuidit in duas. in p̄ncipales: z dubij remotiua. **2**o ibi [Nō uos turbēt.]. **P**rima diuidit in duas. **N**āz p̄mo ponit p̄prietatē. **S**ecūdo ostēdit eam nō esse cōuertibiles. **2**o ibi [Non est aut.]. **P**rima diuidit in duas. **P**rimo ponit p̄prietatem. **S**ecūdo declarat. **2**o ibi [P̄ncipalis nāqz.]. **H**ec secūda pars diuidit in duas. **Q**uia p̄mo declarat in p̄mis. **S**ecūdo in secūdis. **2**o ibi [Secundarum vō.]. **E**t hec secūda pars diuidit in duas. **P**rimo enim hoc declarat per inductionē. **S**ecūdo per sillogis mum. **2**o ibi [Amplius.]. **S**equit illa pars [Inest autē substātijs.]. **E**t habet duas. **P**rimo ponit p̄prietatem. **S**ecūdo declarat. **2**o ibi [Oīa enim.]. **E**t hec diuidit in duas. **P**rimo declarat. **S**ecūdo cōcludit. **2**o ibi [q̄re oīa.]. **S**equit illa pars [Oīs autē substātia.]. **E**t habet duas. **P**rimo ponit p̄prietatē. **S**ecūdo remouet dubiū. **2**o ibi [nō aut simplr.]. **P**rima diuidit in duas. **P**rimo ponit p̄prietatem. **S**ecūdo declarat. **2**o ibi [z in p̄mis.]. **E**t hec secūda diuidit in duas. **P**rimo declarat in p̄mis. **S**ecūdo in secūdis. **2**o ibi [In secūdis vō.]. **E**t hec est diuisio lectionis. **A**d primā partem sic p̄cedit: ponit enim p̄prietatem dicēs: q cōmune est omni substātie in s̄b iecto nō esse. z statim hoc declarat de p̄mis substātijs per diffinitionē p̄mē substātie. **N**am p̄-

ma substātia est que neqz de s̄b iecto dicit neqz in s̄b iecto est. ergo p̄mā nō est in s̄b iecto per locum a toto copulato: sicut dicitur fortēs currit z disputat: ergo fortēs disputat. **U**nde pōt formari sic ratio. **A**līd qd nō est in s̄b iecto neqz dicit de s̄b iecto nō est in s̄b iecto: sed p̄mā substātia est huiusmodi: ergo nō est in s̄b iecto.

Secūdarū vō substātiarū cōstat qdē etiaz sic esse: qz nulla est in s̄b iecto. **H**omo enim de s̄b iecto. qdē aliquo hoīe dicit. in s̄b iecto aut nullo est. **N**ō enim in aliquo hoīe homo est. **S**imiliter aut z alal de s̄b iecto qdem dicit aliquo hoīe. non aut est alal in aliquo homine.

Hic declarat de secūdis substātijs q nō sint in s̄b iecto. **E**t p̄mo per inductionē: ut homo nō est in s̄b iecto sed predicat de s̄b iecto noīe z ratione. **S**imiliter alal non est in s̄b iecto: z sic de alijs secūdis substātijs: ergo nulla secūda substātia est in s̄b iecto.

Amplius eoz que in s̄b iecto sunt nomē quīdem nihil p̄hibet aliquādo predicari de s̄b iecto. rōnem vō impossibile. **S**ecūdarum vō substātiarum predicat z ratio de s̄b iecto z nomē rōnem nāqz hoīs de aliquo hoīe predicabit: z animalis similiter. **E**rgo nō erit substātia eorum: que in s̄b iecto sunt.

Hic p̄bat per sillogis mū: ut nulla eoz que sunt in s̄b iecto predicant noīe z rōne: sed omnis secūda substātia predicat noīe z rōne: ergo nulla substātia secūda est in s̄b iecto. **P**rimo ponit maiorem. **S**ecūdo minorem. **R**ōnem nāqz hoīs cum dicit.

Non est aut hoc substātie p̄prium: sed z differētie eoz sunt: que in s̄b iecto non sunt. **B**ipes enim z gressibile de s̄b iecto qdē dicit homine in s̄b iecto aut nullo est. nō enim in hoīe est bipes: nec gressibile. **A**mplius ratio quoqz differētie de eo dicit: de quocūqz ipsa differētia predicabit. uelut si gressibile. de hoīe dicit: z ratio gressibilis de homine predicabitur. est enim homo gressibilis.

Hic ostēdit p̄prietatem nō esse cōuertibile. **E**t dicit q non esse in s̄b iecto nō est p̄prie substātie que est predicamētum: sed cōpetit differētie que non est substātia composita: z pōt p̄bari per eādē rōnem: q differētia nō sit in s̄b iecto: nihil eorum que sunt in s̄b iecto predicant noīe z rōne. s̄z oīa p̄dicat noīe z rōne. ergo differētia nō est in s̄b iecto. **E**t declarat minorem in littera: ut gressibile bipes.

Non uos vō cōturbēt substātiarū p̄tes: que ita sunt in toto: quasi in s̄b iecto sint: ne forte cogamur eas nō esse substātiās cōfiteri. **N**ō enim sicut in s̄b iecto dicuntur eē: que tanqz partes sunt in aliquo.

Hic remouet dubiū. **D**icitur est q cōmune est omni substātie in s̄b iecto non esse ne crederet aliqs q partes integrales substātie ut pes z caput essent in toto ut in s̄b iecto. ipse remouet dubiū z dicit q partes substātie nō debent nos cōturbare: nam nō sunt in toto ut in s̄b iecto: sed in p̄mō modo eēndi in s̄b iecto sicut partes in toto.

Inest autē substātijs z differētis oīa vniuoce predicari. **O**īa enim que ab his p̄dicata sunt: aut de indiuiduis predicant: aut de speciebus. **A** p̄mā nāqz substātia nulla est p̄dicatio. de nullo enim s̄b iecto dicit.

Hic ponit secūdam p̄prietatem que conuenit tm̄ se cundis substātijs z differentijs. **E**t dicit q cōuenit

Liber

Predica
tio p̄max
stari ne
ra ē huius
nō s̄ p̄pa

omnibus substantijs z differentijs vniuoce predicant. omnia enim que ex his. i. de numero istorū. Et declarat primo ex his. nam omnia ex his. i. de numero secundarum substantiarū predicant aut de indiuiduis: aut speciebus: sed prima substantia non predicatur qz dicit p̄bus qz a prima substantia nulla est predicatio. verum est p̄p̄ria: tamen bene est vera: z causa est: qz prima substantia non predicat: qz predicare est notificare: z notificatio fit per priora: postea tamen dicit. **S**ecundarū vō substantiarū sp̄s q̄dez de indiuiduis p̄dicat: genus autē z de sp̄e z de indiuiduis. **S**ilr autē z dicit de sp̄ibus: z de indiuiduis p̄dicant. rōne quoqz suscipiūt p̄me substantie sp̄erū z generū: z sp̄s ḡnis. **Q**uecūqz enī de p̄dicato dicunt eadē z de s̄biecto dicent. **S**ilr autē z dicit rōne suscipiūt sp̄es: z indiuidua. **A**nnocia at sunt quoz z nomē cōe est rō eadē. **Q**uare oīa que a substantijs z dīis sunt vniuoce p̄dicant.

Declarat qz secūde substantie z differentie predicantur vniuoce: z intendit talem rōnem. **O**mnē quod p̄dicatur nomine z ratione predicat vniuoce: sed secūde substantie z differentie predicantur nomine: z rōne: ergo predicantur vniuoce. **M**inorem declarat in littera qz species nomine z ratione predicat de indiuiduis: similiter differentia predicat nomine z ratione: non intelligas qz differentia predicet ratione. i. s̄m diffinitionem: sed predicare nomine z ratione ipse intelligit predicari quidditative z centialiter de suis inferioribz z hoc est predicari nomine z rōne. ibi cum dicit vniuoce. **D**eclarat maiore. ibi cū dicit q̄re] ponit z rōne.

Omnis autem substantia videtur hoc aliquid significare: z in primis quidem substantijs indubitabile z verum est: quoniam hoc aliquid significant. **I**ndiuiduum enim est: z vnum numero quod significatur. **I**n secundis vō substantijs videtur quidem similiter propter appellationis figura hoc aliquid significare. quādo quis dixerit hominem vel anima. **N**ō tamē verum est: sed magis quale aliquid significant neqz enim vnum est quod subiectum est: quēadmodum prime substantie: sed de pluribus homo dicitur: z animal.

Hic ponit tertiam p̄p̄rietates substantie que conuenit soluz prime substantie: z dicit qz omnis substantia videt significare hoc aliquid. i. vnum z idem numero. z statim declarat z dicit qz de primis substantijs certum est qz hoc aliquid significant. sed de secundis videt qz significet hoc aliquid s̄m appellationem figuratē. i. sub similitudine appellata: ut hō uel animal videt significare hoc aliquid: sed non faciūt: imo potius significant quale quid. i. s̄m cōmūnem.

Non autem simpliciter quale quid significat quemadmodum album. **N**ihil enim aliud significat album qz qualitatem. at genus z species circa substantiam qualitatem determinant. q̄lem enim quandam substantiaz significat. plus autem in genere qz in specie determinatio fit. **D**icens enim alal plus complectitur qz hōies.

Hic remouet dubium. **D**ixerat qz animal significat quale quid. **C**rederet aliquis qz significat quale qd sicut album: remouet hoc dices qz non. nam album: nihil aliud significat nisi qualitatem accidentalem. i. albedinem circa substantiam: sed genus ut animal circa substantiam qualitatem determinat. i. substantiam q̄lifficantam significat. **E**t dicit qz in illa substantia que significat per genus plus sit determinatio qz in specie

hoc est in pluribz pot determinari genus qz species: qz plus complectitur z plus ambit zc.

Queritur **U**truz deus z alie substantie simplices ut intelligētie z anima cadāt in predicamēto. z hoc est querere utrum substantia composita sit predicamētuz uel substantia simplex: **E**t arguit p̄mo qz deus sit in predicamēto. **N**am ens dī uidit in decem predicamēta: sed deus est uerissimuz ens: ergo deus est in predicamēto. **C** 2^o sic: suba ut ē p̄dicamētū dicit a per se stare: sed deo cōpetit maxime per se stare: ergo deus cadit in ḡne. **C** 3^o sic: suba diuidit per corp̄eam z incorp̄eam: ut dicit p̄ba: ergo sicut illa dīa. i. corp̄ea adiūcta ḡni p̄stituit sp̄em: sic incorp̄ea p̄stituet sp̄em incorp̄eam: z sic deus uel angelū aut aīaz: qz videt qz ille sube simplices cadāt i p̄nto

Oppositū patet per Boetiu: qz relictis extremis Aris. egit de medio. s. de suba cōposita que est p̄dicamētū zc. **C** 1^o arguit rōne z p̄ sic: **A**nūqz ponit in p̄dicamēto per suā entitatem. sed in deo eē z entitas sunt vni z idē. ḡ deus non cadit in ḡne s̄m eē. ḡ neqz s̄m entitate: q̄re p̄cludit qz deus nō sit in ḡne. **D**e ista qōne sunt op̄iones. **Q**uidā enī uolūt qz intelligētie z aīa cadāt in ḡne: vñ nō opz qz suba que est p̄dicamētū sit cōposita ex mā z forma: sed sufficit quecūqz cōp̄ō. **E**t ideo dicit itelligētiā z aīam cōponi ex eē z eēntia. z id uolūt qz itelligētie cadāt in p̄dicamēto. **S**ed tñ alij meliores uolunt cū Boetio qz solū suba que est cōposita ex mā z forma sit in p̄dicamēto: z qz neqz intelligētie neqz aīa cadāt in p̄dicamēto: z sic neqz p̄ma cā. z declarat hoc nā de rōne sube. put est p̄dicamētū est nō solū qz hē at per se stare: sed opz enām qz sit subiecta accētibz: z qz itelligētie nō subiciunt accētibz. p̄pter hoc nō ponunt in p̄dicamēto. **C** 2^o hoc declarat per aliā rōne. **D**icit p̄hs 3^o mēta^o. qz corruptibili z incorruptibili nihil est cōe vniuoce: sed si itelligētie eēt in p̄dicamēto: tūc suba que est p̄dicamētū eēt q̄ddā vniuoce cōe corruptibili z incorruptibili: q̄re p̄z qz nec deus neqz itelligētie p̄nt poni in p̄dicamēto. **C** **A**d arg^o p̄mū in oppositū cū dī: qz ens diuidit per decē p̄dicamenta. **E**te uerū est ens nāe. sed neqz deus neqz itelligētie sunt entia nāe: sed supra nāia: q̄re nullū eoz cadit s̄b aliquo mēbro istius diuisionis. **C** **A**d aliū dī qz suba dī a per se stādo: sed nō solū hoc extigit rō sube s̄z ultra regit qz possit substare accētibz. **C** **A**d 3^o cūz dī qz suba diuidit zc. **D**ico qz ista diuisio sube p̄ corp̄eū z incorp̄eū nō est bona accipiēdo subam ut est genus ḡnālissimū: imo dico qz illa suba que est gen^o ḡnālissimū uertit cū corp̄eo z nō est in plus vni qz reliquū z nō pot diuidi per corp̄eū z incorp̄eū. z ideo dicens dū qz Porphyrius posuit istā diuisionē s̄m op̄iones Platonis: qui ponebat subas simplices in p̄dicamēto sube: qd nō est uerū s̄m intētionē p̄bi. **E**t sic p̄z qz solū suba que est cōposituz est in p̄dicamēto. **A**uctor dicit in lra qz accēs p̄dicat de subiecto noie sed nō rōne. **C** **E**cōtra p̄bat qz accēs ut albū nō p̄dicet de s̄b. iecto. nā albedo nō p̄dicat de hōie: ergo neqz albus: cū albū z albedo idē significet. **S**z si tu diceres. s̄z idē significet: nō tñ eodē mō. **C**ōtra: p̄dicatio est rei de re z nō modi de mō. z ita p̄pter modū nō erit uera neqz falsa: ut videt. **C** **A**d hoc dicēduz qz accēs p̄dicat de subiecto: ut auctor dicit: z bñ. **A**n scidū qz oē illō qd est idē cū alio pot p̄dicari de illo: z qz aliqd pot eē idē cū alio eēntialit uel accētialit: ideo aliqd p̄dicat de aliquo eēntialit uel accētialit. z accēs pot cōsiderari in eēntia: z s̄m hoc est diuisus a s̄biecto: z sic

Substantia
ē cōmū
nata in p̄
dicabili
bus.

significat substantiue: et non predicatur de subiecto. Alio modo potest considerari accidens secundum esse: et secundum hoc facit accidentaliter cum subiecto: et predicatur de illo: et significatur concretive. Et per hoc patet solutio ad argumentum cum dicitur quod album uel albus et albedo: idem significant uerum est: sed non eodem modo. Et cum dicitur quod non est predicatio modi de modo: certe uerum est: tamen est predicatio rei sub modo. ¶ Dubitaret forte aliquis: quod uidetur male dictum cum dicitur in littera quod destructis primis substantijs impossibile est aliquod aliorum remanere: nam destructo corruptibile non est necesse quod incorruptibile destruat sed prime substantie sunt corruptibiles: et uniuersalia sunt incorruptibilia: ergo destructis primis substantijs non destruentur secunde substantie: ut uidetur.

¶ Ad hoc dicendum secundum quod dicitur per philosophum quod destructis primis destruentur secunde: cum de ipsis primis essentialiter predicentur: et etiam accidentia cum in ipsis primis sunt. Et ad argumentum patet solutio cuius dicitur: quod destructo corruptibile non destruitur incorruptibile: hoc uerum est de incorruptibile quod non est incorruptibile neque per se neque per accidens: sed uniuersalia sunt incorruptibilia per se: per accidens tamen possunt corrumpi. ¶ Dubitaret adhuc aliquis: quod illud dicitur tamen adhuc non uidetur uerum: nam destructo posteriori non destruitur prius suum: sed uniuersalia sunt priora quam singularia: ergo. ¶ Dicendum quod uniuersalia bene possunt esse priora uno modo scilicet quantum ad intellectum tamen alio modo sunt priora singularia: et uniuersalia posteriora: et hoc quantum ad sensum: et ita diuersis modis est unum prius altero: et e converso quare ad destructionem unius sequitur destructio alterius: et e converso etc.



¶ Hec autem substantijs nihil illis esse contrarium. prime enim substantie quid erit contrarium: ut alicui homini uel cuiusdam animalis nihil est contrarium. at uero nec homini nec animalis aliquid est contrarium.

Superius Auctor posuit tres proprietates substantie prout est quid rationis. hic philosophus ponit alias tres: prout est quid nature. Et habet duas partes. primo ponit duas proprietates communes. secundo ponit proprietatem propriam. 2^a ibi [maxime.] Prima in duas secundum duas proprietates communes. 2^a ibi [uidetur autem substantia.] Prima in duas. primo ponit proprietates. 2^o ostendit eam non esse conuertibilem. 2^o ibi [non est autem.] Hec diuiditur in duas. primo ostendit illam proprietatem non esse conuertibilem. 2^o obicit contra quoddam dictum: et soluit. 2^o ibi [nisi quis forte.] Sequitur illa pars [uidetur] et habet tres. Nam primo ponit proprietates. 2^o declarat. 3^o concludit. 2^o ibi [Dico autem.] 3^o [quare propter.] Hec diuiditur in duas. Primo enim declarat in proposito. 2^o in opposito. 2^o ibi [sicut album.] Sequitur illa pars [maxime.] Et habet duas. primo ponit proprietates. 2^o obicit. 2^o ibi [nisi quis forsitan.] Prima in duas. primo ponit proprietates. 2^o declarat. 2^o ibi [et in alijs quidem] Hec in duas. primo declarat in opposito. 2^o in proposito. 2^o ibi [substantia uero cum.] Sequitur illa pars [nisi quis.] Et habet duas. nam primo obicit. 2^o soluit. 2^o ibi [sed si aliquis.] Hec 2^o in duas secundum duas solutiones. Prima per distinctionem. 2^o per interemptionem. 2^o [si quis autem et.] Prima in tres. primo soluit. 2^o declarat. 3^o concludit. 2^o ibi [oratio namque.] 3^o [quare proprius] Hec est diuisio lectionis. ¶ Ad primam partem ponit

talem proprietatem quod ipsi substantie nihil est contrarium. Et declarat. prime substantie nihil est contrarium: ut sortis. nec secunde ut hominis: et sic substantie nihil est contrarium.

¶ Non autem est hoc substantie proprius. sed etiam multorum aliorum: ut quantitati. Breviter enim nihil est contrarium. at uero nec decem: nec alicui talium.

¶ Hic ostendit istam proprietatem non esse conuertibilem. Et dicit quod hoc. scilicet non habere contrarium: non est proprium substantie: immo competit quibusdam alijs: quod quantitati nihil est contrarium: ut breuiter et sic de alijs nec quantitate de qua specie est aliquid triu.

¶ Nisi forte quis dicat multa paucis esse contraria: uel magnam paruum. Determinatorum uero quatuor nullum nulli est contrarium.

¶ Dicitur est quod quantitati nihil est triu. certe uerum est nisi quis dicat multum esse triu paucorum: et magnam paruum. Et statim soluit cum dicitur [determinatorum] et legitur duobus modis: uno modo sic quod uerum est quod quantitatibus determinatis nihil est triu: sed magnam et paruum sunt indeterminate quantitates: quare de ipsis non est ista. Alio modo quod nulli quantitati est aliquid triu: sed supradicte non sunt quantitates. primus modus est melior.

¶ Uidet autem substantia non suscipere magis et minus. Dico autem hoc non quod substantia non sit a substantia magis et minus substantia. hoc enim dictum est quod est: sed quoniam unaqueque substantia hoc ipsum quod est non dicitur magis et minus: ut si est hec substantia homo non erit magis et minus homo. nec ipse a se: nec alter ab altero. non enim est alter altero magis homo. sicut album altero albo est magis album. et bonum altero magis bonum. sed et ipsum a se magis: et minus dicitur. ut corpus cum album sit: magis nunc album esse dicitur: quam prius. et cum sit calidum magis et minus dicitur esse calidum. Substantia uero non magis neque minus. Non enim homo magis nunc est homo: quam prius dicitur. nec aliorum aliquid que substantie sunt. quapropter non recipiet substantia magis et minus.

¶ Hic ponit aliam proprietatem dicens quod substantia non suscipit magis et minus: et statim declarat dicens quod non dico dicit auctor: quod una substantia magis substat quam alia: nam dictum est supra: quod una magis substat quam alia: sed dico substantiam secundum sui essentiam non suscipit magis et minus. Nam omnis homo non est magis homo quam alius. nam idem non est magis homo seipso uno tempore quam alio: sicut unum homo est magis albus quam alius: et quod idem homo aliquando magis est albus in uno tempore seipso alio tempore: non sic est de substantia. et hoc concludit quod substantia non suscipit magis et minus.

¶ Maxime autem substantie proprium uidetur esse quod cum unum et idem sit numero: contrariorum susceptibile esse. et in alijs quidem non habet quod quod proferat quecumque non sunt substantie. quod cum sit unus numero susceptibile contrariorum: sicut color: qui est unus et idem numero: non et albus dicitur niger. neque eadem actio: et una numero erit prava: et studiosa. Similiter autem et in alijs quecumque non sunt substantie. Substantia uero cum unum et idem sit numero: capax contrariorum est. ut quidam homo: cum unus et idem numero sit: aliquando niger sit aliquando uero albus: et calidus: et frigidus: et prauus et studiosus. In alijs autem nullas. aliquid tale uidetur.

¶ Hic ponit proprietatem proprie propriam substantie

Libet

ne dicens q̄ maxime proprium est substantie: q̄ cum sit vna z eadem numero: sit susceptibilis contrariorum. Et dicit maxime q̄d nunc erit aduerbium. Alij dicunt q̄ sit nomen: z tunc construitur sic: p̄prium est substantie maxime. i. p̄prie: z declarat p̄prium q̄ illa proprietates non conueniat alijs q̄ substantie. Unde dicit q̄ in alijs non habebit aliquis quid p̄ferat: q̄d cum sit vnum z idem numero: sit susceptibile contrariorum. nam vnus z idem color non potest esse albus z niger. Similiter vna z eadem actio non est praua z studiosa: z sic non competit alijs q̄ substantie: sed ipsa substantia cum sit vna z eadem numero susceptibilis est contrariorum. Ut vnus z idem homo aliquando est frigidus: aliquando albus: aliquando niger.

Contra si forsitan quis opponat dicens orationem z opinionem huiusmodi esse. Eadem enim oratio: z idem visus verus z falsus esse videtur. ueluti si uera sit oratio sedere quendam surgendo eo ipa eadem falsa erit. Similiter autem z de opinione. si quis enim putat uerum sedere aliquem surgente eo falso eadem de eodem opinionem habens ipse opinabitur.

Chic ponit obiectionem. Dicitur est q̄ nulli altera substantia inest q̄ sit susceptibile contrariorum: certe uerum est nisi quis dicat q̄ oratio z opinio suscipiunt contraria. Nam eadem oratio aliquando est uera aliquando falsa: similiter opinio: unde si ego opinarer magistrum legere ipso legente opinio est uera: sed ipso non legente falsa est: z similiter de oratione.

CSed z si quis hoc suscipit. t. tamē modo differt. nam ea que in substantijs sunt: ipsa quidem mutata susceptibilia sunt contrariorum. frigidum enim ex calido factum: mutatus est. alteratum enim est z nigrum ex albo. z studiosum ex prauo. Similiter autem z in alijs vni quodq̄ eorum mutationem suscipiens. est susceptibile contrariorum. Oratio uero z opinio ipsa quidem immobilia omnino perseverant: cum uero res mouetur contraria circa ipsa sunt oratio nāq̄ aut eius. q̄ sedeat permanet eadē aliquis. Cum uero res mota sit. aliquādo quidē uera. aliquando autem falsa dicitur. similiter autem z in opinione. Quare saltem modo proprium est substantie: s̄m sui mutationes susceptibiles esse contrariorum.

Chic soluit obiectionem per distinctionem. Et dicit q̄ dato q̄ aliquis concedat orationem suscipere contraria: alio tamen modo suscipit ipsa substantia. nam substantia s̄m sui mutationem suscipit contraria: nā cum aliquis est niger z factus est albus: in ipso facta est mutatio: sed ipsa oratio z opinio immutabilia permanent: ita q̄ cum oratio erit uera uel falsa: nō sit mētio in oratione sed in re: quare patet: q̄ p̄prium est solum substantie ut s̄m sui mutationem sit susceptibilis contrariorum.

CSi quis autem etiā hoc recipiat opinionem: z orationem susceptibilia esse contrariorum: non uerum hoc est. Oratio nāq̄ z opinio nō in eo q̄ ipsa aliquid per se recipiant: contrariorum susceptibilia dicuntur esse. sed eo q̄ circa alterum aliqua passio facta sit. nāz in eo q̄ res est: aut non est. in eo etiā oratio uera. uel falsa videtur: non in eo q̄ ipsa per se susceptibilis sit contrariorum. Simpliciter enim a nullo: neq̄ oratio mouet neq̄ opinio. quapropter nō

erunt susceptibilia contrarij contrariorum: cō nulla in eis passio facta sit. Verum substantia in eo q̄ ipsa contraria recipiat: in hoc susceptibilis dicitur esse contrariorum. languorē enim z sanitatem suscipit: z candorem z nigredinē z vnumq̄q̄ talium ipsa suscipiendo contrariorum esse susceptibilis dicitur. Quare proprium hoc erit substantie: q̄ cū vnum z idem sit numero: s̄m suam mutationem contrariorum susceptibiles esse: de substantia quidem hec dicta sunt.

Chic soluit per interemptionem dicens q̄ si quis dicat: q̄ oratio z opinio suscipiat uerū uel falsum z nō tamen suscipit tria. Uñ intendit talem rationem: illud suscipit contraria circa quod patiendo fit aliqua passio: sed circa orationem cum mutatur a ueritate in falsitatem. non fit aliqua passio: sed circa subiecta bene fit aliqua passio: ergo neq̄ oratio neq̄ opinio suscipit contraria: sed solum subiecta: minorem huius rationis declarat in littera. primo q̄ circa orationem: non fit passio. Nam ab eo q̄ res est uel nō est: oratio dicitur uera uel falsa. postea declarat q̄ circa substantiam fiat passio. postea concludit: z in hoc terminat lectio presens.

Queritur Quia dixit superius q̄ album solam qualitatem significat. Ideo queritur Utrū nomē accēdit in concretione ut albi significat substantiam. **C** Et arguitur primo q̄ nō. nam dicit philosophus in littera q̄ album solam qualitatem significat: ergo non subiectū. **C** Secundo sic: si album significaret subiectum tunc cum exprimeret in dicendo homo albus: tunc esset ibi nugatio: sed non est nugatio: ergo non significat subiectū. **C** Tertio arguitur. Dicit Arist. in libro posteriorum q̄ ista est per se. lignum est album: ista autem per accidens album est lignum: sed si album significaret subiectum ista esset per se: albus est lignum: sicut ista lignum est album: sed non est: ergo album non significat subiectum. **C** Quarto arguitur sic: si significaret subiectum: cum iam significet accidens tunc sic significaret duo: z esset equiuocum: hoc tamen est falsum q̄ omne concretum sit equiuocum: ergo nō significat subiectum.

Oppositū Arguit per Arist. in libro periermenias in q̄ dicit: q̄ significare ē intellectum constituere: sed illa adiectiua: ut albus z niger constituunt intellectum pro subiecto: ergo significant ipsum subiectum. **C** Ad hanc questionem dicendum q̄ huiusmodi accidentia in concretione significant subiectum ut patet per philosophum septimo metaphysice qui dicit: q̄ sessio z statio nō sūt entia: sed sedens est stans quia significant subiectum. **C** Probat secundo sic: in eodem septimo metaphysice: dicit q̄ ista concreta propter duplex significatus non cadunt in genere: sed non dicuntur duo significare nisi. quia subiectum significant: ergo patet q̄ significant subiectū. **C** Tertio probatur sic: dicit philosophus septimo metaphysice: q̄ suppositum addit supra vniuersale: sed non addit aliud nisi subiectum ergo ista significant subiectum. **C** Quarto probatur: sicut ex forma z materia sit vnum essentialiter: ita ex subiecto z accidente sit vnum accidentaliter: z s̄m q̄ accidentaliter sit vnum constituunt intellectum vnum z significant vnum: z sic ista accidentia in concretione imponuntur ad significandum aggregatum ex subiecto z accidente: z non ut quidam dicunt: q̄ si-